

LYSETS ÅRHUNDRE

FORORD

Utgangen av det tjuende århundre er for bahá'íene et enestående tidspunkt. Gjennom de siste hundre år gjennomgikk vår verden mer dyptgående forandringer enn noen gang i dens foregående historie, forandringer som den nåværende generasjon for det meste har forstått lite av. Disse samme hundre år så bahá'í Saken tre frem fra mørket, mens den i global målestokk tilkjennega den forenende kraften som dens guddommelige opphav har skjenket den. Etter hvert som århundret gikk mot slutten, ble sammenfallet mellom disse to historiske utviklingene stadig mer tydelig.

Lysets århundre, utarbeidet under vårt tilsyn, undersøker disse to prosessene og forholdet mellom dem, sett i sammenheng med bahá'ílæren. Vi overleverer den til vennenes tankevekkende lesning, i forvissning om at de perspektivene den viser, både vil være åndelig berikende og til praktisk hjelp for å dele med andre de utfordrende betydningene av den åpenbaringen Bahá'u'lláh brakte oss.

DET UNIVERSELLE RETTFERDIGHETENS HUS

Naw-Ruz, 158 B.E.

LYSETS ÅRHUNDRE

DET TJUENDE ÅRHUNDRE, det mest turbulente i den menneskelige rases historie, har nådd sin ende. Forferdet over den stadig økende moralske og sosiale uorden som preget dets gang, er brorparten av verdens folk ivrige etter å legge bak seg minnene om den lidelsen som disse tiårene brakte med seg. Uansett hvor spinkelt det fremtidige trygghetsgrunnlaget kan virke, uansett hvor store farer som reiser seg truende mot horisonten, later menneskeheten til å ha en desperat tro på at det gjennom noen slags tilfeldig sammenfall av omstendigheter likevel vil være mulig å bringe menneskelivets vilkår i overensstemmelse med de rådende menneskelige ønskemål.

I lys av Bahá'u'lláhs lære er et slikt håp ikke bare illusorisk, men overser helt og holdent karakteren til og meningen med det store vendepunktet som vår verden har passert i løpet av disse avgjørende hundre år. Først når menneskeheten fatter rekkevidden av det som inntraff i løpet av denne perioden av historien, vil den være i stand til å møte de utfordringene som ligger foran oss. Betydningen av det bidrag vi som bahá'íer kan yte til denne prosessen, avhenger av at vi selv begriper viktigheten av den historiske forvandling, formet av det tjuende århundre.

Det som åpner denne innsikten for oss, er det lys som stråler ut fra Bahá'u'lláhs åpenbarings strålende sol og den innvirkning den har fått utøve på menneskelige anliggender. Det er denne muligheten de følgende sider griper fatt i.

LA OSS INNLEDNINGSVIS ERKJENNE omfanget av den ødeleggelse som den menneskelige rase har brakt over seg selv i løpet av den perioden av historien vi tar et tilbakeblikk på. Bare tapet av liv overgår det som er mulig å hold tall på. Oppløsningen av grunnleggende institusjoner for sosial orden, krenkelsen – ja, ganske visst, oppgivelsen – av anstendighetsnormer, sviket mot åndslivet gjennom overgivelse til ideologier like simple som de har vært tomme, oppfinnelsen og utplasseringen av enorme masseødeleggelsesvåpen, hele nasjoners fallitt og fornædning av menneskemasser til håpløs fattigdom, den lettsindige ødeleggelsen av miljøet på planeten – dette er bare noen av de mer åpenbare i en opprømsing av grusomheter som mangler sidestykke selv i de mørkeste av tidligere tidsaldere. Bare det å nevne dem bringer tankene inn på de guddommelige formaninger uttrykt i Bahá'u'lláhs ord for et århundre siden: ”O dere likegyldige! Selv om min barmhjertighets undere har omsluttet alle skapte ting, både synlige og usynlige, og selv om åpenbaringene av min nåde og gavmildhet har trengt gjennom hvert atom i universet, er likevel den stav som jeg tukter de onde med grusom, og raseriet i min vrede mot dem fryktelig.”¹

For at ikke noen av dem som helligholder Saken, skal fristes til å misopfatte slike formaninger som rent billedlige, skrev Shoghi Effendi i 1941, der han trakk noen av de historiske slutningene:

En storm, enestående i sin voldsomhet, uforutsigbar i sin kurs, katastrofal i sine umiddelbare virkninger, ufattelig strålende i sine ytterste konsekvenser, feier for øyeblikket over jordens overflate. Dens drivkraft tiltar ubarmhjertig i omfang og styrke. Dens rensende kraft, hvor uoppdaget den enn er, øker for hver dag som går. Menneskeheten, grepet i klørne av dens ødeleggende kraft, er slått av bevisene på dens uimotståelige raseri. Den kan verken fatte dens opprinnelse, eller utforske dens betydning, eller få øye på dens utgang. Forvirret, plaget og hjelpeløs iakttar den denne Guds veldige og mektige vind som trenger inn i de fjerneste og reneste områdene på jorden, mens den ryster dens grunnvoller, forstyrrer dens likevekt, splitter dens nasjoner, oppløser hjemmene til dens folkeslag, ødelegger dens byer, driver dens konger i landflyktighet, river ned dens festninger, rykker opp dens institusjoner, demper dens lys, og oppriver sjelene til dens beboere.²

*

Fra et synspunkt av velstand og innflytelse, var ”verden” av 1900 Europa og, med motstrebende innrømmelse, De Forente Stater. Over hele planeten utøvde den vestlige imperialisme det den betraktet som sin ”siviliserende misjon” blant befolkningene i andre land. Som en historiker uttrykker det, lot århundrets første tiår i hovedsak til å være en fortsettelse av det ”lange nittende århundre”,³ en epoke hvis grenseløse selvtilfredshet kanskje var best eksemplifisert gjennom feiringen av dronning Victorias diamantjubileum i 1897, en parade som rullet i timevis gjennom Londons gater, med et kongelig oppbud og en fremvisning av militærmakt som langt overgikk alt som hadde vært forsøkt gjort i tidligere sivilisasjoner.

Da århundret tok til, var det få, uansett grad av sosial og moralsk sensibilitet, som oppfattet de katastrofene som var i vente, og få, om noen, som kunne ha forestilt seg deres omfang. Det militære lederskapet i de fleste europeiske nasjonene antok at en krig av ett eller annet slag kunne bryte ut, men betraktet fremtidsperspektivene med sinnsro på grunn av den tosidige faste overbevisning om at den ville bli kort og ville bli vunnet av deres side. I en grad

¹ Shoghi Effendi, *Advent of Divine Justice* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1990), s. 81

² Shoghi Effendi, *The Promised Day is Come* (Wilmette: Bahá'í Publishing trust, 1996), s. 1

³ Eric Hobsbawm, *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914-1991* (London: Abacus, 1995), s. 584

som virket nesten utrolig, sikret den internasjonale fredsbevegelse seg støtte fra statsmenn, industriledere, vitenskapsmenn, media, og innflytelsesrike personligheter like usannsynlige som den russiske tsar. Selv om den umåtelige krigsopprustningen virket illevarslende, lot nettverket av omhyggelig utarbeidede og ofte overlappende allianser til å skape en visshet om at en altomfattende katastrofebrann ville bli unngått og regionale konflikter bilagt, slik de hadde blitt gjennom mesteparten av det foregående århundre. Denne illusjonen ble styrket av det faktum at Europas kronede hoder – de fleste av dem medlemmer av en storfamilie, og mange av dem utøvde bare tilsynelatende politisk beslutningsmyndighet – tiltalte hverandre familiært med kjæle navn, førte en nær korrespondanse, giftet seg med hverandres søstre og døtre, og ferierte sammen gjennom store deler av året på hverandres slott, regattaer og jakthytter. Endog de smertelige ulikhetene i fordelingen av velstand ble iherdig – om ikke veldig planmessig – grepet tak i gjennom en lovgivning som hadde til hensikt å begrense de verste tilfellene av felles fribytteri fra de foregående tiår og til å møte de mest presserende behovene til voksende bybefolkninger.

Det overveiende flertall av den menneskelige familie, de som levde i land utenfor den vestlige verden, delte få av godene og lite av optimismen til sine europeiske og amerikanske brødre. Kina, til tross for sin eldgamle sivilisasjon og sitt syn på seg selv som ”Midtens Rike”, var blitt det ulykkelige offer for utplyndring fra de vestlige nasjoner og dets moderniserende nabo Japan. Folkemassene i India – hvis økonomi og politiske liv hadde brutt så fullstendig sammen under herredømmet til en eneste imperiemakt som til å hindre den vanlige manipuleringen for å oppnå utbytte – unngikk noen av de verste overgrepene som hjemsoekte ande land, men iakttok maktesløst at deres sårt tiltrengte ressurser ble ført vekk. Latin-Amerikas kommende smerte ble altfor tydelig forutsagt i Mexicos lidelse, hvor store deler var blitt annektert av dets store nabo i nord, og hvor naturressursene allerede tiltrakk seg oppmerksomheten til grådige utenlandske selskaper. Det var særlig pinlig fra et vestlig ståsted – på grunn av nærheten til slike strålende hovedsteder som Berlin og Wien – med den middelalderske undertrykkelse der hundre millioner formelt frigitte leilendinger i Russland levde i dyster, håpløs elendighet. Mest tragisk av alle var situasjonen for beboerne på det afrikanske kontinent, splittet av kunstige grenser som var trukket opp gjennom kyniske avtaler mellom europeiske makter. Det er blitt anslått at i løpet av det første tiåret i det tjuende århundre omkom mer enn en million mennesker i Kongo – utsultet, slått, arbeidet bokstavelig talt til døde for profitten til deres fjerne herrer, en forsmak på den skjebne som skulle innhente mer enn ett hundre millioner av deres medmennesker over hele Europa og Asia før århundret nådde sin ende.⁴

Disse menneskemassene, utplyndret og foraktet – men som representerte mesteparten av jordens beboere – ble ikke sett på som forkjempere, men hovedsakelig som gjenstand for det nye århundrets svært pralende siviliseringsprosess. Til tross for privilegier gitt til et mindretall blant dem, levde kolonifolkene fremfor alt for å påvirkes – for å bli brukt, opplært, utnyttet, kristnet, sivilisert, utkommandert – alt etter hva de omskiftende programmene til vestmaktene dikterte. Disse programmene kan ha vært utført på en hard eller mild måte, opplyst eller egenkjærlig, evangelisk eller utbytende, men ble utarbeidet av materialistiske krefter som både fastslo deres virkemidler og flesteparten av deres mål. Religiøse og politiske tilbøyeligheter av ulike slag skjulte i høy grad både mål og midler for allmennheten i vestlige land, som dermed var i stand til å finne moralsk velbehag ved de velsignelser man formodet at deres nasjoner tilførte mindre verdige folkeslag, mens de selv høstet de materielle fruktene av denne godhetshandling.

⁴ Leopold II, konge av Belgia, drev kolonien som et privat reservat i omtrent tre tiår (1877-1908). De ugjerningene som ble begått under hans vanstyre vakte en internasjonal protest, og i 1908 ble han tvunget til å overgi territoriet til den belgiske stats administrasjon.

Å peke på feilene til en stor sivilisasjon er ikke det samme som å fornekte dens ferdigheter. Ved inngangen til det tjuende århundre, kunne Vestens folk se med berettiget stolthet på den teknologiske, vitenskapelige og filosofiske utvikling som deres samfunn sto for. Tiår med forsøk hadde gitt dem til rådighet materielle midler som ennå overgikk forståelsen til resten av menneskeheten. Over hele Europa og Amerika hadde enorme industrianlegg vokst opp, beregnet på metallindustri, tilvirking av kjemiske produkter av alle slag, tekstiler, konstruksjon og produksjon av apparater som forbedret alle sider ved livet. En kontinuerlig prosess med oppdagelser, utforming og forbedringer gjorde tilgjengelig et utviklingspotensial av ufattelig omfang – dessverre med økologiske konsekvenser man ikke ante noe om på den tiden – særlig gjennom bruken av billig brensel og elektrisitet. ”Jernbanens tidsalder” var langt utviklet, og dampskip krysset verdens seilingsruter. Med utbredelsen av telegraf og telefon så Vestens samfunn frem til det øyeblikk da det ville være frigjort fra de innskrenkende virkningene som geografiske avstander hadde besværet menneskeheten med siden tidenes morgen.

Forandringer som fant sted på et dypere nivå av vitenskapelig tenkning hadde enda mer vidtrekkende betydning. Det nittende århundre var enda blitt fastholdt i grepet av det Newtonske syn på verden som et umåtelig urverksystem, men ved utgangen av århundret var de nødvendige intellektuelle steg blitt tatt for å utfordre dette synet. Nye ideer kom for en dag, ideer som ledet frem til formuleringen av kvantemekanikken; og innen kort tid ville relativitetsteoriens revolusjonerende inntrykk sette spørsmålsteget ved forestillinger omkring den sansbare verden som hadde blitt akseptert som sunn fornuft i århundrer. Slike gjennombrudd ble stimulert – og deres innvirkning økt i stor grad – av det faktum at vitenskapen allerede hadde forandret seg fra en aktivitet av isolerte tenkere til et metodisk gjennomført anliggende i et vidtfavnende og innflytelsesrikt internasjonalt samfunn som kunne nyte godt av tilbudene fra universiteter, laboratorier og vitenskapelige konferanser for utveksling av eksperimentelle oppdagelser.

De sterke sidene ved de vestlige samfunn var heller ikke begrenset til vitenskapelige og teknologiske fremskritt. Da det tjuende århundre tok til, høstet den vestlige sivilisasjon fruktene av en filosofisk kultur som hurtig frigjorde kreftene i dens befolkninger, og hvis innflytelse snart ville forårsake en revolusjonerende virkning over hele verden. Det var en kultur som fostret forfatningsmessig styre, verdsatte lovverket og respekt for menneskerettighetene, og holdt frem for alles øyne en visjon om en kommende tidsalder med sosial rettferdighet. Selv om det skrytet om frihet og likhet som blåste opp den patriotiske talekunst i de vestlige land var et langt stykke vekk fra de rådende forhold, kunne Vestens folk med rette glede seg over alle fremskritt mot de idealer som var blitt fremsatt i det nittende århundre.

Fra et åndelig perspektiv var epoken preget av en merkelig, paradoksal dobbelthet. I nesten alle retninger var den intellektuelle horisont formørket av skyer av overtro, frembrakt av ukritisk etterligning av tidligere tidsaldere. For de fleste folkeslags vedkommende, varierte følgene fra dyp uvitenhet om både menneskelige utviklingsmuligheter og det fysiske univers til godtroende fastholdelse av teologier som hadde liten eller ingen rot i virkeligheten. Der hvor forandringens vinder drev tåken bort, blant de opplyste klasser i de vestlige land, ble nedarvet rettroenhet erstattet av en farsott av aggressiv verdsliggjøring som reiste tvil både om menneskets åndelige natur og betydningen av selve de moralske verdiene. Overalt gikk verdsliggjøringen av samfunnets øvre lag hånd i hånd med en gjennomgripende opplysningsfiendtlighet blant folk flest. Dypest sett – fordi religionens innflytelse når langt inn i menneskesinnet og gjør krav på en enestående form for betydning – hadde religiøse

fordommer i alle land gjennom påfølgende generasjoner hold liv i en ulmende ild av forbitret hat som ville nøre opp under de kommende tiårs grusomheter.⁵

⁵ De prosessene som forårsaket disse forandringene er undersøkt i en viss grad av A. N. Wilson, et al., *God's Funeral* (London: John Murray, 1999). I 1872 uttrykte en bok utgitt av Winwood Reade under tittelen *The Martyrdom of Man* (London: Pemberton Publishing, 1968), og som ble noe av en verdslig "bibel" i de første tiårene av det tjuende århundre, vissheten om at "til slutt vil menneskene mestre naturkreftene. De vil selv bli arkitekter for systemer, fremstillere av verdener. Mennesket vil da være perfekt; han vil da være en skaper; han vil da være det som menigmann tilber som en gud." Etter Anne Glyn-Jones, *Holding up a Mirror: How Civilizations Decline* (London: Century, 1996), s. 371-372.

II

I DETTE LANDSKAPET AV FALSK TRYGGHET og dyp desperasjon, av vitenskapelig opplysning og åndelig mørke, kom 'Abdu'l-Bahás lysende skikkelse til syne, da det tjuende århundre tok til. Den reisen som hadde brakt ham til dette avgjørende øyeblikket i menneskehetens historie, hadde gått gjennom mer enn førti år i landflyktighet, fangenskap og forsakelser, hvor knapt en måned hadde blitt tilbrakt i noe som minnet om ro og fred. Han kom dit, besluttet på å kunngjøre for lydhøre og likegyldige, så vel som jordens samfunnsinstitusjoner, det lovede herredømme av universell fred og rettferd som hadde holdt oppe menneskenes håp gjennom århundrene. Dets grunnvoll, erklærte han, ville være det å forene verdens folk, i dette "lysets århundre":

På denne dag ... har kommunikasjonsmidlene blitt mangedoblet, og jordens fem kontinenter har så godt som smeltet sammen til ett... På samme måte har alle medlemmene av den menneskelige familie, enten det er folk eller regjeringer, byer eller landsbyer, blitt stadig mer avhengige av hverandre... Derfor kan hele menneskehetens enhet bli oppnådd på denne dag. Sannelig, dette er intet annet enn ett av undrene i denne vidunderlige tidsalder, dette strålende århundre.⁶

Gjennom de lange årene i fangenskap og landsforvisning som etterfulgte Bahá'u'lláhs avslag om å tjene det politiske programmet til de ottomanske myndighetene, ble 'Abdu'l-Bahá betrodd forvaltningen av troens anliggender og ansvaret for å være sin fars talsmann. En viktig side ved dette arbeidet var forbindelsen med lokale og regionale embetsmenn, som søkte hans råd når de støtte på problemer. Ikke så ulike behov meldte seg i Mesterens hjemland. Så tidlig som i 1875, som svar på Bahá'u'lláhs bestemmelser, sendte 'Abdu'l-Bahá en avhandling kalt *Den guddommelige sivilisasjons hemmelighet* til herskerne og folket i Persia, der han la frem de åndelige prinsipper som må rettlede utformingen av deres samfunn i menneskehetens modenhetsalder. Dens åpningslinjer anmoder det iranske folk om å reflektere over den leksjon som historien har lært oss om nøkkelen til sosial fremgang:

Tenk nøye over: alle disse svært varierte fenomen, disse begrep, disse tekniske fremgangsmåter og filosofiske systemer, disse vitenskaper, kunstarter, industrier og oppfinnelser – er alle utstrømninger av menneskesinnet. Uansett hvilke folk som har våget seg dypere uti dette hav uten strender, så har de kommet til å overgå de andre. Lykken og stoltheten til en nasjon består i dette at den bør skinne som solen på kunnskapens høye himmel. "Skal de som har kunnskap og de som ikke har det, bli behandlet likt?"⁷

Den guddommelige sivilisasjons hemmelighet bebudet den veiledning som ville strømme fra 'Abdu'l-Bahás penn i de påfølgende tiår. Etter det overveldende savn som fulgte Bahá'u'lláhs bortgang, ble de persiske troende oppfrisket og oppmuntret av en flom av tavler fra Mesteren, tavler som ikke bare sørget for den åndelige næring de trengte, men også ledelse for å finne veien gjennom tumultene som undergrov tingenes etablerte orden i deres land. Disse meddelelsene, som nådde selv de minste landsbyene over hele landet, besvarte anmodningene og spørsmålene fra talløse individuelle troende, og brakte veiledning, oppmuntring og visshet. Vi leser for eksempel en tavle sendt til de troende i landsbyen Kishih, og som nevner nesten etthundreogseksti av dem ved navn. Om den tidsalder som nå gryr, sier Mesteren: "dette er lysets århundre," og forklarer at betydningen av dette bildet er å godta prinsippet om enhet og hva det innebærer:

Min mening er at Herrens elskede må betrakte enhver uvenn som en venn...

Det vil si at de må omgås en fiende som det sømmer seg en venn, og behandle en undertrykker som det passer seg en god kamerat. De skulle ikke se på feilene og

⁶ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1997), s. 35, (del 15.6).

⁷ 'Abdu'l-Bahá, *The Secret of Divine Civilization* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1990), s. 2.

misgrepene hos sine fiender, og heller ikke legge merke til deres fiendskap, urettferdighet og undertrykkelse.⁸

Usedvanlig nok blir den lille gruppen av forfulgte troende, som levde i denne avkroken av et land som fremdeles for en stor grad var upåvirket av den utviklingen som skjedd andre steder med hensyn til sosialt og intellektuelt liv, oppfordret gjennom denne tavle til å heve sine blikk over nivået av lokale bekymringer og til å se betydningen av enhet i en global målestokk:

De skulle heller betrakte folk i lys av den Velsignede Skjønnhets bud om at hele den menneskelige rase er tjenere for maktens og herlighetens Herre, fordi han har brakt hele skapningen innenfor rekkevidden av hans nådige ytringer, og har pålagt oss å utvise kjærlighet og hengivenhet, visdom og medlidenhet, trofasthet og samhold med alle, uten noen forskjellsbehandling.⁹

Her handler Mesterens forordning ikke bare om et nytt nivå av forståelse, men innebærer også behovet for engasjement og handling. I det alvor og den visshet som ligger i språket som er brukt, kan man føle den kraft som skulle forårsake de store prestasjonene blant persiske troende i de påfølgende tiår – både i den verdensomspennende fremgang for Saken og i tilegnelsen av de evnene som utvikler sivilisasjonen:

O dere Herrens elskede! Med den største fryd og glede må dere tjene den menneskelige verden og elske den menneskelige rase. Vend deres øyne bort fra begrensninger, og befri dere selv fra innskrenkninger, for ... frihet fra dem frembringer guddommelige velsignelser og gaver.

Derfor må dere ikke hvile, ikke engang et øyeblikk; dere må ikke søke et minutts pusterom eller et øyeblikks hvile. Dere skal rulle som bølgene på et mektig hav, og brøle som uhyret i evighetens osean.

Derfor, så lenge det finnes et snev av liv i ens årer, må en streve og slite, og forsøke å legge et grunnlag som hundreårenes og tidevervenes gang ikke kan undergrave, og reise et byggverk som tidsalderes og evigheters fremadskridende forløp ikke kan styrte i grus – et byggverk som skal vise seg å være uforanderlig og evigvarende, slik at hjertets og sjelens herredømme kan bli fast og sikkert i begge verdener.¹⁰

Fremtidens sosialhistorikere, med et langt mer objektivt og allmenngyldig perspektiv enn det som for øyeblikket er mulig, og som drar nytte av fri tilgang til all grunnleggende dokumentasjon, vil omhyggelig granske den omskapingen som Mesteren oppnådde i disse tidlige årene. Dag etter dag, måned etter måned, fra en fjern landflyktighet hvor han uopphørlig ble plaget av en sverm av fiender som omga ham, var 'Abdu'l-Bahá ikke bare i stand til å stimulere utbredelsen av det persiske bahá'ísamfunn, men også til å forme dets bevissthet og kollektive liv. Resultatet var fremveksten av en kultur, uavhengig av hvor den befant seg, som var forskjellig fra alt menneskeheten noen gang hadde kjent til. Vårt århundre, med alle sine omveltninger og sine høytravende påstander om å skape en ny orden, har ikke noe sammenlignbart eksempel på denne planmessige bruk av evnene til en enkelt personlighet, med hensyn til byggingen av et særegent og vellykket samfunn som så kloden selv som sitt ytterste arbeidsområde.

⁸ *Makátíb-i- 'Abdu'l-Bahá* (Tablets of 'Abdu'l-Bahá), vol. 4 (Tehran: Iran National Publishing Trust, 1965), s. 132-134, midlertidig oversettelse.

⁹ *ibid.*

¹⁰ *ibid.*

Selv om det ble rammet av tilbakevendende ugjerninger fra det muslimske presteskap og deres støttespillere – hvor beskyttelsen fra en rekke likegyldige Qajar-fyrster uteble – fant det persiske bahá'ísamfunnet en ny levetid. Antallet troende ble mangedoblet i alle deler av landet, fremstående personer i samfunnslivet meldte seg inn, blant annet en rekke innflytelsesrike medlemmer av presteskabet, og forløperne til administrative institusjoner oppsto i form av gryende rådgivende organer. Det kan ikke legges stor nok vekt på betydningen av den sistnevnte utviklingen. I et land og blant et folk som gjennom århundrer var vant til et patriarkalsk system som samlet all beslutningsmyndighet i hendene på en eneveldig monark eller Shí'ih mujtáhíder, hadde et samfunn som representerte et tverrsnitt av dette storsamfunnet, brutt med fortiden og tatt ansvaret i egne hender for å fatte felles beslutninger gjennom rådslagninger.

I det samfunnet og den kulturen Mesteren utviklet, ga den åndelige energien seg uttrykk i de praktiske gjøremålene i hverdagslivet. Lærens vektlegging av undervisning ga støtet til opprettelsen av bahá'ískoler – inklusive Tarbíyat-skolen for jenter,¹¹ som oppnådde nasjonal anerkjennelse – i hovedstaden så vel som i provinssentrene. Med bistand fra amerikanske og europeiske bahá'í-hjelpere, fulgte klinikker og andre medisinske tilbud. Et kurér-nettverk som strakte seg over hele landet, ga bahá'ísamfunnet begynnelsen på det postvesenet som resten av landet så åpenbart manglet. Forandringene som fant sted, berørte de mest alminnelige forhold ved hverdagslivet. I lydighet mot Kitáb-i-Aqdas, sluttet for eksempel persiske bahá'íer å bruke de skitne offentlige badene, rike smittekilder for infeksjoner og sykdommer, og begynte å sette sin lit til dusjer med friskt vann.

Alle disse fremskritt, det være seg sosialt, organisatorisk eller praktisk, fant sin drivkraft i den moralske forvandling som fant sted blant de troende, en forvandling som stadig utmerket bahá'íene – også sett med øynene til dem som var fiendtlig til troen – som kandidater for tillitsverv. At så vidtrekkende endringer så raskt kunne skille en del av den persiske befolkningen fra det svært fiendtlige flertallet rundt den, var et uttrykk for de kreftene som ble frigjort ved Bahá'u'lláhs Pakt med hans tilhengere og ved 'Abdu'l-Bahás overtagelse av det lederskapet som denne Pakten entydig innsatte ham i.

Gjennom disse årene var det politiske liv i Persia nærmest i konstant opprør. Mens Nasiri'd-Dín Sháhs nærmeste etterfølger, Muzaffari'd-Dín Sháh, lot seg overtale til å bifalle en forfatning i 1906, oppløste hans etterfølger, Muḥammad-'Alí Shah, hensynsløst de to første nasjonalforsamlingene – i det ene tilfelle gjennom å angripe bygningen hvor den lovgivende forsamlingen møttes, med kanonild. Den såkalte ”forfatningsmessige bevegelse” som styrtet ham og tvang den siste av Qájár-kongene, Aḥmad Sháh, til å sammenkalle en tredje nasjonalforsamling, ble selv revet i stykker av konkurrerende fraksjoner og ble skamløst manipulert av Shí'ih-presteskabet. Bahá'íenes bestrebelser på å spille en oppbyggende rolle i denne moderniseringsprosessen ble gjentatte ganger forpurret av både rojalistiske og folkelige fraksjoner, som begge var gjennomsyret av de rådende religiøse fordommene og ikke så noe annet i bahá'ísamfunnet enn en egnet syndebukk. Og igjen, bare en mer politisk moden tidsalder enn vår egen vil være i stand til å sette pris på den måten Mesteren – ved å være et godt forbilde for de fremtidige utfordringer som bahá'ísamfunnet uvegerlig vil støte på – rettledet det beleirede samfunnet til å gjøre alt det kunne for å fremme politiske reformer, for så å være villig til å tre til side når disse anstrengelsene ble kynisk tilbakevist.

Det var ikke bare gjennom hans tavler at 'Abdu'l-Bahá utøvet denne innflytelsen på det bahá'ísamfunnet som var i rask utvikling ved troens vugge. Til forskjell fra Vestens folk, skilte ikke persiske troende seg ut fra andre folk i det nære Østen gjennom klesdrakt og fremtreden, og dermed vakte ikke reisende fra troens vugge mistanke hos de Ottomanske myndighetene. Følgelig forsynte en jevn strøm av persiske pilegrimer 'Abdu'l-Bahá med nok

¹¹ Skolen ble nedlagt i 1934, etter ordre fra Reza Shah, fordi den hadde feiret bahá'í-helligdager som religiøse høytider. Deretter ble alle andre bahá'ískoler i Iran nedlagt.

et virkningsfullt middel for å inspirere vennene, rettlede deres aktiviteter, og trekke dem stadig dypere inn i en forståelse av Bahá'u'lláhs hensikt. Noen av de største navn i persisk bahá'íhistorie var blant dem som reiste til 'Akká og vendte tilbake til sine hjem, villige til å gi sine liv, om nødvendig, for å kunne gjennomføre Mesterens visjon. Den udødelige Varqá og hans sønn Rúhu'lláh var blant disse privilegerte, i likhet med Hájí Mírzá Haydar 'Alí, Mírzá Abu'l Fadl, Mírzá Muhammad-Taqí Afnán og fire fremstående Sakens Hender, Ibn-i-Abhar, Hájí Mullá Alí Akbar, Adíbu'l-Ulamá og Ibn-i-Aşdaq. Den ånd som i dag bistår persiske pionerer i alle deler av verden og som spiller en så skapende rolle i oppbyggingen av bahá'í-samfunnslivet, løper som en rett linje gjennom familie etter familie tilbake til de heroiske dagene. I ettertid er det åpenbart at det forholdet som vi i dag kjenner som den doble prosessen av utbredelse og befestning hadde sitt utspring i de vidunderlige årene.

Inspirert av Mesterens og de redegjørelsene som kom fra det hellige land, reiste persiske troende seg for å ta fatt på reiseundervisningsaktiviteter i det fjerne Østen. I løpet av de siste årene av Bahá'u'lláhs virke, hadde samfunn blitt etablert i India og Burma, og troen nådde så langt som til Kina; og dette arbeidet ble nå forsterket. Et bevis for de nye kreftene som var frigjort gjennom Saken, var reisingen av verdens første bahá'í tilbedelseshus¹² i den russiske provinsen Turkestan, hvor et energisk bahá'í-samfunnsliv også var blitt utviklet, et prosjekt inspirert av Mesteren og rettleidet helt fra første stund gjennom hans råd.

Det var dette brede utvalget av aktiviteter, gjennomført av en stadig mer tillitsfull forsamling av troende og som strakte seg fra Middelhavet til Kinahavet, som dannet den støttebasen, hvorfra 'Abdu'l-Bahá var i stand til å utnytte de lovende mulighetene som allerede hadde begynt å utvikle seg i Vesten, da det nye århundret tok til. Et kjennetegn ved denne basen som ikke minst var viktig, var dens varme mottagelse av representanter for Orienten, med sitt store mangfold i rasemessig, religiøs og nasjonal bakgrunn. Dette resultatet ga 'Abdu'l-Bahá de eksemplene som han gjentatte ganger kunne vise til i sin proklamasjon til vestlige tilhørere omkring de samlende kreftene som var blitt frigjort gjennom Bahá'u'lláhs komme.

Den største seieren i disse tidlige årene var Mesterens suksess med å bygge et gravmæle på Karmelfjellet, på det sted som var utpekt av Bahá'u'lláh, gjennom en veldig innsats; et gravmæle for Bábs levninger, som hadde blitt brakt til det Hellige Land med stor risiko og vanskeligheter. Shoghi Effendi har forklart at mens blodet til martyrene i tidligere tider var kimen til personlig tro, utgjør det på denne dag kimen til Sakens administrative institusjoner.¹³ En slik forståelse gir en spesiell betydning for hvordan det administrative Senter for Bahá'u'lláhs verdensorden ble utformet under skyggen av gravmålet til troens martyropfot. Shoghi Effendi setter Mesterens innsats i et globalt og historisk perspektiv:

For, likesom i åndens rike, har Bábs virkelighet blitt hyllet av opphavet til bahá'í-åpenbaringen som ”det Punkt som profetenes og budbringernes virkelighet kretser om,” så, på dette synlige plan utgjør hans hellige levninger hjertet og midtpunktet i det som kan regnes som ni konsentriske sirkler,¹⁴ som derved løper

¹² Se *The Bahá'í World*, vol. XIV (Haifa: Bahá'í World Centre, 1975), s. 479-481, om historien bak.

¹³ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1991) s. 156.

¹⁴ ”Den ytterste sirkelen i dette veldige systemet, det synlige motstykke til den sentrale posisjonen som er gitt vår tros Sendebud, er intet annet enn hele planeten. Innenfor hjertet av denne planeten ligger 'Det Helligste Land', utropt av 'Abdu'l-Bahá som 'Profetenes Rede' og som må bli betraktet som verdens sentrum og nasjonenes Qiblih. I dette Helligste Land reiser Guds Fjell seg med eldgammel hellighet, Herrens vingård, tilfluktsstedet til Elias, hvis gjenkomst Báb selv symboliserer. På forsiden av dette hellige fjell ligger vidstrakte eiendommer som for alltid er viet til og utgjør det hellige området for Bábs hellige gravmæle. I midten av disse eiendommene, kjent som troens internasjonale gaver, ligger det helligste sted, et inngjerdet område som inneholder hager og terrasser som på samme tid pryder og gir disse hellige områdene en særegen fortryllelse. Omsluttet av disse vakre og grønne omgivelser reiser Bábs gravmæle seg i all sin vidunderlige skjønnhet, overbygget som er utformet for å bevare og pryde den opprinnelige konstruksjonen som er satt opp av 'Abdu'l-Bahá som

parallelt og ytterligere vektlegger den sentrale posisjonen, i samsvar med troens grunnlegger, til en ”fra hvem Gud har gitt å videreføre kunnskapen om alt som var og som skal være,” ”det Første Punkt som alle skapte ting utgår fra.”¹⁵

Betydningen i ‘Abdu’l-Bahás egne øyne av den oppgaven han hadde utført til en slik pris er gripende skildret av Shoghi Effendi:

Da alt var fullført, og de jordiske levningene av martyrprofeten fra Shíráz langt om lenge var trygt forvart til sin evigvarende hvile i favnen til Guds hellige fjell, tok ‘Abdu’l-Bahá, som hadde lagt bort sin turban, av seg sine sko og kastet av seg sin kappe, bøyde seg dypt over den ennå åpne sarkofagen, med sølvgrått hår som bølget rundt hans hode og et forklaret og lysende ansikt, hvilte pannen mot kanten av trekisten, og, mens han hulket høyt, gråt så sterkt at alle dem som var til stede, gråt med ham. Den natten fikk han ikke sove, så overveldet var han av følelser.¹⁶

I 1908 hadde den såkalte ”ungtyrkrevolusjonen” frigitt ikke bare flesteparten av de politiske fangene i det Ottomanske rike, men også ‘Abdu’l-Bahá. Brått var hindrene som hadde holdt ham innesperret i fangebyen ‘Akká og dens nærmeste omgivelser falt bort, og Mesteren var i stand til å fortsette med et foretagende som Shoghi Effendi senere beskrev som en av de tre viktigste resultater av hans gjerning: Hans offentlige bekjentgjøring av Guds Sak i de store befolkningsentrene i den vestlige verden.

*

På grunn av den dramatiske karakteren til de begivenhetene som fant sted i Nord-Amerika og Europa, har beretningene om Mesterens historiske reiser noen ganger en tendens til å overse det viktige åpningsåret som ble tilbrakt i Egypt. ‘Abdu’l-Bahá ankom dit i september 1910, og hadde til hensikt å fortsette direkte til Europa, men ble tvunget av sykdom til å bli værende i Ramleh, en forstad til Aleksandria, frem til august året etter. Som det utviklet seg, ble de påfølgende månedene en periode med stor produktivitet, og dens fulle innvirkning på Sakens fremgang, særlig på det afrikanske kontinent, vil merkes i mange år fremover. Til en viss grad var veien utvilsomt blitt banet gjennom den varme beundring Mesteren ble møtt med fra shaykh Muhammad ‘Abduh, som han hadde møtt ved flere anledninger i Beirut og som senere ble Mufti i Egypt og en ledende skikkelse ved Al-Azhar universitetet.

En side ved oppholdet i Egypt som fortjener ekstra oppmerksomhet var muligheten det ga for den første offentlige bekjentgjøring av troens budskap. Den forholdsvis kosmopolitiske og liberale atmosfære som rådet i Kairo og Aleksandria på den tiden, åpnet for oppriktige og inngående diskusjoner mellom Mesteren og fremtredende skikkelser i sunni-islams intellektuelle verden. Disse innbefattet geistlige, parlamentarikere, administratorer og aristokrater. Dessuten hadde redaktører og journalister fra innflytelsesrike arabisktalende aviser, hvis opplysninger om saken hadde blitt farget av forutinntatte rapporter fra Persia og Konstantinopel, nå en mulighet til selv å undersøke de faktiske forhold. Publikasjoner som hadde vært åpenbart fiendtlig, endret tone. Utgiverne av en slik avis innledet en artikkel om Mesterens ankomst ved å henvise til ”Hans Eminense Mírzá ‘Abbás Effendi, den lærde lederen for bahá’íene i ‘Akká og sentrum for myndighet for bahá’íer over hele verden” og ved

gravkammer for vår tros martyrsendebud. Innenfor dette overbygg ligger Perlen av Stor Verdi, det aller helligste, de rom som danner gravkammeret selv, og som ble bygget av ‘Abdu’l-Bahá. Innenfor hjertet av dette aller helligste ligger tabernaklet, den hvelvingen hvor det helligste skrin er lagt til hvile. I dette skrin hviler alabastsarkofagen hvor den uvurderlige edelsten, Bábs hellige støv, er lagt.” Shoghi Effendi, *Citadel of Faith* (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1995), s. 95-96.

¹⁵ *ibid.*, s. 95.

¹⁶ Shoghi Effendi, *God Passes By* (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1995), s. 276.

å uttrykke takknemlighet for hans besøk til Aleksandria.¹⁷ Denne og andre artikler ga en særlig anerkjennelse til 'Abdu'l-Bahás forståelse av Islam og til prinsippene om enhet og religiøs toleranse som lå i bunnen av hans lære.

Til tross for at Mesterens dårlige helsetilstand var årsak til det, viste det egyptiske opphold seg å være til stor velsignelse. Vestlige diplomater og embetsmenn kunne stifte førstehånds bekjentskap med det usedvanlige gode resultat av 'Abdu'l-Bahás samhandling med ledende skikkelser i et område av det nære Østen som man fattet levende interesse for i europeiske kretser. Følgelig, da Mesteren gikk om bord med kurs for Marseille den 11. august 1911, hadde hans berømmelse gått forut for ham.

¹⁷ H. M. Balyuzi, *'Abdu'l-Bahá: The Centre of the Covenant of Bahá'u'lláh*, 2. utgave (Oxford: George Ronald, 1992), s. 136.

III

EN TAVLE SKREVET AV 'ABDU'L-BAHÁ til en amerikansk troende i 1905, inneholder et utsagn som er like opplysende som det er gripende. Idet han henviste til sin situasjon etter Bahá'u'lláhs bortgang, talte 'Abdu'l-Bahá om et brev han hadde mottatt fra Amerika i "en tid da et osean av prøvelser og motgang bølget...":

Slik var vår tilstand da et brev kom til oss fra de amerikanske vennene. De hadde sammen forpliktet seg, skrev de, til å forbli samstemmige i alle ting, og ... hadde forpliktet seg til å gjøre ofre på Guds kjærlighets sti, for slik å oppnå evig liv. Akkurat da dette brevet ble lest, sammen med underskriftene på slutten av det, opplevde 'Abdu'l-Bahá en glede så inderlig at ingen penn kan beskrive det...¹⁸

En forståelse av de rådende omstendigheter da utbredelsen av Saken i vest fant sted, er vesentlig for dagens bahá'íer, og av mange grunner. Det hjelper oss til å fjerne oss fra den kulturen av grov og påtrengende kommunikasjon som har blitt så vanlig i dagens samfunn at vi omtrent ikke legger merke til den. Det henleder vår oppmerksomhet til den vennlighet som Mesteren valgte å utvise da han gjorde sine vestlige tilhørere kjent med ideene om den menneskelige natur og det menneskelige samfunn, åpenbart av Bahá'u'lláh, ideer som er revolusjonerende i sin betydning og helt utenfor hans tilhøreres erfaringer. Det viser med hvilken finfølelse han benyttet bilder eller satte sin lit til historiske eksempler, den stadige indirekte tilnærmingen, den fortrolighet han kunne oppby når han fant det for godt, og den tilsynelatende grenseløse tålmodighet han besvarte spørsmål med, hvor mange av dem hadde et syn på virkeligheten som for lengst hadde mistet den gyldighet de engang kunne ha hatt.

En objektiv undersøkelse av den historiske situasjon Mesteren møtte i Vesten, hjelper til med å gi vår generasjon nok en forståelse, nemlig en anerkjennelse av den åndelige storhet hos dem som lød ham. Disse sjelene besvarte hans kall, til tross for, ikke på grunn av den liberale og økonomisk langt fremskredne verden de kjente, en verden de utvilsomt nærte og satte pris på, og som de nødvendigvis måtte fortsette sitt hverdagsliv i. Deres respons oppsto fra et bevissthetsnivå som erkjente, om enn noen ganger vagt, menneskerasens desperate behov for åndelig opplysning. Det å forbli standhaftig i deres forpliktelser til denne forståelsen, krevde av disse tidlige troende – ved hvis selvoppofrelse mye av grunnlaget for dagens bahá'ísamfunn både i Vesten og i mange andre land ble lagt – at de ikke bare sto imot familie og sosialt press, men også de lettvinne bortforklaringene som de var blitt oppdradd til i synet på verden og som alt rundt dem stadig minnet dem om. Det var et helt mot ved standhaftigheten til disse tidlige vestlige bahá'íene som på sin egen måte er like gripende som hos deres persiske trosfeller, de som i disse samme årene møtte forfølgelse og død for den tro de hadde valgt.

I fremste linje blant de fra vest som svarte på Mesterens kall, fantes de små gruppene av uredde troende som Shoghi Effendi har hyllet som "Gudberusede pilegrimer" og som hadde det privilegium å besøke 'Abdu'l-Bahá i fangebyen 'Akká, eller å se med sine egne øyne glansen av hans person og høre fra hans egen munn ord som hadde kraft til å forvandle menneskelivet. Virkningen på disse troende har May Maxwell gitt uttrykk for:

"Om det første møtet," ... "kan jeg ikke huske verken glede eller smerte, eller noe jeg kan sette ord på. Jeg hadde plutselig blitt brakt til en for stor høyde, min sjel hadde kommet i kontakt med den guddommelige ånd, og denne kraften, så ren, så hellig, så mektig, hadde overveldet meg..."¹⁹

Shoghi Effendi forklarer at deres hjemkomst ble "signalet til et utbrudd av systematisk og vedvarende aktivitet, som ... sprer sine grener ut over Vest-Europa og statene og provinsene

¹⁸ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá, op. cit., s. 254-255, (del 200.3).*

¹⁹ Shoghi Effendi, *God Passes By, op. cit., s. 258.*

på det nordamerikanske kontinentet...”²⁰ Det som nørte opp under bestrebelsene til dem og deres medtroende og som trakk et økende antall nye tilhengere til Saken, var en strøm av tavler skrevet av Mesteren til mottakere på begge sider av Atlanteren, budskap som åpnet forestillingsevnen for begrepene, prinsippene og idealene i Guds nye åpenbaring. Styrken i denne skaperkraften kan fornemmes i de ord som den første amerikanske troende, Thornton Chase, brukte for å forsøke å beskrive det han så:

Hans [Mesterens] egne skrifter, som sprer seg som hvitvingede duer fra senteret av hans tilstedeværelse til jordens ender, er så mange (hundrevis strømmer daglig frem) at det er umulig for ham å ha brukt tid på dem til ettertanke eller benyttet den lærdes intellektuelle fremgangsmåter på dem. De flyter som strømmer fra en brusende fontene...²¹

Disse følelsene gir sitt eget perspektiv til den besluttsomhet Mesteren reiste seg med for å gi seg i kast med et vågestykke så ærgjerrig at det forferdet mange av dem som var i hans umiddelbare nærhet. Idet han så bort fra bekymringer som ble ytret om hans høye alder, hans dårlige helse og legemlig svakhet etter tiår i fangenskap, la han ut på en rekke reiser som skulle vare i omtrent tre år, og brakte ham omsider til Stillehavskysten på det nordamerikanske kontinent. Påkjennningene og farene ved internasjonale reiser i de første årene av århundret var de minste hindrene for gjennomføringen av de mål han hadde satt seg. For å sitere Shoghi Effendi:

Han som etter egne ord gikk i fengsel som ungdom og forlot det som en gammel mann, som aldri i sitt liv hadde stått foran en offentlig tilhørerskare, som ikke hadde gått på skole, som aldri hadde ferdes i vestlige kretser, og var ukjent med vestlige skikker og språk, hadde reist seg ikke bare for å forkynne fra talerstol og podium, i noen av de viktigste hovedstedene i Europa og i de toneangivende byene på det nordamerikanske kontinent, de særegne sannhetene i hans Fars tro, men også for å tilkjenne det guddommelige opphav til de profetene som hadde vært før ham, og for å åpenbare egenarten av det bånd som knyttet dem til denne tro.²²

*

En mer strålende scene enn London kunne man ikke ha ønsket seg for åpningsakten i dette storslåtte dramaet, hovedstaden i det største og mest kosmopolitiske imperium verden noen gang har kjent. Sett med øynene til den lille gruppen av troende som hadde tilrettelagt det praktiske og som lengtet etter å skue hans åsyn, overgikk reisen deres vildeste forventninger. Offentlige tjenestemenn, vitenskapsmenn, forfattere, redaktører, industriherrer, ledere av reformbevegelser, medlemmer av det britiske aristokrati og innflytelsesrike geistlige fra mange kirkesamfunn oppsøkte ham, inviterte ham til sine podier, klasserom, hjem og talerstoler, og overøste ham med anerkjennelse for de synspunkter han fremla. Søndag 10. september 1911 talte Mesteren for første gang til et offentlig publikum i det hele tatt, fra talerstolen i the City Temple. Hans ord vakte en visjon om en ny tid for sivilisasjonen blant hans tilhørere:

Dette er en ny periode av menneskelig styrke. Alle verdens horisonter er lysende, og verden vil ganske visst bli som en hage og et paradis... Dere er løst fra eldgammel overtro som har holdt menneskene i uvitenhet og har ødelagt grunnvollen for sann menneskekjærlighet.

²⁰ *ibid.*, s. 259

²¹ *The Bahá'í Centenary, 1844 – 1944*, utgitt av det Nasjonale Åndelige Råd for bahá'íene i De Forente Stater og Kanada (Wilmette: Bahá'í Publishing Committee, 1944), s. 140-141.

²² Shoghi Effendi, *God Passes By*, *op. cit.*, s. 280.

Guds gave til denne opplyste alderen er kunnskapen om menneskehetens enhet og om religionens grunnleggende enhet. Krig skal opphøre mellom nasjonene, og ved Guds vilje skal Den Største Fred komme; verden vil vise seg som en ny verden, og alle mennesker vil leve som brødre.²³

Etter ytterligere et to måneders opphold i Paris og tilbakereise til Alexandria for et vinteropphold og gjenvinning av sin helse, seilte Abdu'l-Bahá til New York City den 25. mars 1912, og ankom 11. april samme år. Selv på det simpleste materielle plan, var programmet en prestasjon som sikkert mangler sidestykke i moderne historie, et program fullpakket med hundrevis av offentlige taler, konferanser og private samtaler i mer enn førti byer over hele Nord-Amerika og ytterligere nitten i Europa, noen av dem besøkt mer enn en gang. På begge kontinent, men særlig i Nord-Amerika mottok Abdu'l-Bahá en høyt/høyst/ytterst takknemlig/anerkjennende velkomst/mottakelse fra fremstående tilhørere som hadde viet seg til slike saker som fred, likestilling, rasemessig likeverd, sosiale reformer og moralsk utvikling. Hans taler og samtaler oppnådde nesten daglig bred dekning i aviser med store opplagstall. Han selv skulle senere skrive at han hadde "iaktatt alle dører åpne... og den fullendte kraften fra Guds Rike som fjernet enhver hindring og sperring."²⁴

Den åpenhet som han ble møtt med, fikk Abdu'l-Bahá til klart å forkynne de sosiale prinsippene i den nye åpenbaringen. Shoghi Effendi har sammenfattet de sannheter som slik ble overbrakt:

Den fri søken etter sannhet, frigjort fra overtro og overleveringer; hele menneskerasens enhet, det sentrale prinsipp og troens grunnleggende lære; den grunnleggende enhet mellom alle religioner; fordømmelsen av alle former for fordommer, både religiøse, rasemessige, klassemessige og nasjonale; den harmoni som må finnes mellom religion og vitenskap; likeverdet mellom menn og kvinner, de to vinger som menneskehetens fugl kan fly med; innføring av obligatorisk utdanning; valget av et universelt hjelpespråk; avskaffelsen av ekstrem rikdom og fattigdom; grunnleggelsen av en verdensdomstol for å dømme i stridigheter mellom nasjoner; opphøyelsen av arbeid som er utført i en ånd av tjeneste til et nivå av tilbedelse; forherligelsen av rettferdighet som det rådende prinsipp i det menneskelige samfunn, og av religion som en festningsvoll for å beskytte alle folk og nasjoner; og opprettelsen av en varig og universell fred som menneskehetens høyeste mål – disse utmerker seg som de grunnleggende elementene i den guddommelige styreform som han forkynte til lederne for offentlig tenkning så vel som til folkemassene i sin alminnelighet i løpet av disse misjonsreisene.²⁵

Kjernen i Mesterens budskap var kunngjøringen om at den lenge lovede dag for foreningen av menneskeheten og grunnleggelsen av Guds Rike på jorden var kommet. Dette Riket, slik det ble fremstilt i Abdu'l-Bahás brev og taler, hadde overhodet ingenting til felles med de overjordiske betraktningmåtene som er velkjent fra den tradisjonelle religions lære. Mesteren kunngjorde imidlertid menneskehetens modenhetsalder og fremveksten av en verdensomspennende sivilisasjon der utviklingen av hele omfanget av menneskelige evner vil være frukten av samspillet mellom allmenngyldige åndelige verdier på den ene siden og på den annen side materielle fremskritt som ingen kunne drømme om på den tiden.

Han sa at midlene for å oppnå målet allerede fantes. Det som krevdes var viljen til å handle og troen på å holde ut:

²³ Abdu'l-Bahá in London: *Addresses and notes of Conversations* (London: Bahá'í Publishing Trust, 1982), s. 19-20.

²⁴ Abdu'l-Bahá, *Tablets of the Divine Plan* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1993), s. 94.

²⁵ Shoghi Effendi, *God Passes By*, *op. cit.*, s. 281-282.

Vi vet alle at internasjonal fred er bra, at den er årsaken til livet, men vilje og handling er nødvendig. All den tid dette århundre er lysets århundre, er evnen til å oppnå fred blitt sikret. Det er sikkert at disse ideene vil bre seg blant menneskene i en slik grad at de vil føre til handling.²⁶

Selv om uttrykt med usvikelig elskverdighet og hensynsfullhet, ble prinsippene for den nye åpenbaringen fremlagt kompromissløst både i offentlige og private møter. Mesterens handlinger var uten unntak like megetsigende som de ordene han brukte. I de Forente Stater kunne for eksempel ingen ting tydeligere ha formidlet bahá'ílæren om religionenes enhet enn Abdu'l-Bahás vilje til å henvise til profeten Muhammed i taler til kristne tilhørere og hans iherdige redegjørelse for den guddommelige opprinnelse til både kristendommen og islam overfor menigheten i Tempel Emanu-El i San Fransisco. Hans evne til å vekke tillit hos kvinner i alle aldre om at de var i besittelse av åndelige og intellektuelle evner fullt på høyde med mennene, hans uprovosende, men klare uttrykk for betydningen av Bahá'u'lláhs lære om rasemessig enhet ved å invitere sorte så vel som hvite gjester til sitt eget middagsbord og til taflene hos hans fremstående vertinner, og hans fastholdelse av den altoverskyggende viktigheten av enhet ved alle sider av bahá'íbestrebelse – slik anskueliggjøring av hvordan de åndelige og praktiske sidene av livet må vekselvirke, åpnet vinduer til en ny verden av muligheter for de troende. Den ånd av uforbeholden kjærlighet som disse oppgavene ble uttrykt i, beseiret frykten og uvissheten hos dem som Mesteren talte til.

Enda større enn den innsatsen han viet sin offentlige redegjørelse for Saken, var den tid og energi Mesteren ofret til å utdype de troendes forståelse av de åndelige sannheter i Bahá'u'lláhs åpenbaring. I by etter by, fra tidlig morgen til sent på kveld, ble de timene som ikke var fylt av offentlige forespørsler ved hans oppdrag gitt til å svare på vennenes spørsmål, ivareta deres behov, og fylle dem med en ånd av tillit til de bidrag hver av dem kunne gi for å fremme den Saken de hadde sluttet seg til. Hans besøk i Chicago ga Abdu'l-Bahá mulighet til med sine egne hender å legge ned grunnsteinen til det første bahá'í tilbedelseshus i Vesten, et prosjekt som var inspirert av det som allerede var underveis i 'Ishqábád og på samme måte oppmuntret av Abdu'l-Bahá fra det øyeblikk ideen var unnfanget.

Mashriqu'l-Adhkár er en av de aller viktigste institusjonene i verden, og den har mange sidegreiner. Selv om det er et tilbedelseshus, er det også tilknyttet et sykehus, et apotek, et herberge for reisende, en skole for foreldreløse barn, og et universitet for høyere utdanning... Det er mitt håp at Mashriqu'l-Adhkár nå vil bli etablert i Amerika og at sykehuset, skolen, universitetet, apoteket og herberget gradvis vil følge, og at alle vil virke etter de mest effektive og systematiske fremgangsmåter.²⁷

I likhet med den prosessen som samtidig utfoldet seg i Persia, vil bare fremtidige historikere være i stand til fullt ut å anerkjenne skaperkraften ved denne siden av reisene til Vesten. Memoarer og brev har vitnet om den måten sågar kortvarige møter med Mesteren skulle holde talløse vestlige bahá'íer oppe gjennom de påfølgende år av anstrengelser og oppofrelse, mens de kjempet for å utbre og befeste troen. Uten en slik inngripen fra Paktens Sentrum selv, er det umulig å forestille seg at små grupper av vestlige troende – helt uten den åndelige arv som deres persiske trosfeller fikk gjennom sine foreldres og besteforeldres medvirkning i de heroiske begivenheter i den tidlige bábí- og bahá'í-historien – ville være i stand til så raskt å fatte hva Saken krevde av dem og å iverksette de skremmende oppgavene dette medførte.

²⁶ Abdu'l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1995), s. 121, midlertidig nyoversettelse

²⁷ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá, op. cit.*, s. 106 (del 64.1)

Hans tilhørere ble oppfordret til å bli de kjærlige og fortrøstningsfulle talsmenn for en mektig siviliserende prosess hvis midtpunkt er anerkjennelsen av den menneskelige rases enhet. Han lovte dem at de, idet de reiste seg for å gjennomføre sin oppgave, ville finne helt nye evner ulåst både i seg selv og i andre, evner som Gud på denne Dag har skjenket menneskerasen:

Dere må bli selve verdens sjel, den levende ånd i menneskebarnas hop. I denne vidunderlige tidsalder, på denne tid da den Eldgamle Skjønnhet, det Største Navn, som innehar talløse evner, har steget opp over verdens horisont, har guds Ord inngytt en slik veldig kraft i menneskehetens innerste vesen at han har avtvunget de menneskelige egenskaper all innvirkning og har gjennom sin altbeseirende kraft forent folkeslagene i et umåtelig hav av enhet.²⁸

Det er kanskje ingenting som vitner tydeligere om den respons de troende ga på denne appellen enn det faktum at den enheten som ble etablert blant dem ikke hemmet deres levende og personlige måter å uttrykke troens sannheter på. Forholdet mellom individet og samfunnet har alltid vært et av de mest utfordrende spørsmål i samfunnsutviklingen. Man trenger bare lese, om så flyktig, beretninger om livene til Vestens tidlige bahá'íer for å bli klar over den høye grad av individualitet som preget mange av dem, særlig de mest aktive og kreative. Ikke sjelden hadde de funnet troen først etter en grundig undersøkelse av ulike åndelige og sosiale bevegelser som var utbredt på den tiden, og denne vide forståelsen av bekymringene og interessene til deres samtidige bidro utvilsomt til å gjøre dem til slike effektive lærere av troen. Det er imidlertid tilsvarende klart at det brede spektret av uttrykksmåter og forståelse blant dem ikke hindret dem eller deres medtroende i å bidra til å bygge en kollektiv enhet som var den viktigste tiltrekningskraften til Saken. Som memoarene og de historiske beretningene fra perioden klargjør, var hemmeligheten ved denne balansegangen mellom individ og samfunn det åndelige bånd som knyttet alle troende til Mesterens ord og eksempel. I en vesentlig forstand var 'Abdu'l-Bahá Bahá'í-Saken for dem alle.

Ingen objektiv gjennomgang av 'Abdu'l-Bahás oppdrag i Vesten kan unnlate å ta i betraktning den dempende kjensgjerning at bare et lite antall av dem som hadde sluttet seg til troen – og vesentlig færre blant de allmenne tilhørere som hadde stimlet sammen for å høre hans ord – fikk mer enn en relativt vag forståelse av rekkevidden av hans budskap. Idet han forstå disse begrensningene hos sine tilhørere, nølte ikke 'Abdu'l-Bahá med å ta opp i sitt forhold med vestlige troende handlinger som kalte dem til et bevissthetsnivå høyt over ren sosialliberalisme og toleranse. Ett eksempel som representerer en rekke slike mellomkomster var hans milde, men dramatiske gjerning i å oppmuntre til ekteskap mellom Louis Gregory og Louise Mathew – den ene svart, den andre hvit. Tiltaket satte en standard for det amerikanske bahá'í-samfunnet når det gjelder den virkelige betydningen av rasemessig integrering, hvor fryktsomme og trege dets medlemmer enn var i å reagere på den dypere rekkevidden av oppgaven.

Selv uten en dyp forståelse av Mesterens mål, gikk de som hadde tatt imot hans budskap i gang med å omsette i praksis de prinsippene han lærte dem, ofte med store personlige kostnader. Forpliktelse til den internasjonale fredssaken; avskaffelsen av den ekstreme rikdom og fattigdom som undergrov samfunnets enhet; bekjempelsen av nasjonale, rasemessige og andre fordommer; oppfordringen til likestilling i opplæringen av gutter og jenter; nødvendigheten av å riste av seg lenkene av gamle dogmer som hindret undersøkelsen av virkeligheten – disse prinsippene for sivilisasjonens utvikling hadde gjort et mektig inntrykk. Det som få, om noen, av Mesterens tilhørere fattet – kanskje kunne ha fattet – var den revolusjonerende forandringen i hele samfunnsstrukturen og den frivillige underkastelse

²⁸ *ibid.*, s. 23, (del 7.2)

av menneskenaturen til den guddommelige lov som, når alt kommer til alt, alene kan bevirke de nødvendige endringer i holdning og adferd.

*

Nøkkelen til denne visjonen om den kommende forvandlingen menneskehetens individuelle og sosiale liv var 'Abdu'l-Bahás proklamasjon, kort til etter hans ankomst til Nord-Amerika, av Bahá'u'lláhs Pakt og av den sentrale rolle han selv var kalt til å ha i den. Med Mesterens egne ord:

Når det gjelder det mest betydningsfulle kjennetegn ved Bahá'u'lláhs åpenbaring, en særegen lære som ikke er gitt av noen av fortidens profeter: Det er forordningen og utnevnelsen av Paktens Sentrum. Gjennom denne utnevnelsen og forordningen har han sikret og beskyttet Guds religion mot uoverensstemmelser og splittelse og gjort det umulig for noen som helst å danne en ny sekt eller trosgruppe.²⁹

Gjennom å velge New York City for sitt formål – og betegne den som "Paktens By" – avslørte 'Abdu'l-Bahá den myndighetsoverdragelsen grunnleggeren av deres tro hadde gjort når det gjelder den endelige fortolkning av hans åpenbaring. En høyt ansett troende, Lua Getsinger, ble anmodet av Mesteren om å forberede den gruppen av bahá'ier som hadde samlet seg i det huset hvor han midlertidig bodde på denne historiske kunngjøringen, hvorpå han selv gikk ned og talte i generelle vendinger om noen av betydningene av Pakten. Juliet Thompson som sammen med en av de persiske oversetterne, hadde vært i rommet ovenpå da dette oppdraget ble gitt til hennes venn, har etterlatt seg en beretning om omstendighetene. Hun siterer 'Abdu'l-Bahá som sier:

...*Jeg er Pakten*, utnevnt av Bahá'u'lláh. Og ingen kan imøtegå hans ord. Dette er Bahá'u'lláhs Testamente. Dere vil finne det i Aqdas Hellige Bok. Gå ut og forkynn, "Dette er *Guds Pakt* midt iblant dere."³⁰

Unnfanget av Bahá'u'lláh som det redskap som ifølge Shoghi Effendis ord skulle "bevare troens innflytelse for alltid, trygge dens ukrenkelighet, sikre den mot splittelse og anspore dens verdensomspennende utbredelse,"³¹ hadde Pakten blitt krenket av medlemmer av Bahá'u'lláhs egen familie nesten med en gang etter hans bortgang. Idet de innså at den myndighet Mesteren ble gitt gjennom Kitáb-i-'Ahd, Grenens Tavle og beslektede dokumenter kullkastet deres egne håp om å vende Saken til deres personlige fordel, innledet disse personene et hardnakket felttog for å undergrave hans posisjon, først i det Hellige Land og siden i Persia, hvor størstedelen av bahá'í-samfunnet var samlet. Da disse intrigene mislyktes, forsøkte de å benytte seg av den Ottomanske regjeringens frykt og grådigheten til dens representanter i Palestina. Dette håpet brøt også sammen da "Ungtyrk-revolusjonen" styrtet regimet i Konstantinopel og hengte rundt trettien av dets ledende embetsmenn, deriblant en rekke av dem som hadde vært innblandet i paktbryternes planer.

I Vesten hadde representanter som var utsendt av ham i løpet av de første årene av Mesterens embetstid, fremgangsrikt kjempet mot renkespillet til Ibrahim Khayru'lláh – ironisk nok den personen som hadde presentert mange av de amerikanske troende for Saken – som hadde tatt sikte på å skaffe seg en lederposisjon gjennom forbindelser med paktbryterne i den Hellige Familie. Slike erfaringer hadde utvilsomt forberedt de vestlige troende på

²⁹ 'Abdu'l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace*, op. cit., s. 455-456

³⁰ Juliet Thompson, *The Diary of Juliet Thompson* (Los Angeles: Kalimát Press, 1983), s. 313

³¹ Shoghi Effendi, *God Passes By*, op. cit., s. 244-245

Mesterens offisielle bekjentgjøring av sin stilling og på den fasthet hvorved han påla de troende å unngå enhver omgang med slike splittelseskilder: ”Visse svake, lunefulle, ondsinnede og uvitende sjeler... har forsøkt å utslette den guddommelige Pakt og Testamente og gjøre det klare vann grumset slik at de kunne fiske i det.”³² Rekkevidden av denne store lov om organisering kunne bare gradvis tre frem, etter hvert som de nye samfunn strevde med å overvinne meningsforskjeller og motstå den stadig tilbakevendende menneskelige hang til fraksjonsdannelse.

Mens han formidlet visjonen om en verden i enhet og fred som Guds åpenbaring for vår dag vil fremkalle både i offentlige taler og private drøftinger, advarte Mesteren ettertrykkelig mot de farer som lurte like rundt hjørnet – både for troen og for verden. For begge deler forutså 'Abdu'l-Bahá, i følge Shoghi Effendis ord, en ”vinter med en strenghet uten like”.

For Guds Sak ville denne vinteren medføre hjerteskjærende svik mot Pakten. I Nord-Amerika forble vankelmodigheten til et lite antall personer, utilfredse i sin streben etter personlig lederskap, en stadig kilde til vanskeligheter for samfunnet, idet de undergravde troen for noen og fikk andre til rett og slett å gli bort fra deltakelse i troen. Også i Persia ble vennenes tro prøvet gjennom intrigene fra ærgjerrige personer som brått våknet til de mulighetene for selvhevdelse de trodde de så i fremgangen som fulgte Mesterens arbeid i Vesten. I begge tilfelle ble følgene av slike frafall til syvende og sist at de faste troendes hengivenhet ble enda dypere.

Når det gjelder menneskeheten i sin alminnelighet, advarte 'Abdu'l-Bahá i illevarslende vendinger om den katastrofen han så nærme seg. Mens han la vekt på betydningen av forsoningsbestrebelse som til en viss grad kunne mildne lidelsene til verdens folk, etterlot han ingen tvil om omfanget av faren hos sine tilhørere. I en av de større avisene i Montreal, hvor pressedekningen av reisen var særlig omfattende, ble det referert:

”Hele Europa er en militærleir. Disse krigsliknende forberedelser vil nødvendigvis kulminere i en stor krig. De veldige opprustningene fremkaller i seg selv krig. Dette store arsenalet må ta fyr. Det er ikke noen profetisk karakter over et slikt syn”, sa 'Abdu'l-Bahá; ”det er utelukkende basert på resonnement.”³³

5. desember 1912 seilte den skikkelsen som var blitt hyllet over hele Nord-Amerika som ”Fredsapostelen” fra New York til Liverpool. Etter relativt korte opphold i London og andre britiske sentre, besøkte han en rekke kontinentale byer, og tilbrakte atter en rekke uker i Paris, hvor han hadde tilgang til Hippolyte Dreyfus' tjenester, hvis arabiske og persiske skriftspråk oppfylte Mesterens krav. Som den anerkjente kulturelle hovedstad på det europeiske kontinent, var Paris et brennpunkt for besøkende fra mange deler av verden, heriblant Østen. Mens de talene han holdt i løpet av hans to forlengede besøk i byen ofte henviser til de store sosiale spørsmål som ble drøftet andre steder, later de til å være særpreget av en inderlig åndelighet som må ha rørt hjertene dypt hos dem som hadde den gunst å møte ham:

Løft deres hjerter over øyeblikket og se med troens øyne inn i fremtiden! I dag er kimen sådd, frøet faller på jorden, men se, den dag vil komme da det skal skyte frem et praktfullt tre, og dets grener skal bugne av frukt. Fryd dere og vær glad for at denne dagen har brutt frem, prøv å erkjenne dens kraft, for den er sannelig strålende!³⁴

³² Bahá'í World Faith (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1976)

³³ 'Abdu'l-Bahá in Canada (Forest: National Spiritual Assembly of Canada, 1962), s. 51

³⁴ 'Abdu'l-Bahá, *Paris Talks*, 12th ed. (London: Bahá'í Publishing Trust, 1995), s. 64

Om morgenen den 13. juni 1913 gikk 'Abdu'l-Bahá om bord i dampskipet *S.S. Himalaya* i Marseilles, og ankom Port Said i Egypt fire dager senere. Det som Shoghi Effendi kalte "hans historiske reiser" endte ved hans hjemkomst til Haifa 5. desember 1913.

*

Nesten på dagen to år etter 'Abdu'l-Bahás meddelelse til redaktøren av *Montreal Daily Star*, kollapset plutselig den verden som hadde nytt en slik berusende selvtillit og hvis grunnvoller hadde virket uangripelige. Katastrofen er blant folk flest knyttet til mordet i Sarajevo på tronarvingen til det østerriksk-ungarske imperium, og rekken av feilgrep, lettsindige trusler og tankeløse "æresappeller" som direkte førte til 1. verdenskrig ble så avgjort tent av denne relativt mindre betydelige hendelsen. I virkeligheten burde imidlertid innledende "rumlinger" gjennom hele det første tiåret av århundret, slik Mesteren hadde påpekt, gjort europeiske ledere oppmerksomme på skrøpeligheten ved den eksisterende orden.

I årene 1904-1905 hadde de japanske og russiske imperiene gått til krig med en voldsomhet som førte til ødeleggelse av praktisk talt hele sjøstridskreftene til sistnevnte makt og dens overgivelse av landområder den anså som viktige for sine interesser, en ydmykelse som skulle ha langvarige ettervirkninger både hjemme og internasjonalt. Ved to anledninger i løpet av disse første årene av århundret ble krig mellom Frankrike og tyskland om imperialistiske mål i Nord-Afrika så vidt avverget gjennom andre makters egennyttige mellomkomst. I 1911 forårsaket italienske ambisjoner på tilsvarende måte en farlig trussel mot internasjonal fred ved overtakelse av det som nå kalles Libya fra det Ottomanske rike. Internasjonal ustabilitet hadde blitt enda dypere – slik Mesteren også hadde advart – da Tyskland, som følte seg innesperret av et voksende nett av fiendtligsinnede allianser, tok fatt på et massivt sjømilitært utbyggingsprogram med tanke på å innhente det tidligere allment aksepterte britiske forspranget.

Noe som skjerpet disse konfliktene var spenninger blant de undertrykte folkegruppene i Romanov-imperiet, Habsburg-imperiet og det Ottomanske imperium. Mens de ventet på ett eller annet vendepunkt i begivenhetene som kunne løsne grepet fra de falleferdige systemene som undertrykte dem, så polakker, tsjekkere, slovakere, baltene, rumenere, kurdere, arabere, armenere, grekere, makedonere, slaver og albanere ivrig frem til sin frigjøringsdag. En mengde sammensvergelse, motstandsgrupper og separatistorganisasjoner utnyttet utrettelig dette nettverket av sprekker i det bestående systemet. Inspirert av ideologier som spente fra nærmest usammenhengende anarkisme som den ene ytterlighet til skarpslipte rasistiske og nasjonalistiske tvangsforestillinger som den andre, delte disse undergrunnskreftene en naiv overbevisning: Hvis den bestemte delen av det herskende system som var blitt deres skyteskive på en eller annen måte kunne styrtes, ville den iboende edelheten hos den delen av menneskeheten som støttet deres mål – eller den antatte edelheten hos menneskeheten i sin alminnelighet – i seg selv sikre en ny æra av frihet og rettferdighet.

Alene blant disse vordende representantene for drastiske endringer skred en bredt anlagt bevegelse systematisk og med nådeløs målbevissthet frem med verdensrevolusjon som mål. Kommunistpartiet, som hentet både sin intellektuelle fremdrift og sin urokkelige tillit til sin endelige seier fra skriftene fra det nittende århundres ideolog Karl Marx, hadde lyktes i å etablere grupper med engasjerte tilhengere overalt i Europa og i ulike andre land. Overbevist om at læremesterens genialitet hadde tilkjennegitt over enhver tvil den i høy grad materielle natur av de kreftene som hadde forårsaket både menneskelig bevissthet og sosial organisering, forkastet kommunistbevegelsen gyldigheten av både religion og "borgerlige" moralbegreper. Fra dens synspunkt var tro på Gud en nervesyk svakhet som den menneskelige rase hadde hengitt seg til, en svakhet som utelukkende hadde gitt påfølgende herskerklasser mulighet til å anvende overtro for å trellebinde massene.

For verdens ledere, som blindt banet seg vei mot den altomfattende katastrofebrannen som stolthet og dårskap hadde beredt, var de store fremskrittene som vitenskap og teknologi gjorde, hovedsakelig et middel for å oppnå militært overtak over deres motstandere. De europeiske motstanderne av de nasjonene det gjaldt, var imidlertid ikke de utarmede og i stor grad uopplyste kolonibefolkningene som de hadde kunnet undertrykke. Den falske tryggheten som militært utstyr på denne måten skapte, førte ubønnhørlig til et kappløp for å utstyre armeer og flåter med de mest avanserte moderne våpen, og å gjøre det i så stor skala som mulig. Maskingevær, langtrekkende kanoner, slagskip, undervannsbåter, landminer, giftgass og muligheten for å utruste fly for bombeangrep fremsto som kjennetegn for det en kommentator har betegnet som "dødens teknologi".³⁵ Alle disse tilintetgjørelsesmidler ville bli utviklet og forbedret i løpet av den kommende konflikt, slik 'Abdu'l-Bahá hadde varslet.

Vitenskap og teknologi la også et annet, mer ubestemmelig press på den gjeldende orden. Storstilt industriproduksjon, fyrt oppunder av våpenkappløpet, hadde fremskyndet forflytningen av befolkninger inn i bysentrene. Ved utgangen av det foregående århundret var denne prosessen allerede i gang med å undergrave nedarvede normer og troskapsbånd, for derved å utsette et økende antall mennesker for nye ideer for å få i stand sosiale forandringer og for å pirre massenes appetitt for materielle goder som tidligere bare har vært tilgjengelige for samfunnets øverste sjikt. Selv under relativt eneveldige systemer var allmennheten begynt å fornemme i hvilken grad den sivile myndigheten var avhengig av effektivitet for å være i stand til å vinne bred støtte i befolkningen. Disse sosiale utviklingene skulle ha uforutsette og langtrekkende følger. Etter hvert som krigen skulle trekke i langdrag og det ble stilt spørsmål om den tankeløse tro på dens enkelthet, skulle millioner av menn i vernepliktsarmeer på begge sider begynne å se på sine lidelser som meningsløse i seg selv og fruktesløse når det gjaldt deres egen og deres familiers velvære.

Utover disse følgene av teknologisk og økonomisk forandring, lot vitenskapelig fremgang til å fremme lettvinde antagelser om menneskenaturen, de nesten upåaktede avleiringer som Bahá'u'lláh har betegnet som "det fordunklende støv av all tilegnet kunnskap".³⁶ Disse uutforskede oppfatningene spredte seg til stadig bredere tilhørerskarer. Sensasjonsjaget i populærpressen, flammende debatter mellom på den ene side vitenskapsmenn eller lærde og på den annen side teologer eller innflytelsesrike geistlige, sammen med den raske utbredelsen av offentlig utdanning, fortsatte å undergrave autoriteten til alminnelig anerkjente religiøse læresetninger, så vel som til rådende moralbegreper.

Disse jordskjelvkraftene fra det nye århundret forente seg og gjorde den situasjonen som møtte den vestlige verden i 1914 ytterst ustabil. Når den store katastrofebrannen brøt ut, overgikk marerittet derfor de verste skrekkbilder i ettertenksomme sinn. det har ingen hensikt her å gjennomgå den grundig analyserte verdensødeleggelsen som 1. verdenskrig er. Statistikken i seg selv overgår nesten menneskelig fatteevne: Det er anslått at seksti millioner menn omsider ble kastet inn i det mest gruopvekkende inferno historien noensinne har kjent til; åtte millioner av dem dør under krigens gang, og i tillegg blir ti millioner eller mer invalidisert av forkrøplende skader, utbrente lunger og fryktelige vansiringer.³⁷ Historikere

³⁵ Eric Hobsbawm, *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914-1991*, op. cit., s. 23

³⁶ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983), s. 264 (del CXXV)

³⁷ Edward R. Kantowicz, *The Rage of Nations* (Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company, 1999), s. 138. Kantowicz tilføyer at det totale befolkningstapet for Europa var 48 millioner, inkludert 15 millioner som ble "feid unna" fordi deres reduserte helse hadde gjort dem sårbare overfor influensaepidemien etter krigen, og på grunn av den reduksjonen som skyldtes det voldsomme fallet i fødselsrate som en følge av disse katastrofene. Hobsbawm anslår at Frankrike mistet nesten tjue prosent av sine menn i vernepliktig alder, Storbritannia mistet en fjerdedel av sine akademikere ved Oxford og Cambridge, akademikere som tjenestegjorde i hæren under krigen, mens tyske tap nådde 1,8 millioner eller tretten prosent av deres befolkning i vernepliktig alder (Se Eric Hobsbawm, *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914-1991*, op. cit., s. 26).

har anslått at de totale finansielle kostnadene kan ha nådd tretti milliarder dollar, og på denne måten ha tilintetgjort en betydelig del av den totale velstanden i Europa.

Ikke engang slike massive tap gir oss en forståelse av det totale omfanget av ødeleggelsen. En av de betraktninger som lenge holdt president Woodrow Wilson tilbake fra å legge frem den krigserklæringen som da hadde blitt så godt som uunngåelig, var hans bevissthet om det moralske forfall som ville følge. Ikke minst blant de særtrekk som kjennetegnet denne usedvanlige mannen – en statsmann hvis klarsyn både 'Abdu'l-Bahá og Shoghi Effendi har lovprist – var hans forståelse av brutaliseringen av menneskenaturen som ville bli den verste arven av den tragedie som på det tidspunkt omsluttet Europa, en arv som det var utenfor menneskelig evne å omgjøre.³⁸

Betraktninger over omfanget av den lidelse menneskeheten gjennomgikk under de fire krigsårene – og det påfølgende tilbakeslag til den lange, smertefulle prosess med å oppdra menneskenaturen – gir en sørgelig styrke til ord Mesteren hadde rettet bare to eller tre år tidligere til tilhørere i slike europeiske byer som London, Paris, Wien, Budapest og Stuttgart, så vel som i Nord-Amerika. En kveld mens han talte i hjemmet til herr og fru Sutherland Maxwell i Montreal, hadde han sagt:

I dag vandrer menneskehetens verden i mørke fordi den ikke har kontakt med Guds verden. Det er derfor vi ikke ser Guds tegn i menneskehjertene. Den Hellige Ånds kraft har ingen påvirkning. Når en guddommelig åndelig opplysning blir åpenbar i menneskehetens verden, når guddommelig veiledning og ledelse kommer til syne, da følger opplysning, en ny ånd virkeliggjøres innenfor, og et nytt liv blir skjenket. Det er som en fødsel fra dyreriket til menneskeriket... Jeg vil be, og dere må likeledes be om at en slik himmelsk gave må bli virkeliggjort; om at strid og fiendskap må bli fordrevet, krig og blodsutgytelse tatt bort; om at hjertene må oppnå fullendt forbindelse og at alle folk må drikke av den samme kilde.³⁹

Den hevngjerrige fredsavtalen som de allierte krefter påtvang sine beseirede fiender, lyktes bare i å så frøene til en annen, enda mer fryktelig konflikt, slik både 'Abdu'l-Bahá og Shoghi Effendi har påpekt. De ødeleggende erstatningene som de beseirede ble av krevd – og den urett som påla dem å godta hele straffeskylden for en krig som alle parter i større eller mindre grad hadde vært ansvarlige for – var blant faktorene som gjorde demoraliserte folkeslag i Europa i stand til å ta imot slike totalitære løfter om befrielse som de kanskje ellers ikke ville ha vurdert.

Ironisk nok, samme hvor strenge erstatninger de beseirede ble pålagt, våknet de tilsynelatende seierherrene til den sjokkerende erkjennelsen om at deres seier – og kravet om betingelsesløs kapitulasjon som hadde tvunget den frem – hadde en tilsvarende ødeleggende pris. Overveldende krigsgjeld gjorde for alltid slutt på den økonomiske dominans som disse europeiske nasjoner hadde tilegnet seg gjennom tre århundrer med imperialistisk utnyttelse av resten av planeten. Tapene av millioner unge menn som det ville ha vært et skrikende behov for, med tanke på å møte utfordringene i de kommende tiår, var et tap som aldri kunne bli gjenopprettet. Europa selv – som bare fire korte år tidligere hadde stått som det tilsynelatende høydepunkt av sivilisasjon og verdensinnflytelse – mistet sannelig med ett slag denne overlegenhet og begynte sin ubønnhørlige glideflukt gjennom de følgende tiår mot sin posisjon som medhjelper for et nytt fremvoksende maktsentrum i Nord-Amerika.

³⁸ President Wilson har vært omtalt i mange biografier i årenes løp etter sin død. Tre relativt nye biografier er Louis Auchincloss, *Woodrow Wilson* (New York: Viking Penguin, 2000); A. Clements Kendrick, *Woodrow Wilson: World Statesman* (Lawrence: University Press of Kansas, 1987); Thomas J. Knock, *To End All Wars: Woodrow Wilson and the Quest for a New World Order* (Oxford: Oxford University Press, 1992)

³⁹ 'Abdu'l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace*, op. cit., s. 305

I begynnelsen så det ut til at den fremtidsvisjonen Woodrow Wilson hadde gitt uttrykk for nå ville bli gjennomført. Delvis viste dette seg å være tilfelle etter hvert som undertrykte folk over hele Europa vant frihet til å arbeide for sine egne kår ved at en rekke nye nasjonalstater dukket frem fra ruinene av de tidligere imperiene. Dessuten ga presidentens ”fjorten punkter” hans offentlige uttalelser så stor moralsk autoritet i bevisstheten til millioner europeere at ikke engang de mest gjenstridige blant de øvrige ledere for de allierte maktene fullt ut kunne ignorere hans ønsker. Til tross for måneder med småkrangling om kolonier, grenser og klausuler i teksten til fredstraktaten, dannet Versailles-forhandlingene omsider en redusert utgave av det foreslåtte Folkeforbundet, en institusjon som man håpet kunne regulere fremtidige stridigheter mellom nasjoner og bringe harmoni til internasjonale anliggender.

Shoghi Effendis kommentar til betydningen av dette historiske initiativ fordrer ettertanke fra enhver bahá'í som prøver å forstå begivenhetene i dette turbulente århundret. Gjennom å beskrive to nært forbundne utviklinger som er knyttet til en gryende verdensfred, vektlegger han det faktum at de er ”forutbestemt til i tidens fylde å kulminere i en eneste vidunderlig fullendelse”.⁴⁰ Beskytteren beskriver den første som forbundet med bahá'í-samfunnets misjon på det nordamerikanske kontinent, den andre med de Forente Staters skjebne som nasjon. Når det gjelder det sistnevnte fenomen, som skrev seg tilbake til utbruddet av første verdenskrig, skriver Shoghi Effendi:

Det fikk sin første drivkraft gjennom formuleringen av president Wilsons fjorten punkter, som for første gang knyttet denne republikken tett sammen med den gamle verdens skjebne. Den opplevde sitt første tilbakeslag gjennom denne republikks avstandstaking fra det nyfødte Folkeforbundet som denne president hadde arbeidet iherdig for å skape... Samme hvor lang og svingete veien er, må det gjennom en rekke seire og nederlag føre til den politiske foreningen av den østlige og vestlige halvkule, tilsynekomsten av en verdensregjering og opprettelsen av den Mindre Fred, som forutsagt av Bahá'u'lláh og bebudet av profeten Jesaja. Det må til slutt kulminere i at den Største Freds fane foldes ut, i den Gylne Tidsalder i Bahá'u'lláhs dispensasjon.⁴¹

Hvor sørgelig var ikke da skjebnen til den idé som hadde avstedkommet den amerikanske presidents innsats. Som det snart skulle vise seg, var forbundet dødfødt. Selv om det inneholdt slike særegne elementer som en lovgivende forsamling, en domstol, en utøvende makt og et støttebyråkrati, var det blitt nektet den myndighet som var avgjørende for det arbeid det angivelig skulle utføre. Låst av det nittende århundres forestilling om uhindret nasjonal suverenitet, kunne det bare fatte beslutninger gjennom enstemmig samtykke fra medlemsstatene, et krav som i stor grad utelukket effektiv handling.⁴² Hulheten i systemet ble dessuten belastet av at det mislyktes i å inkludere noen av verdens mektigste stater: Tyskland var blitt avvist som en beseiret nasjon regnet som ansvarlig for krigen, Russland var fra begynnelsen av nektet adgang på grunn av sitt bolsjevik-regime, og de Forente Stater avslo – som en følge av trangsynt partiånd i Kongressen – både å slutte seg til forbundet og å ratifisere traktaten. Ironisk nok viste de halvhjertede forsøkene på å beskytte etniske minoriteter som levde i de nydannede nasjonalstatene seg til slutt ikke å være stort mer enn våpen som kunne brukes i Europas vedblivende broderkonflikter.

Kort sagt, nettopp i det øyeblikk i menneskets historie da et voldsutbrudd uten like hadde undergravd de nedarvede festningsmurer av sivilisert adferd, hadde det politiske lederskap i den vestlige verden svekket det eneste alternative system for internasjonal orden

⁴⁰ Shoghi Effendi, *Citadell of Faith*, *op. cit.*, s. 32

⁴¹ *ibid.*, s. 32-33

⁴² I sin endelige form krevde ikke artikkel X i Forbundspakten kollektiv militær intervensjon i tilfelle av angrep, men erklærte bare at ”... rådet skal gi råd om de midlene denne forpliktelsen skal oppfylles gjennom.”

som sprang ut fra erfaringene av denne katastrofen og som alene kunne ha mildnet den mye større lidelsen som var i vente. Som 'Abdu'l-Bahás profetiske ord uttrykker: "Fred, fred... forkynner herskernes og folkenes lepper, mens ilden av udempet hat ennå ulmer i deres hjerter." "Den sykdom som verden nå lider av," tilføyde han i 1920, "vil forøkes; det mørke som innhyller den vil bli tettere... De beseirede krefter vil fortsette å opprøre. De vil gripe til ethvert middel som på nytt kan tenne krigens flamme."⁴³

*

Mens krigens inferno omsluttet verden, rettet 'Abdu'l-Bahá sin oppmerksomhet mot den ene store oppgaven som gjensto i hans embetstid, det å sikre at det budskap som var blitt oversatt – eller motarbeidet – både i det islamske og i det vestlige samfunnet, ble bekjentgjort til jordens fjerneste avkroker. Det verktøyet han utviklet til dette formålet var den Guddommelige Plan utlagt i fjorten store Tavler, fire av dem rettet mot bahá'í-samfunnet i Nord-Amerika og ti tilleggstavler rettet mot fem bestemte deler av dette samfunnet. Sammen med Karmels Tavle av Bahá'u'lláh og Mesterens Vilje og Testamente, ble den Guddommelige Plans Tavler beskrevet av Shoghi Effendi som tre av Sakens "grunndokumenter". Åpenbart i løpet av krigens mørkeste dager, i 1916 og 1917, kalte den Guddommelige Plan den lille gruppen amerikanske og kanadiske troende til å innta lederskapsrollen når det gjaldt å befeste Guds Sak over hele planeten. Rekkevidden av tillitsvervet var respektinngytende. Dette er Mesterens ord:

Det håp 'Abdu'l-Bahá nærer for dere er at den samme fremgang som har fulgt deres innsats i Amerika, kan krone deres bestrebelsers i andre deler av verden, at Guds Saks anseelse gjennom dere kan spres over hele Østen og Vesten og at Hærskarenes Guds Kongerikes komme kan forkynnes på alle klodens fem kontinenter. I det øyeblikk dette guddommelige budskap blir båret frem av de amerikanske troende fra Amerikas kyster og blir utbredt over kontinentene til Europa, Asia, Afrika og Australia, og helt til Stillehavsøyene, vil dette samfunn finne seg selv trygt anbrakt på det evigvarende herredømmes sete. Da vil alle verdens folkeslag vitne om at dette samfunn er åndelig opplyst og guddommelig ledet. Da vil hele jorden gjenlyde av lovprisningene av dets majestet og storhet...⁴⁴

Shoghi Effendi minner oss om at denne historiske oppgave, beskrevet av ham som "det nordamerikanske bahá'í-samfunns fødselsrett",⁴⁵ er rotfestet i Guds Tvillingmanifestasjoners ord til menneskehetens modenhetsalder. Den fremtrådte først i Bábs ord, som anmodet "Vestens folk" til å "komme ut fra deres byer" for å "bistå Gud innen den Dag da nådens Herre skal komme ned til dere i skyggen av skyene...", og å bli "som sanne brødre i Guds ene og udelelige religion, uten forskjeller, ... slik at dere finner dere selv gjenspeilet i dem, og dem i dere".⁴⁶ I sine formaninger til "Amerikas herskere og presidentene i dets republikker" overleverte Bahá'u'lláh selv en befaling som ikke har noe sidestykke i noen av hans andre henvendelser til verdens ledere: "Bind den sønderknuste med rettferdighetens hender, og knus den prangende undertrykkeren med Herrens befalings stav, Forordneren, den All-Vise."⁴⁷ Det var også Bahá'u'lláh som klargjorde en av de dypeste sannhetene om den prosessen som sivilisasjonen har utviklet seg gjennom: "Lyset av hans

⁴³ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 29-30

⁴⁴ Shoghi Effendi, *Citadel of Faith*, op. cit., s. 28-29

⁴⁵ *ibid.*, s. 7

⁴⁶ *Selections from the Writings of the Báb* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1978), s. 56

⁴⁷ Bahá'u'lláh, *The Kitáb-i-Aqdas: The Most Holy Book* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1993), avsnitt 88

åpenbaring har brutt frem i øst, tegnene på hans herredømme har kommet til syne i vest. Tenk over dette i deres hjerter, o mennesker...⁴⁸

Selv om den Guddommelige Plan skulle ”bli lagt til side”, som Beskytteren senere sa, inntil det nødvendige system for å gjennomføre den var skapt, hadde ’Abdu’l-Bahá valgt ut, gitt fullmakt og bemyndiget en gruppe troende som skulle ta ledelsen i iverksettelsen av foretagendet. Hans eget liv gikk nå raskt mot slutten, men de tre år han hadde igjen etter slutten på verdenskrigen, lot i ettertid til å gi en forsmak på de seire Saken selv skulle oppleve etter hvert som århundret foldet seg ut. De endrede forhold i det Hellige Land ga Mesteren frihet til uhindret å holde frem med sitt arbeide og skapte de betingelsene hvor begavelsen i hans sinn og ånd kunne øve sin innflytelse på statstjenestemenn, rangspersoner av alle slag og de ulike samfunn som utgjorde befolkningen i det Hellige Land. Mandatmakten selv forsøkte å uttrykke sin tilfredshet med den forenende virkning av hans eksempel og det filantropiske arbeid han gjorde ved å adle ham til ridder.⁴⁹ Enda viktigere, en fornyet strøm av pilegrimer og av Tavler til bahá’í-samfunn både i øst og vest stimulerte til en utvidelse av undervisningsarbeidet og en dypere forståelse hos vennene av betydningen av troens budskap.

Det var kanskje ingenting som så dramatisk anskueliggjorde den åndelige seier Mesteren hadde vunnet ved troens Verdenssenter som de begivenhetene som inntraff i Haifa umiddelbart etter hans bortgang tidlig den 28. november 1921. En endeløs folkemengde, bestående av tusener mennesker, med representanter fra de ulike raser og sekter i området, fulgte neste dag begravelsesfølget opp skråningene på Karmelfjellet i en tilstand av uforstilt sorg som byen aldri før hadde vært vitne til. Den var anført av representanter fra den britiske regjering, medlemmer av det diplomatiske korps og ledere for alle religiøse grupper i området, hvorav en rekke deltok i seremonien ved Bábs Gravmæle. Et slikt uhemmet og forent utbrudd av sorg gjenspeilet en plutselig bevissthet om tapet av en skikkelse hvis eksempel hadde tjent som enhetens brennpunkt i et forbitret og splittet land. I seg selv tjente det som en overbevisende godtgjørelse for alle som hadde øyne å se med av den sannheten om menneskehetens enhet som Mesteren utrettelig hadde forkynt.

⁴⁸ *Tablets of Bahá’u’lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas* (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1988), s. 13

⁴⁹ Sitatet henviste til verdien av Mesterens ”råd” til de britiske militærmyndigheter som forsøkte å gjenopprette de sivile liv etter det tyrkiske regimes fall i området, med en tilføyelse om at ”all hans påvirkning har vært til det gode”. Se Moojan Momen, ed., *The Bábí and Bahá’í Religions, 1844-1944: Some Contemporary Western Accounts* (Oxford: George Ronald, 1981), s. 344

IV

VED ABDU'L-BAHÁS BORTGANG nådde Sakens apostoliske tidsalder sin ende. Den guddommelige inngripen som hadde begynt syttisju år tidligere, den natten Báb erklærte sin misjon til mulla Husayn – og Abdu'l-Bahá selv ble født – hadde fullbyrdet sitt verk. Slik Shoghi Effendi uttrykker det, hadde det vært ”en periode hvis herlighet ingen seire i denne eller noen kommende tidsaldere, hvor strålende de enn måtte være, kan måle seg med...”⁵⁰ I vente ligger de tusen eller tusener av år hvori de utviklingsmulighetene som denne skaperkraften har sådd i den menneskelige bevissthet, gradvis vil folde seg ut.

Betraktninger omkring et så viktig tidspunkt i sivilisasjonens historie fokuserer klart på den person hvis vesen og rolle har vært enestående i denne seks tusen år lange prosessen. Bahá'u'lláh har kalt Abdu'l-Bahá ”Guds Mysterium”. Shoghi Effendi har beskrevet ham som ”Sentrum og Krumtapp” for Bahá'u'lláhs Pakt, det ”fullkomne Eksempel” i Guds åpenbarings lære for menneskets modenhetsalder, og ”Drivkraften for menneskehetens enhet”. Ingen foreteelse som på noen måte er sammenlignbar med hans tilsynekomst har ledsaget noen av de guddommelige åpenbaringer som hadde avstedkommet de andre store religionssystemene i historisk tid; alle disse har vært viktige stadier som forberedte menneskeheten på sin myndighetsalder. Abdu'l-Bahá var Bahá'u'lláhs uforlignelige Skapning, den Ene som muliggjorde alt annet. En erkjennelse av denne sannheten fikk en innsiktsfull amerikansk bahá'í til å skrive:

Nå måtte et budskap fra Gud overleveres, og det var ingen menneskehet som kunne høre dette budskapet. Derfor ga Gud 'Abdu'l-Bahá til verden. 'Abdu'l-Bahá mottok Bahá'u'lláhs budskap på vegne av den menneskelige rase. Han hørte Guds røst; han var inspirert av ånden; han oppnådde fullstendig bevissthet og forståelse av betydningen av dette budskap, og han forpliktet den menneskelige rase til å lystre Guds røst... for meg er *det* Pakten – at det var noen på denne jorden som kunne være en representant for en rase som ikke var skapt ennå. Det var bare stammer, familier, trosretninger, klasser osv., men det var ikke noe menneske bortsett fra 'Abdu'l-Bahá, og 'Abdu'l-Bahá som menneske tok til seg Bahá'u'lláhs budskap og lovte Gud at han ville bringe folk inn i *menneskehetens enhet* og skape en menneskehet som kunne være en formidler av Guds lover.⁵¹

Ved å begynne sin gjerning som en fange av et brutalt, uvitende regime og som nådeløst ble angrepet av troløse brødre som i siste instans ønsket hans død, skapte Mesteren egenhendig et strålende bevis for den sosiale utvikling Saken kunne forårsake i form av det persiske bahá'í-samfunn, inspirerte til utbredelse av troen over hele Orienten, opprettet samfunn med hengivne troende over hele Vesten, utformet en plan en verdensomspennende utbredelse av Saken, vant respekt og beundring hos ledende tenkere overalt hvor hans innflytelse nådde, og ga Bahá'u'lláhs tilhengere over hele verden en overveldende mengde autoritativ veiledning når det gjelder hensikten med troens lover og læresetninger. I skråningene på Karmelfjellet reiste han med stor smerte og vanskelighet Gravmålet som rommer de jordiske levningene av martyren Báb, brennpunktet for de prosessene som livet på vår planet gradvis vil innordne seg etter. Gjennom alt dette, ved hver minste anledning i et liv fylt med bekymringer og krav av alle slag – et liv som til alle tider var utsatt for granskning både fra fiende og venn – forsikret han om at ettertiden vil eie den skatt som poeter, filosofer og mystikere har drømt om til alle tider, et uttrykk for uformørket menneskelig fullkommenhet.

⁵⁰ *The Bahá'í World*, vol. XV (Haifa: Bahá'í World Centre, 1976), s. 132

⁵¹ Horace Holley, *Religion for Mankind* (London: George Ronald, 1956), s. 243-244

Og endelig, det var 'Abdu'l-Bahá som forvissnet seg om at den Guddommelige Orden for foreningen av den menneskelige rase og opprettelsen av rettferdighet i menneskehetens kollektive liv, unnfanget av Bahá'u'lláh, ville bli gitt de nødvendige midler for å virkeliggjøre grunnleggerens hensikt. For at enhet skal finnes blant mennesker – selv på det enkleste nivå – må to grunnleggende vilkår være oppfylt. De det angår må fremst av alt ha en viss enighet om virkelighetsoppfatningen, da det påvirker deres forhold til hverandre og til den sansbare verden. De må for det andre samtykke i noen anerkjente og offisielle midler som beslutninger tas gjennom, beslutninger som virker inn på deres forbindelse med hverandre og som fastsetter deres kollektive mål.

Det vil si at enhet ikke bare er en tilstand som springer ut fra en sans for gjensidig godvilje og felles hensikt, hvor dyp og oppriktig slike følelser enn måtte være, ikke mer enn en organisme er et produkt av en eller annen tilfeldig og formløs sammensmelting av ulike elementer. Enhet er et fenomen av skaperkraft hvis tilstedeværelse blir tydelig gjennom de virkningene kollektiv handling frembringer og hvis fravær blir avslørt maktesløsheten ved slike anstrengelser. Samme hvor hemmet den ofte har blitt av uvitenhet og fordervethet, har denne kraften vært den grunnleggende påvirkning som har drevet frem sivilisasjonens fremskritt, som har skapt lovsamlinger, sosiale og politiske institusjoner, kunstnerisk utøvelse, teknologiske bragder uten ende, moralske gjennombrudd, materiell velstand og lange perioder med allmenn fred hvis gjenskinn levde i minnet hos påfølgende generasjoner som antatt ”gylne tidsaldere”.

Gjennom Guds Åpenbaring til menneskehetens modning, har det fulle potensialet av denne skaperkraften til slutt blitt frigjort, og de midler som er nødvendige for gjennomføringen av den guddommelige hensikt er blitt opprettet. I sin Vilje og Testamente som Shoghi Effendi har beskrevet som den Administrative Ordens ”Grunndokument”, legger 'Abdu'l-Bahá i detalj frem karakteren og rollen til tvillinginstitusjonene som er hans utpekte etterfølgere og hvis utfyllende funksjoner sikrer Bahá'í-Sakens enhet og gjennomføringen av dens oppgave gjennom hele dispensasjonen, Beskytterembedet og det Universelle Rettferdighetens Hus. Han la ekstra stor vekt på den myndighet som slik ble videreført:

Hva de enn bestemmer, er av Gud. Hvem som enn ikke adlyder ham, og heller ikke adlyder dem, har ikke adlydt Gud; hvem som enn gjør opprør mot ham og mot dem, har gjort opprør mot gud; hvem som enn motsetter seg ham, har motsatt seg Gud; hvem som enn kjemper mot dem, har kjempet mot Gud...⁵²

Shoghi Effendi har forklart betydningen av denne usedvanlige teksten:

Det bør bemerkes at den Administrative Orden som dette historiske dokument har grunnlagt, i kraft av sin opprinnelse og karakter er enestående i verdens religionssystemers nedtegnelser. Det kan hevdes med sikkerhet at ingen profet før Bahá'u'lláh ... verken offentlig eller i skrevet form har grunnlagt noe som er sammenlignbart med den Administrative Orden som den offisielle fortolker av Bahá'u'lláhs skrifter har opprettet, en Orden som på en måte som er uten sidestykke i enhver tidligere religion ... må og vil sikre den tro som den har sprunget ut fra mot splittelse.⁵³

Før lesningen og kunngjøringen av Viljen og Testamentet, hadde et overveldende flertall av troens medlemmer antatt at det neste steg i Sakens utvikling ville være valget av det Universelle Rettferdighetens Hus, den institusjon som Bahá'u'lláh selv hadde grunnlagt i

⁵² *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1991), s. 11

⁵³ Shoghi Effendi, *God Passes By*, op. cit., s. 326

Kitáb-i-Aqdas som det styrende organ i bahá'í-verdenen. En kjensgjerning som er viktig å forstå for nåtidens bahá'íer er at forut for dette øyeblikket var forestillingen om Beskytterembedet ukjent for bahá'í-samfunnet. Det var utbredt glede ved nyhetene om den enestående utmerkelse som Mesteren hadde tildelt Shoghi Effendi og den fortsatte forbindelse med troens grunnleggere som hans rolle utgjorde. Inntil da hadde det imidlertid ikke vært noen forståelse av Bahá'u'lláhs hensikt om at en slik institusjon skulle tre frem eller av den fortolkende funksjon den måtte utføre – en funksjon hvis avgjørende betydning senere har kommet klart til syne og, som ettertiden viser, var underforstått i visse av hans skrifter.

Det som var helt utenfor fatteevnen til noen av dem som levde den gang, enten de var trofaste eller ondsinnede, var den forvandlingen av Sakens liv som Mesterens Vilje satte i gang. "Om dere visste hva som vil hende etter meg," hadde 'Abdu'l-Bahá erklært, "ville dere virkelig be om at mitt endelikt ble fremskyndet?"⁵⁴

⁵⁴ Shoghi Effendi, *Bahá'í Administration* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1998), s. 15

EN FORSTÅELSE AV BESKYTTEREMBEDETS plass i bahá'í-historien må begynne med en objektiv vurdering av de omstendighetene som Shoghi Effendis gjerning måtte utføres under. Særlig viktig er det faktum at første halvdel av hans embetstid utfoldet seg mellom kriger, en periode preget av økende usikkerhet og engstelse omkring alle sider ved menneskelige anliggender. På den ene side var det gjort betydelige fremskritt i å overvinne barrierer mellom nasjoner og klasser, på den annen side hemmet politisk avmakt og en påfølgende økonomisk lammelse forsøkene på å dra fordel av disse mulighetene. Overalt var det en oppfatning av at en eller annen grunnleggende omdefinering av samfunnets vesen og den rollen dets institusjoner skulle spille i høy grad var påkrevd – faktisk en omdefinering av hensikten med selve menneskelivet.

I vesentlige henseender fant menneskeheten seg ved enden av første verdenskrig i stand til å utforske muligheter man aldri før hadde forestilt seg. Over hele Europa og i det nære Østen var eneveltene, som hadde vært blant de kraftigste barrierene mot enhet, blitt feid unna. I en stor grad ble det også stilt spørsmål ved foreldede religiøse dogmer som hadde gitt moralsk støtte til de kreftene som fremmet strid og likegyldighet. Tidligere undertrykte folk hadde frihet til å legge planer for sin felles fremtid og til å vise ansvar for sine gjensidige forbindelser gjennom de nye nasjonalstatene som ble dannet ved Versailles-forhandlingene. Den samme oppfinnsomhet som hadde vært med på å lage ødeleggelsesvåpen, ble vendt mot den utfordrende, men givende oppgaven med økonomisk vekst. Gripende historier kom ut av krigens mørkeste dager, slik som den innskytelsen som for et øyeblikk hadde beveget britiske og tyske soldater til å forlate skyttergravens slakterhus for sammen å minnes Kristi fødsel, for derved å gi et flyktig glimt av den menneskehetens enhet som Mesteren utrettelig hadde forkynt på sine reiser over det samme kontinent. Viktigst av alt var at en usedvanlig bruk av forestillingsevne hadde brakt av menneskehetens forening ett enormt steg fremover. Verdens ledere, hvor motvillige de enn var, hadde skapt et internasjonalt rådgivningssystem som selv om det var lammet av hevdvunne interesser, ga den første antydning om form og struktur på det ideelle internasjonale system.

Oppvåkningen etter krigen ga seg uttrykk over hele verden. Under ledelse av Sun Yat-sen hadde det kinesiske folk allerede kastet av seg det dekadente imperiestyret som hadde kastet en skygge over landets vel, og forsøkte å legge grunnvollene for en fornyelse av dette landets storhet. Over hele Latin-Amerika kjempet folkebevegelser på samme måte for å vinne kontroll over landenes skjebner og over bruken av de umåtelige naturressursene på deres kontinent, til tross for fryktelige og gjentatte tilbakeslag. I India ga en av århundrets mest bemerkelsesverdige skikkelser, Mohandas Gandhi, seg i kast med et foretagende som ikke bare skulle revolusjonere livsvilkårene i hans land, men også gi et avgjørende bevis på hva åndelig kraft kan utrette. Afrika ventet fremdeles på sin skjebnetime, i likhet med innbyggerne i andre koloniland, men for enhver som hadde øyne å se med, var en endringsprosess blitt satt i gang og som til syvende og sist ikke kunne slås ned, fordi den representerte menneskehetens altomfattende lengsler.

Disse fremskrittene, hvor oppmuntrende de enn var, kunne ikke legge skjul på den tragedien som hadde inntruffet. I løpet av andre halvdel av det nittende århundre hadde den kunngjøring om Guds Dag som Bahá'u'lláh rettet til herskerne på hans tid, til dem som hadde menneskehetens skjebne i sine hender, enten blitt avvist eller oversett av dens mottakere både i øst og i vest. Betrakninger omkring et så stort trosbrudd setter den etterfølgende respons som 'Abdu'l-Bahás oppdrag i Vesten ble til del i et moderert perspektiv. Hvor mye man enn måtte glede seg over de lovord Mesteren mottok fra alle kanter, utgjorde de umiddelbare resultatene av hans innsats nok en umåtelig moralsk svikt for en stor del av menneskehetens vedkommende og for dens lederskap. Det budskap som var blitt undertrykket i Østen, ble i

hovedsak oversett av en vestlig verden som hadde fortsatt på den ødeleggelsens vei som for lengst var gjort i stand for den gjennom overmodig selvtilfredshet, og som endelig førte til et svik mot det ideal som lå i Folkeforbundet.

Som en følge av dette ble de to tiårene umiddelbart etter at Shoghi Effendi påtok seg ansvaret for å forsvare Guds Sak en periode med tiltagende mørke over hele den vestlige verden, som lot til å avspeile et omfattende tilbakeslag for den integrasjons- og opplysningsprosessen som Mesteren så tillitsfullt hadde erklært. Det var som om politisk, sosialt og økonomisk liv hadde havnet i et slags tomrom. Alvorlig tvil meldte seg om den liberale demokratiske tradisjons evne til å hankes med tidens problemer; i en del europeiske land ble regjeringer som var inspirert av slike prinsipper sågar erstattet av autoritære regimer. Det økonomiske krakket i 1929 førte snart til en verdensomspennende reduksjon i materielt velvære, med all den moralske og psykologiske usikkerhet som fulgte.

En innsikt i disse omstendighetene hjelper oss til å forstå omfanget av de utfordringene som møtte Shoghi Effendi ved begynnelsen av hans embetstid. Så langt som menneskeheten, slik han møtte den, var interessert, var det ingenting som kunne ha gitt tillit til at den visjonen om en ny verden som grunnleggeren av bahá'í-Saken etterlot ham kunne gjøre særlige fremskritt, samme hvor mange år som ville bli gitt ham.

Det verktøy han hadde til rådighet lot heller ikke til å være i besittelse av den styrke, smidighet eller det raffinement som oppgaven fordret. I 1923, da Shoghi Effendi omsider var i stand til å ta full styring med Saken, besto kjernen av Bahá'u'lláhs tilhengere av gruppen av troende i Iran, hvor det ikke var mulig å gjøre et pålitelig estimat av antallet. Uten tilgang til de fleste nødvendige midlene for å fremme Saken, og med en sterk begrensning i de materielle ressursene som sto til deres rådighet, var det iranske samfunnet omgitt av en uavbrutt trakassering. I Nord-Amerika strevde små samfunn med troende med de enkle oppgavene å finne et utkomme for seg og sine familier etter hvert som den økonomiske krisen stadig ble dypere, samtidig som de var pålagt det avskrekkende ansvaret ved den Guddommelige Plan. I Europa, Australia og i det Fjerne Østen holdt enda mindre bahá'í-grupper troens flamme levende, og det gjorde også isolerte grupper, familier og individer spredt ut over resten av verden. Litteratur, selv på engelsk, var mangelfull, og oppgaven med å oversette skriftene til andre hovedspråk og med å finne midler til å utgi dem, utgjorde en nesten umulig byrde.

Selv om den visjonen Mesteren formidlet lyste klart så klart som aldri før, må de midlene de hadde til rådighet ha fortonet seg som så sørgelig utilstrekkelige for bahá'íene, stilt overfor de tilstandene som rådet overalt. Det klumsete svarte fundamentet til det fremtidige Modertemplet i vest som reiste seg over strandlinjen nord for Chicago, fortonte seg som en hån mot den strålende forestillingen som hadde blendet den arkitektoniske verden bare noen få år tidligere. I Bagdad var det "Helligste Hus", utpekt av Bahá'u'lláh som et brennpunkt for bahá'í pilegrimsferder, tatt i besittelse av motstandere av troen. I selve det Hellige Land forfalt Bahá'u'lláhs bolig som en følge av vanstell fra de paktbryterne som bodde der, og gravmålet som rommet de dyrebare levningene av både Báb og 'Abdu'l-Bahá var ikke kommet lenger enn til den enkle steinstrukturen som Mesteren hadde satt opp.

En rekke forberedende rådslagninger med ledende bahá'íer gjorde det klart for Beskytteren at til og med en formell drøfting med skikkede troende om dannelsen av et internasjonalt sekretariat ikke bare ville være nytteløst, men ville trolig virke mot sin hensikt. Derfor var det at Shoghi Effendi alene tok løs på oppgaven med å drive frem det umåtelige foretagendet som var betrodd ham. Det er omtrent umulig for dagens generasjon av bahá'íer å forstå hvor fullstendig alene han var; i den grad en forstår det, er det en svært smertefull innsikt.

Til å begynne med antok Beskytteren at medlemmene av Mesterens storfamilie, hvis fornemme avstamning ga dem en veldig aktelse fra bahá'íer overalt, ville se frem til

muligheten til å bistå ham i å gjennomføre den oppgaven som Mesterens Vilje hadde beskrevet i et slikt bydende og gripende språk. Følgelig inviterte han sine brødre, sine søskenbarn og en av sine søstre, hvis opplæring gjorde dem skikket til formålet, til å gi den administrative støtte som Beskytterembetets krevende arbeide fordret. Etter hvert som tiden gikk, viste tragisk nok en etter en av disse personene seg misfornøyde med den støtterolle de slik var blitt tildelt og likegyldige i utførelsene av dens oppgaver. Enda alvorligere, Shoghi Effendi fant seg selv stilt overfor en situasjon der den autoritet han var tildelt ble ansett som av relativt symbolsk karakter av dem som var i slekt med ham, selv om den var gitt i uttrykkelige vendinger i Viljen og Testamentet. Disse individer foretrakk å anse troens lederskap i alt vesentlig som en familiesak der stor vekt burde legges på synspunktene til de eldre skikkelsene blant dem, som man antok var skikket til å inneha et slikt privilegium. Fra å begynne med uttrykk for tverr motstand, forverret situasjonen seg stadig inntil et punkt hvor 'Abdu'l-Bahás barn og barnebarn følte seg fri til å være uenige med hans utnevnte etterfølger og til å la være å adlyde hans instruksjoner.

Rúhíyyih Khánum, som så de siste stadiene av denne forfallsprosessen og som selv led mye ved å være vitne til dens virkning både på Sakens arbeid og på Beskytteren selv, har skrevet:

... en må forstå den gamle historien om Kain og Abel, historien om familiesjalousi som løper som en mørk tråd i historiens vev gjennom alle dens epoker og kan spores i alle dens begivenheter... Svakheten ved menneskehjertet som så ofte knytter seg til en uverdige ting, svakheten ved menneskesinnet, tilbøyelig til innbilskhet og selvsikkerhet i sine egne meninger, vikler menneskene inn i et virvar av følelser som blinder deres dømmekraft og fører dem helt på villspor... Selv om dette fenomenet med paktbryteri later til å være en iboende side ved religionen, betyr det ikke at det ikke har noen skadelig virkning for Saken... Fremfor alt betyr det ikke at det ikke har en ødeleggende effekt på selve Paktens Sentrum. Hele Shoghi Effendis liv var formørket av de ondsinnede personlige angrepene han ble utsatt for.⁵⁵

Denne dystre bakgrunnen setter innsatsen til det Største Hellige Blad, 'Abdu'l-Bahás søster og den siste overlevende fra troens heroiske tidsalder, i et enda mer strålende lys. Bahíyyih Khánum spilte en vesentlig rolle i å beskytte Sakens interesser etter Mesterens død og ble Shoghi Effendis eneste virkelige støttespiller. Hennes trofasthet fremkalte kanskje fra hans penn de mest dyptgripende avsnitt han noen gang skulle skrive. Den apostrofe han skrev til henne etter hennes bortgang i 1932 lagt inn i et brev til bahá'íene "over hele Vesten", hvorav deler av det lød som følger:

Bare fremtidige generasjoner og dyktigere penner enn min kan og vil gi en verdig hyllest til den mektige storslagenhet ved hennes åndelige liv, til den enestående rolle hun spilte gjennom bahá'í-historiens voldsomme stadier, til de uttrykkene for uforbeholden lovprisning som har strømmet fra pennene til både Bahá'u'lláh og 'Abdu'l-Bahá, senteret for hans Pakt, om enn ikke bokført, og i hovedsak ukjent for mengden av hennes lidenskapelige beundrere i øst og i vest, hennes bidrag til å påvirke forløpet til noen av de viktigste begivenhetene i troens historiske nedtegnelser, lidelsene hun bar, ofrene hun gjorde, de enestående evnene til usvikelig medfølelse som hun så tydelig utviste – disse og mange andre er så uløselig flettet sammen med selve Sakens vev at ingen fremtidig historiker for Bahá'u'lláhs tro kan tillate seg å overse eller undervurdere det... Hvilke velsignelser skal jeg berette om, som hun i sin

⁵⁵ Rúhíyyih Rabbání, *The Priceless Pearl* (London: Bahá'í Publishing Trust, 1969), s. 121, 123

usvikelige omsorg overøste meg i det mest kritiske og opprørte timene i mitt liv? Fro meg som hadde et slikt tvingende behov for Guds livgivende nåde, var hun det levende symbol på mang en holdning jeg hadde lært meg å beundre hos 'Abdu'l-Bahá.⁵⁶

I mange år følte Beskytteren at beskyttelse av Saken krevde av ham at han forholdt seg taus om forfallssituasjonen i den Hellige Familie. Bare da motstanden til slutt brøt ut i handlinger av åpen tross, noe som trakk familien inn i vanærende samarbeid og til og med ekteskap med hele den flokken av paktbrytere hvis forræderi Mesterens Vilje og Testamente hadde advart mot i et lidenskapelig språk, så vel som med en lokal familie som var svært fiendtlig innstilt mot Saken, følte Shoghi Effendi seg til sist tvunget til å avsløre for bahá'í-verdenen hvilken type overtredelser han måtte beskjefte seg med.⁵⁷

Denne sørgmodige historien er viktig for å forstå Saken i det tjuende århundre, ikke bare på grunn av det som Beskytteren kalte den "skade" den forvoldte i den Hellige Familie, men også på grunn av det lys den kaster på de utfordringer bahá'í-samfunnet i økende grad vil møte i kommende år, utfordringer som er forutsagt i klare ordelag både av Mesteren og av Beskytteren. I tillegg til den falskhet som preget altfor mange av dem, viste Shoghi Effendis slektninger liten eller ingen forståelse for den åndelige natur i den rolle han ble tildelt i Viljen og Testamentet. At Guds Åpenbaring til menneskehetens modenhetsalder som et sentralt trekk i sin misjon skulle ha brakt med seg en autoritet som var uunnværlig med tanke på å omorganisere den sosiale orden, utgjorde en åndelig utfordring de ikke var i stand til, eller kanskje aldri prøvde å forstå. Deres avvisning av Beskytteren er en lekse som ettertiden vil huske gjennom bahá'í-dispensasjonens århundrer. Skjebnen til denne mest privilegerte, men uverdige gruppe mennesker understreker for alle som leser deres historie både den viktige rolle Bahá'u'lláhs Pakt spiller for foreningen av menneskeheten og de urokkelige krav den stiller til dem som søker dens lys.

*

For å betrakte begivenhetene i Shoghi Effendis embetstid, må bahá'íene forsøke å se med hans øyne karakteren av den oppgave han var pålagt. Vår ledetråd er den samling av skrifter han har etterlatt seg. 'Abdu'l-Bahá har i utallige tavler og foredrag bekjentgjort hovedprinsippet i Bahá'u'lláhs budskap: "I denne vidunderlige Åpenbaring, dette strålende århundre, er grunnlaget for Guds tro og det spesielle kjennetegnet for hans lov bevisstheten om menneskehetens enhet."⁵⁸ 'Abdu'l-Bahá har som kjent hevdet like klart at de banebrytende endringene som fant sted på et hvert menneskelig aktivitetsområde, nå gjorde forening av menneskeheten til et realistisk mål. Det var denne visjonen som sørget for styrken til å organisere i Shoghi Effendis arbeid gjennom hans trettiseksårige beskytterembete. Dets betydning var tema for noen av de viktigste budskap han skrev. Da han i 1931 henvendte seg til vennene i Vesten, innviet han dem i et strålende fremtidsperspektiv:

Prinsippet om menneskehetens enhet – det midtpunkt som alle Bahá'u'lláhs læresetninger dreier rundt – er ikke bare et utbrudd av uvitende føleri eller et uttrykk for et vagt og lønkelig håp. Dets appell må ikke bare tilskrives at ånden av brorskap og godvilje blant menneskene vekkes til live igjen, og det tar ikke bare sikte på å fremme vennskapelig samarbeid blant særskilte folkeslag og nasjoner. Dets rekkevidde er

⁵⁶ Shoghi Effendi, *Bahá'í Administration*, op. cit., s. 187-188, 194

⁵⁷ I tilfelle etter tilfelle ga Shoghi Effendis brødre, søstre og søskenbarns dårlige oppførsel ham intet annet valg enn å underrette bahá'í-verdenen om at disse individene hadde forbrutt seg mot Pakten.

⁵⁸ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 36

dypere, dets krav større enn noen av de gamle profeter hadde anledning til å fremsette. Dets budskap er ikke bare anvendelig for individet, men tar hovedsakelig for seg egenarten til de grunnleggende forbindelser som må knytte alle stater og nasjoner sammen som medlemmer av en menneskelig familie... Det innebærer en organisk forandring i oppbygningen av dagens samfunn, en forandring som verden aldri før har opplevd... Det krever ikke mindre enn en omdanning og avmilitarisering av hele den siviliserte verden – en verden som er enhetlig organisert når det gjelder alle vesentlige sider ved dens liv, dens politiske apparat, dens åndelige streben, dens handel og finansvesen, dens skrift og språk, og likevel grenseløs i sitt mangfold av de nasjonale særtrekk hos dens forente enheter.⁵⁹

En forestilling som i stor grad kom til uttrykk i Beskytterens skrifter var den organiske metaforen som Bahá'u'lláh, og senere 'Abdu'l-Bahá hadde fanget inn den mange tusen år lange prosessen som har ledet menneskeheten til dette høydepunktet i dens felles historie med. Dette bildet var den sammenlikningen som kan trekkes mellom de stadier som det menneskelige samfunn gradvis er blitt organisert og integrert gjennom på den ene side, og på den annen side den prosessen der hvert menneske langsomt utvikler seg fra barnestadiet og til modenhetsalderens evner. Det kommer tydelig frem i en rekke av Shoghi Effendis skrifter om den forvandling som finner sted i vår tid:

De lange tidsaldere av spedbarnsstadium og barndom som den menneskelige rase har måttet gå gjennom, har trådt i bakgrunnen. Menneskeheten opplever nå den uro som er knyttet tett sammen med det mest turbulente stadium i den utvikling, oppvekststarenes stadium, da ungdommens heftighet og lidenskap når sitt høydepunkt og gradvis må bli etterfulgt av den ro, visdom og modenhet som preger manndomsstadiet.⁶⁰

Betraktninger rundt denne store ideen fikk Shoghi Effendi til å gi bahá'í-verdenen en sammenhengende beskrivelse av fremtiden som senere har tillatt tre generasjoner troende å gi uttrykk for det perspektivet som bahá'í-troen utfører sitt arbeid innenfor til regjeringer, media og til allmennheten i alle deler av verden:

Menneskerasens enhet, slik Bahá'u'lláh forestilte seg det, innebærer grunnleggelsen av et verdenssamfunn der alle nasjoner, raser, trosretninger og klasser for alltid er tett samlet, og hvor selvstyret til dens medlemsstater og den personlige frihet og foretaksomhet hos de individer som utgjør dem er absolutt og fullstendig ivarettatt. Dette samfunnet må, så langt vi kan forestille oss det, bestå av et verdensparlament, hvis medlemmer, som tillitsvalgte for hele menneskeheten i ytterste konsekvens vil holde orden på hele ressursene til alle medlemslandene, og vil forordne slike lover som er påkrevd for å tilpasse livet, fylle behovene og stabilisere forholdet mellom alle raser og folkeslag. En utøvende verdensmyndighet, støttet av en internasjonal styrke, vil utføre de beslutninger som er truffet og anvende de lover som er forordnet av dette verdensparlamentet og vil verne den organiske enheten til hele samfunnet. En verdensdomstol vil dømme og avsi sin absolutte og endelige kjennelse i enhver konflikt som kan oppstå mellom de ulike delene som danner dette altomfattende systemet... Verdens økonomiske ressurser vil bli organisert, dens

⁵⁹ *ibid.*, s. 42-43

⁶⁰ *ibid.*, s. 202

råvarekilder vil bli tappet og fullt utnyttet, dens markeder vil bli samordnet og utviklet, og fordelingen av dens produkter vil bli rettferdig regulert.⁶¹

Da han skrev en endelig fortolkning av den Administrative Orden i ”The Dispensation of Bahá’u’lláh”, hentydet Shoghi Effendi særlig til den rolle den institusjon som var representert ved ham selv skulle spille med tanke på å gjøre Saken i stand til ”å ta et langt, et uhindret overblikk gjennom en rekke generasjoner...” Denne enestående begavelse fikk et særlig tydelig uttrykk i hans beskrivelse av den todelte karakter av den historiske prosessen som han så utvikle seg i det tjuende århundre. Han sa at landskapet av internasjonale anliggender ville bli stadig mer omformet av tvillingkreftene ”sammensmeltning” og ”opløsning”, begge helt utenfor menneskelig kontroll. I lys av det som møter våre øyne i dag, gjør hans forutsigelse av virksomheten til denne tosidige prosessen at en nesten mister pusten: dannelsen av ”en mekanisme for innbyrdes samband på verdensbasis ... som virker med utrolig hastighet og fullkommen regelmessighet”;⁶² undergravningen av nasjonalstaten som hovedsete for menneskets skjebne; de ødeleggende virkningene som økende moralsk forfall over hele verden ville ha på samfunnsmessig samhörighet; den utbredte offentlige illusjonsløsheten frembrakt av politisk korrupsjon; og – utenkelig for andre av hans generasjon – dannelsen av verdensomspennende organer beregnet på å fremme menneskelig velferd, på å samordne økonomisk virksomhet, på å fastsette internasjonale standarder, og på å stimulere til en solidaritetssans mellom ulike raser og kulturer. Beskytteren forklarte at disse og andre utviklinger i kommende tiår ville endre fundamentalt de vilkårene som Bahá’í-saken skulle gjennomføre sin oppgave under.

En av de slående utviklingene av dette slag som Shoghi Effendi fikk øye på i de skriftene han var anmodet om å fortolke, angikk den fremtidige rollen til de Forente Stater som nasjon, og til en viss grad dets søsternasjoner på den vestlige halvkule. Hans fremsyn er desto mer bemerkelsesverdig når en husker på at han skrev i en periode av historien da de Forente Stater var fast isolasjonistisk både i sin utenrikspolitikk og i overbevisningen blant flertallet av dets innbyggere. Shoghi Effendi forestilte seg imidlertid et land som tok en ”aktiv og avgjørende del ... i organiseringen og den fredelige løsningen av menneskehetens anliggender”. Han minnet bahá’íene om ’Abdu’l-Bahás forestilling om at de Forente stater, på grunn av den enestående egenart av dets sosiale sammensetning og politiske utvikling – i motsetning til noen ”iboende fortrinn eller særlig fortrefelighet” for dets folk – hadde utviklet evner som kunne gjøre det til ”den fremste nasjon til å legge grunnlaget for internasjonal overenskomst”. Han forutså faktisk at regjeringene og folkene på hele halvkulen i økende grad ville vende seg i denne retningen.⁶³

Den rollen bahá’í-samfunnet må spille i å få i stand denne fullbyrdelsen av den historiske prosess er blitt bebudet i de formaningene Báb rettet til sine tilhengere ved Sakens første tilblivelse:

O mine elskede venner! Dere er bærere av Guds navn på denne Dag... Dere er de ringe som gud har talt om på denne måten i sin Bok: ”Og vi ønsker å vise vår gunst til dem som ble fornedret i landet, og å gjøre dem til våre arvinger.” Dere er blitt kalt til denne stilling; dere vil bare nå den hvis dere reiser dere for å trå enhver jordisk lengsel under deres føtter, og streber etter å bli slike ”høyaktede tjenere av ham, som ikke taler før han har talt, og som lyder hans befaling”... Bry dere ikke om deres svakheter og skrøpeligheter; fest deres blikk på Herrens uovervinnelige makt, deres

⁶¹ *ibid.*, s. 203-204

⁶² Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá’u’lláh*, *op. cit.*, s. 203

⁶³ Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice*, *op. cit.*, s. 90, 19, 85

Gud, den allmektige... Reis dere i hans navn, sett deres lit fullstendig til ham, og vær sikker på endelig seier.⁶⁴

Så tidlig som i 1923 ble Shoghi Effendi beveget til å åpne sitt hjerte om dette emnet til vennene i Nord-Amerika:

La oss be til gud om at vi alle i disse dager med mørke som omslutter hele verden, når de mørke kreftene av naturen, av hat, opprør, lovløshet og motstand truer selve stabiliteten i menneskesamfunnet, når sivilisasjonens mest dyrebare frukter gjennomgår harde prøvelser uten sidestykke, vil erkjenne dypere enn noen gang tidligere at selv om vi bare er en håndfull blant jordens sydende masser, er vi på denne dag de utvalgte redskaper av Guds nåde, at vår oppgave er mest viktig og avgjørende for menneskehetens skjebne, og styrket av disse følelsene, vil reise oss for å nå Guds hellige mål for menneskeheten.⁶⁵

*

Fullt oppmerksom på den tilstand som samfunnet var sunket ned i, følgene av sviket fra familiemedlemmer hvis bistand han burde kunne stole på, og de relativt svake ressursene han hadde tilgang til i selve bahá'í-samfunnet, reiste Shoghi Effendi seg for å utforme de nødvendige midlene for å gjennomføre den oppgave som var overlatt til ham.

De fleste bahá'íer verdsatte i større eller mindre grad at de rådene de var bedt om å danne hadde en betydning som gikk langt utover den rene håndteringen av de praktiske anliggender som de ble pålagt. 'Abdu'l-Bahá, som hadde veiledet denne utviklingen, hadde omtalt dem som:

... skinnende lamper og himmelske hager, hvorfra hellighetens dufter spres over alle områder, og kunnskapens lys kastes ut over alle skapte ting. Fra dem strømmer livets ånd i alle retninger. De er virkelig kraftkildene for menneskets fremgang, til alle tider og under alle forhold.⁶⁶

Det tilfalt imidlertid Shoghi Effendi å hjelpe samfunnet til å forstå disse nasjonale og lokale rådgivende organers plass og rolle innenfor rammen av den administrative orden skapt av Bahá'u'lláh og detaljutført gjennom bestemmelsene i Mesterens Vilje og Testamente. Noe som i dette henseende ble en hindring for et betydelig antall troende, var den løse antagelse blant mange om at Saken i all vesentlighet var en "åndelig" sammenslutning der organisering ikke var et iboende særtrekk ved den guddommelige hensikt, selv om den ikke nødvendigvis var uforenlig. Gjennom å vektlegge at Kitáb-i-Aqdas og Viljen og Testamentet "ikke bare utfyller hverandre, men ... bestyrker hverandre gjensidig, og er uatskillelige deler av en fullstendig enhet",⁶⁷ oppfordret Beskytteren de troende til å tenke nøye over en sentral sannhet ved den Saken de hadde sluttet seg til:

Få vil unnlate å erkjenne at den ånd Bahá'u'lláh pustet ut over verden, og som manifesterer seg med ulik grad av intensitet gjennom den innsats hans erklærte tilhengere bevisst utviser, og indirekte gjennom visse humanitære organisasjoner, aldri

⁶⁴ Nabíl-i-A'zam, *The Dawn-Breakers: Nabíl's Narrative of the Early Days of the Bahá'í Revelation* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1999), s. 92 - 94

⁶⁵ Shoghi Effendi, *Bahá'í Administration*, op. cit., s. 52

⁶⁶ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, op. cit., s. 85 – 86, (del 38.5)

⁶⁷ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 4

kan gjennomsyre og øve en varig innflytelse på menneskeheten, uten at den legemliggjør seg i en synlig orden som bærer hans navn, identifiserer seg fullt ut med hans prinsipper og virker i samsvar med hans lover.⁶⁸

Han fortsatte å anmode troens tilhengere til å erkjenne den vesentlige forskjellen mellom Bahá'u'lláhs Sak, hvis åpenbarte tekster inneholder detaljerte bestemmelser for en slik myndighetsorden, og de forberedende åpenbaringer hvis skrifter i stor grad hadde vært tause vedrørende forvaltningen av saker og om fortolkningen av grunnleggernes hensikt. Bahá'u'lláhs ord lyder slik: "Den profetiske syklus er sannelig endt. Den Evige Sannhet er nå kommet. Han har hevet Maktens Banner..."⁶⁹ Shoghi Effendi sa at i motsetning til fortidens dispensasjoner, har Guds Åpenbaring for denne tidsalder avfødt en "levende organisme" hvis lover og institusjoner utgjør "det vesentlige ved en guddommelig økonomi", "et mønster for fremtidens samfunn" og "det ene organ for foreningen av verden, og kunngjøringen av rettskaffenhetens og rettferdighetens herredømme over jorden".⁷⁰

Beskytteren anmodet om at vennene derfor burde forsøke å forstå at de åndelige rådene som de samvittighetsfullt grunnla over hele verden var forløperne til de lokale og nasjonale "Rettferdighetens Hus" som Bahá'u'lláh så for seg. Som sådanne var de vesentlige deler av en administrativ orden som med tiden vil "fremme sitt krav og tilkjennegi sin evne til å bli ansett ikke bare som kjernen i, men som hele modellen for den nye verdensorden som i tidens fylde er forutbestemt til å omfatte hele menneskeheten".⁷¹

For noen få i de unge samfunnene i vest viste et slikt avvik fra tradisjonelle forestillinger om religionens vesen og rolle seg å være en for stor prøvelse, og bahá'í-samfunn så med fortvilelse at verdsatte medarbeidere gled bort i søken etter åndelige aktiviteter som var mer egnet for deres tilbøyeligheter. For det overveiende flertallet av de troende kastet imidlertid store budskap fra Beskytterens penn, slik som "The Goal of a New World Order" og "The Dispensation of Bahá'u'lláh" et strålende lys over nettopp det spørsmålet som berørte dem mest, forholdet mellom åndelig sannhet og sosial utvikling, og fylte dem med en besluttsomhet om å spille en rolle i å legge grunnlaget for menneskehetens fremtid.

Beskytteren ga dessuten et bilde som satte dette mektige arbeidet i system. Han erklærte at den "heroiske tidsalder" i Bahá'u'lláhs dispensasjon hadde endt med 'Abdu'l-Bahás bortgang. Bahá'í-samfunnet ga seg nå i kast med "jernalderen", "formingstiden", der den administrative orden ville bli reist over hele planeten, dens institusjoner grunnlagt og de iboende "samfunnsbyggende" krefter fullt åpenbart. Langt forut lå det som Shoghi Effendi kalte dispensasjonens "gullalder" som til slutt ville føre til at Bahá'í Verdenssamfunnet trådte frem og som vil danne grunnlaget for guds Rike på jord og dannelsen av en verdenssivilisasjon.⁷² Den impuls som til å begynne med ble formidlet til menneskelig bevissthet gjennom åpenbaringen av selve Skaperordet, hvis revolusjonerende sosiale betydning var blitt forkynt av Mesteren, ble nå omsatt av deres utnevnte fortolker til den politiske og økonomiske forvandlings språk, som århundrets allmenne diskusjon overalt ble ført gjennom. Den Pakten som Bahá'u'lláh hadde opprettet mellom seg selv og dem som vendte seg mot ham, ga prosessen uimotståelig kraft, belyste stadig nye sider av bahá'í-erfaringer og tjente som drivkraften for den foreningen av menneskeheten som den bekjentgjorde.

Selv om de til å begynne med ikke ble betegnet som "åndelige råd", hadde de råd som lokale bahá'í-samfunn i Persia var blitt oppmuntret av 'Abdu'l-Bahá til å danne, tatt ansvar

⁶⁸ *ibid.*, s. 19

⁶⁹ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, *op. cit.*, s. 60 (del XXV)

⁷⁰ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, *op. cit.*, s. 19

⁷¹ *ibid.*, s. 144

⁷² Shoghi Effendi, *God Passes By*, *op. cit.*, s. 26

for forvaltningen av sine anliggender. I lys av det som skulle komme kan ingen med sans for historie unngå å bli slått av det faktum at troens første åndelige råd, det i Teheran, ble grunnlagt i 1897, Shoghi Effendis eget fødselsår. Under Mesterens veiledning hadde regelmessige møter som de fire Sakens Hender i Persia avholdt, gradvis utviklet seg til denne institusjonen som samtidig tjente som Persias ”sentrale åndelige råd” og som styreorganet for det lokale samfunnet i hovedstaden. Ved ’Abdu’l-Bahás bortgang var det opprettet mer enn tretti lokale åndelige råd i Persia. I 1922 mante Shoghi Effendi til den formelle opprettelsen av Persias nasjonale åndelige råd, noe som ble utsatt til 1934 fordi det var påkrevd å foreta en pålitelig opptelling av samfunnet som et grunnlag for valg av delegater.

Utenfor Persia valgte de troende i ’Ishqábád i russisk Turkmenistan sitt første lokale åndelige råd, et organ som påtok seg en viktig rolle i konstruksjonsprosjektet for det første bahá’í Mashriq’l-Adhkár i ’Ishqábád. I Nord-Amerika ivaretok et mangfold av rådslagningsordninger – ”rådsstyrer”, ”styreråd”, ”rådslagningsstyrer” og ”arbeidskomiteer” – tilsvarende funksjoner og utviklet seg gradvis til valgte organer som utgjorde forløperne til de åndelige råd. Ved Mesterens bortgang var det kanskje førti slike råd som virket i Nord-Amerika. Utviklingen av disse banet vei for den endelige tilsynekomst av det første nasjonale åndelige råd for bahá’íene i de Forente Stater og Canada, som utviklet seg fra ”Tempelenhetsrådet”, et organ som var dannet i 1909 for å koordinere byggingen av det fremtidige Tilbedelseshuset. Det ble dannet i 1923, selv om de administrative krav Beskytteren hadde satt for å gå til dette skritt bare ble oppfylt i 1925. Innen sistnevnte tidspunkt var nasjonale råd blitt grunnlagt på de britiske øyer, i Tyskland og Østerrike, i India og Burma, og i Egypt og Sudan.⁷³

Etter hvert som dannelsen av nasjonale og lokale åndelige råd fant sted, begynte Beskytteren å legge vekt på nødvendigheten av at de sørget for å bli anerkjent som ”korporative medlemmer” under sivil lov. Gjennom å sikre en slik formell anerkjennelse, på enhver måte som viste seg gjennomførbar, ville administrative bahá’í-institusjoner være i stand til å inneha eiendeler, inngå kontrakter og gradvis tilegne seg en rekke lovfestede rettigheter som er avgjørende for Sakens interesser. Den vekt Beskytteren tilla dette nye administrative utviklingsstadium blir tydelig gjennom fotokopiene av slike sivile verktøy som begynte å bli et hovedtrekk i billeddekningen av troens utbredelse i påfølgende bind av *The Bahá’í World*. Så snart boligen ved Bahjí var blitt kjøpt tilbake og fullstendig ført tilbake til sin opprinnelige forfatning og passende møblert, satte faktisk Shoghi Effendi sammen en samling av denne meget verdifulle dokumentasjonen til fremvisning ved Verdenssenteret, som en oppmuntring og opplæring for den voksende strømmen av pilegrimer dit.

Prosessen med sivil anerkjennelse begynte i 1927 med godkjenningen av en tillitserklæring og vedtekter for det nasjonale åndelige råd i de Forente Stater og Canada, som oppnådde sivil anerkjennelse som en frivillig sammenslutning to år senere. 17. februar 1932 mottok det første lokale åndelige rådet, det i Chicago, godkjennelsespapirer som sammen med de som ble mottatt av rådet i New York City 31. mars samme år dannet et mønster for slike verktøy over hele verden. I 1949 var det nasjonale åndelige råd for bahá’íene i Canada – dannet da de to nordamerikanske bahá’í-samfunnene hadde skilt lag året før – i stand til å sikre seg en formell anerkjennelse av dets status under sivil lov gjennom en spesiell parlamentsbeslutning, en seier Shoghi Effendi hyllet som ”en handling som er helt enestående i troens annaler i ethvert land, det være seg både i øst og i vest.”⁷⁴

Disse presserende administrative kravene avledet ikke Shoghi Effendi fra andre oppgaver som var avgjørende for å utvikle det åndelige liv i et globalt samfunn. Viktigst av disse var det krevende arbeidet som han alene kunne utføre gjennom å gi den økende gruppen

⁷³ *The Bahá’í World*, bind X (Wilmette: Bahá’í Publishing Committee, 1949), s. 142 – 149 gir en detaljert oversikt over troens utbredelse frem til utgangen av den første sjuårsplanen.

⁷⁴ Shoghi Effendi, *Messages to Canada*, 2. utg. (Thornhill: Bahá’í Canada Publications, 1999), s. 114

troende som ikke hadde persisk bakgrunn direkte og pålitelig tilgang til skriftene fra troens grunnleggere. De skjulte Ord, Kitáb-i-Íqán, den uvurderlige gullgruve som var satt sammen med så mye kjærlighet og innsikt under tittelen *Glimt fra Bahá'u'lláhs skrifter, Prayers and Meditations of Bahá'u'lláh* og Epistle to the Son of the Wolf ga den åndelige næring som Sakens arbeid innstendig krevde, og det gjorde også Shoghi Effendis oversettelse og redigering av Nabíls ”beretning” under tittelen *The Dawn-Breakers*.

Bahá'í pilegrimer fant åndelig berikelse av enda et annet slag i de Hellige Steder og historiske egner som Beskytteren ervervet – ofte på bekostning av langvarige og smertefulle forhandlinger – og satte i stand med kjærlighet. Shoghi Effendi var like lydhør for uventede muligheter som bød seg i dette historiske perspektiv. I 1925 nektet en sunnimuslimsk rett i Egypt sivil godkjenning av ekteskap inngått mellom muslimske kvinner og mannlige bahá'ier og insisterte på at ”bahá'í-religionen er en ny religion, helt uavhengig” og at ”ingen bahá'í derfor kan regnes som en muslim” (og dermed kvalifisert til å inngå ekteskap med noen som var det).⁷⁵ Gjennom å gripe de utvidede mulighetene ved dette tilsynelatende nederlaget, gjorde Beskytteren en utstrakt bruk av rettens ugjenkallelige dom for å underbygge Sakens krav i internasjonale kretser om å være en uavhengig tro, atskilt fra sine islamske røtter.

*

Mens bahá'í-samfunnet la administrative grunnvoller som gjorde at det kunne spille en effektiv rolle i saker som angår menneskeheten, ble strukturen av sosial orden undergravd av den akselererende oppløsningsprosessen som Shoghi Effendi hadde merket seg. Ved internasjonale konferanser for fred og utvikling begynner man etter flere tiår å erkjenne dens opphav, samme hvor kategorisk det har blitt oversett av mange sosiale og politiske teoretikere. I vår egen tid er det i slike kretser ikke lenger uvanlig å møte direkte henvisninger til den vesentlige rolle som ”åndelige” og ”moraliske” krefter må spille for å oppnå løsninger på akutte problemer. For en bahá'í-leser vekker en slik forsinket erkjennelse til live ekko av formaninger gitt av Bahá'u'lláh over et århundre tidligere til herskerne over menneskelige anliggender: ”Livskraften i menneskenes tro på Gud dør ut i alle land... Korrosjonen av ugudelighet tærer på menneskesamfunnets vitale deler...”⁷⁶

Beskytteren understreket at ansvaret for denne største tragedie i hovedsak hviler på skuldrene til verdens religiøse ledere. Bahá'u'lláhs strengeste fordømmelse er forbeholdt dem som, mens de tillot seg å tale i guds navn, har påtvunget lettroende masser et virvar av læresetninger og fordommer som har dannet den største enkeltstående hindring for sivilisasjonens fremgang og som den er blitt tvunget til å kjempe mot. Samtidig som han anerkjenner de humanitære tjenestene til utallige individuelle geistlige, påpeker han følgene av den måten selvbestaltede religiøse lederskap gjennom historien har stilt seg selv mellom menneskeheten og alle talsmenn for fremskritt, deriblant selve Guds Sendebud. ”Hvilken ’undertrykkelse’ er alvorligere,” spør han, ”enn at en sjel som søker sannheten og ønsker å oppnå kunnskap om Gud, ikke skulle vite hvor han skulle finne det...?”⁷⁷ I en tidsalder med vitenskapelige fremskritt og utbredt folkeopplæring, ble de samlede virkningene av den påfølgende skuffelse at religiøs tro fremstår som uten betydning. De fleste geistlige i ulike trosretninger som ble oppmerksomme på Bahá'u'lláhs budskap, enten overså den moralske innflytelse det ga til kjenne eller aktivt motarbeidet det, mens de selv var ute av stand til å behandle den åndelige krisen.⁷⁸

⁷⁵ Shoghi Effendi, *God Passes By*, op. cit., s. 365

⁷⁶ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 200, (del XCIX)

⁷⁷ Bahá'u'lláh, *The Kitáb-i-Íqán* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983), s. 31

⁷⁸ ”I Europa ved starten av det tjuende århundre godtok de fleste folk den moralske autoritet... [Da] var ettertenksomme europeere også i stand til å tro på moralske fremskritt og å se menneskelig ondskap og barbari

En erkjennelse av dette kjennetegnet ved historien reduserer ikke den skaden som er gjort av dem som har forsøkt å dra fordel av det åndelige vakuum som derfor ble igjen. Lengselen etter å tro er ustoppelig, en iboende del av det som gjør en menneskelig. Når den blir hindret eller forrådt, blir den fornuftige sjelen tvunget til å lete etter en ny kompasskurs, hvor utilstrekkelig og uverdigg den enn måtte være, som den kan samle erfaring rundt og igjen våge å ta de sjansene som er en uunngåelig side ved livet. Det var ut fra dette perspektivet at Shoghi Effendi formante troens medlemmer i uvanlig sterke ordelag om at de må forsøke å forstå den åndelige katastrofe som omslutter store deler av menneskeheten i løpet av tiårene mellom de to verdenskrigene:

Gud selv er virkelig blitt detronisert fra menneskehjertene, og en avgudsdyrkende verden hyller og tilber lidenskapelig og høylydt de falske gudene som dens egen fåfengte innbilninger i sin dårskap har skapt, og dens villedede hender så gudløst oppløftet... Deres yppersteprester er politikerne og de verdenskloke, de såkalte vismenn av denne tidsalderen; deres offer, kjøttet og blodet fra de massakrerte massene; deres besvergelses, gamle talemåter og svikefulle og uærbødige formuleringer; deres røkelse, røyken av vånnde som stiger opp fra de sønderrevne hjertene til de berøvede, de lemlestedede og de hjemløse.⁷⁹

Som lurende smittestoffer dro aggressive ideologier fordel av den situasjonen som oppsto gjennom nedgangen i religiøs livskraft. Selv om de ikke kunne skilles fra hverandre i den trosfordervelse de sto for, skilte de tre trossystemene som spilte en fremtredende rolle i menneskelige anliggender gjennom det tjuende århundre seg klart fra hverandre i sine underordnede og mer iøynefallende kjennetegn som Beskytteren rettet oppmerksomheten mot. Ved å peke ut "de mørke, falske og uærlige lærene" som ville bringe ødeleggelse over "ethvert menneske eller folk som tror på dem", advarte Shoghi Effendi særlig mot "de trefoldige gudene nasjonalisme, rasisme og kommunisme".⁸⁰

Det trenger ikke sies så mye om fascismens grunnleggende regime, opprettet ved den såkalte "Marsjen mot Roma" i 1922. Lenge før det og dets leder havnet i glemmeboken under de siste månedene av den andre verdenskrigen, hadde fascismen blitt gjort til spott og spe selv blant flertallet av dem som opprinnelig hadde støttet den. Dens betydning ligger heller i den mengde etterfølgere den ga opphav til og som skulle spre seg over hele verden som en slags ondartet serie av mutasjoner i de påfølgende tiår. Fyrt oppunder av en manisk nasjonalisme, forgudet denne menneskeåndens villfarelse staten, avslørte overalt innbilte trusler mot den nasjonale eksistens av hvilket som helst ulykkelig folk den hadde grepet tak i, og forkynte forestillingen om at krig har en "foredlende" innflytelse på menneskesjelen til alle som ville lytte. Den komiske operaparafe av uniformer, skaftestøvler, faner og trompeter som den vanligvis blir forbundet med, bør ikke skjule for en nålevende iaktaker den ondartede arv den har etterlatt seg i vår egen tid, ved at det i politisk språk fortsatt brukes slike smertefulle uttrykk som *desaparecidos* ("de forsvunne").

Mens den delte fascismens forgudelse av staten, gjorde dens søsterideologi nazismen seg til talerør for en langt eldre og mer svikefull forvanskning. I dens mørke midtpunkt var en besettelse om det som dens talsmenn kalte "raserenhet". Den målrettede besluttsomhet som den forsøke å oppnå sine blodtørstige mål med, ble på ingen måte svekket av de beviselig

på tilbaketog. Ved enden av århundret er det vanskelig å være trygg på verken morallover eller moralsk fremgang." Jonathon Glover, *Humanity: A Moral History of the Twentieth Century* (London: Jonathan Cape, 1999), s. 1. Glovers studium konsentrerer seg særlig om det tjuende århundres ideologiers vekst og innflytelse.

⁷⁹ Shoghi Effendi, *The Promised Day is Come*, *op. cit.*, s. 185 - 186

⁸⁰ *ibid.*

feilaktige forutsetninger den var basert på. Nazi-systemet var enestående i sin rendyrkede bestialitet av den gjerningen som vanligvis forbindes med dets navn, planen om folkemord mot befolkninger som enten ble betraktet som verdiløse eller skadelige for menneskehetens fremtid, en plan som innbefattet et overlagt forsøk på bokstavelig talt å utrydde hele det jødiske folk. Til sist var det nazismens beslutning om at et "herrefolk" av dens egen avstamning må herske over hele planeten, som i hovedsak bidro til å oppfylle 'Abdu'l-Bahás profetiske advarsel tjuve år tidligere om at nok en krig, langt mer forferdelig enn den første, ville hjemsøke verden. I likhet med fascismen har nazismen etterlatt seg en rest i vår egen tid. I dette tilfelle tar det form av et språk og av symboler som perifere elementer i nåtidens samfunn, demoralisert av det økonomiske og sosiale forfall rundt dem og desperate av mangelen på løsninger, lar sitt avmektige raseri gå ut over minoriteter som de legger skylden for sine skuffelser på.

Den avguden som Mesteren ble beveget til uttrykkelig å fastsette og som ble navngitt av Shoghi Effendi, hadde fra begynnelsen av tilkjennegitt sin egenart ved brutalt å ødelegge den første demokratiske regjering som noen gang var blitt opprettet i Russland, noe den gjorde i løpet av siste del av første verdenskrig. I mange år hadde det sovjet-systemet som Vladimir Lenin hadde skapt, lykkes i å fremstå for mange som en velgjører for menneskeheten og en forkjemper for sosial rettferdighet. I lys av historiske hendelser var slike påstander absurde. Den dokumentasjon som nå er tilgjengelig gir ugjendrivelige bevis på slike skrekkelige ugjerninger og slik bunnløs dårskap som mangler sidestykke i de seks tusen år av nedtegnet historie. I en grad som aldri man før kunne forestilt seg, og langt mindre forsøkt å gjennomføre, bestrebet leninismens komplott mot menneskenaturen seg også systematisk på å kvele troen på Gud. Hvilket syn på situasjonen politiske teoretikere for tiden enn må ha, kan ingen la seg overraske over at slik overlagt vold mot den menneskelige motivasjons røtter ubønnhørlig førte til den økonomiske og politiske ødeleggelse av de samfunn som var så uheldige at de havnet under det sovjetiske herredømme. Dets mer langvarige åndelige virkning var tragisk nok å fjerne det berettigede ønsket om frihet og rettferdighet for undertrykte folk over hele verden fra sin egen umoralske dagsorden.

Fra et bahá'í-synspunkt er menneskehetens dyrkelse av de avguder den selv har skapt viktig, ikke på grunn av de historiske hendelsene som er forbundet med disse kreftene, hvor gruopvekkende de enn måtte være, men på grunn av den lærdom det gir. Når en ser tilbake på den dunkle verden hvor slike djevlekrefter ruvet over menneskehetens fremtid, må en spørre seg hvilken svakhet i menneskenaturen som gjorde den sårbar for slike innflytelser. Å ha sett symbolet for "skjebnemannen" i en som Benito Mussolini, å ha forpliktet seg til å forstå Adolf Hitlers raseteorier som noe annet enn de innlysende resultatene av et sykt sinn, å ha reflektert alvorlig over nytolkningene av menneskelig erfaring gjennom dogmer som hadde frembrakt Josef Stalins Sovjetunion – en slik åpenbar mangel på fornuft blant en betydelig del av samfunnets intellektuelle lederskap krever en redegjørelse for ettertiden. Hvis en slik vurdering gjøres objektivt, må den før eller senere rette oppmerksomheten mot en sannhet som løper som en gjennomgående tråd gjennom skriftene i alle menneskehetens religioner. Slik lyder Bahá'u'lláhs ord:

Over menneskets virkelighet... har han samlet stråleglansen av alle sine navn og egenskaper og gjort det til et speil for hans eget selv... Disse krefter ligger imidlertid skjult i det, slik flammen er gjemt i kjerten og lysstrålene er til stede som en mulighet i lampen... Verken kjerten eller lampen kan bli tent gjennom sine egne bestrebelsler, og det er heller ikke mulig for speilet å befri seg selv fra sine urenheter.⁸¹

⁸¹ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh, op. cit., s. 65-66, (del XXVII)*

Følgen av menneskehetens blinde forelskelse i de ideologier dets eget sinn hadde unnfanget, var å frembringe en skremmende økning av den oppløsningsprosessen som smeltet det sosiale livs oppbygning og som dyrket de laveste driftene i menneskenaturen. Den brutaliseringen som første verdenskrig hadde forårsaket ble nå et allestedsnærværende trekk ved det sosiale liv over store deler av planeten. "Slik har vi samlet sammen ondskapens arbeidere", formante Bahá'u'lláh mer enn et århundre tidligere. "Vi ser dem storme av gårde mot sin avgud... De iler frem mot helvetes ild og forveksler det med lys."⁸²

⁸² *ibid.* s. 41-42, (del XVII)

I TAKT MED AT SAKENS ADMINISTRATIVE STRUKTUR tok form, vendte Shoghi Effendi sin oppmerksomhet mot den oppgaven han var blitt tvunget til å utsette så lenge, gjennomføringen av Mesterens guddommelige plan. I Persia hadde utviklingen allerede nådd langt. Et korps av spesielt utnevnte lærere - *muballighín* - først ledet av Bahá'u'lláh og deretter av 'Abdu'l-Bahá, oppmuntret arbeidet på lokalplanet over hele landet, og tilstedeværelsen av et pulserende samfunnsliv medvirket til en forholdsvis rask integrering av de nyerklærte. Huqúqu'lláh-fond sørget, i tillegg til den deputiseringspraksisen som allerede var et innarbeidet trekk i persisk bahá'í-bevissthet, for materiell støtte til denne undervisningsaktiviteten.

I Vesten hadde responsen på Mesterens anmodninger hos slike fremragende personer som Lua Getsinger, May Maxwell og Martha Root gitt inspirasjon til fremme av troen. Bare det å nevne disse navnene er å fremheve et særtrekk ved Sakens fremgang i Vesten og som Mesteren gjorde særlig oppmerksom på:

I Amerika har kvinnene overgått mennene i dette henseende og har tatt ledelsen på dette feltet. De strever hardere for å veilede verdens folk, og deres anstrengelser er større. De er styrket gjennom guddommelige gaver og velsignelser.⁸³

I Østen hadde tidens sosiale forhold praktisk talt fremtvinget at initiativet til fremme av Saken i stor grad ville bli tatt av menn. Få slike begrensninger gjaldt i Nord-Amerika og Europa hvor en strålende forsamling av uforglemmelige kvinner ble de viktigste talsmenn for bahá'í-budskapet på begge sider av Atlanteren. Vi tenker på Sarah Farmer, hvis Green Acre-skole ga det gryende bahá'í-samfunnet et forum for innføring av troen til innflytelsesrike tenkere; på Sara Lady Blomfield, hvis sosiale posisjon ga ekstra kraft til den glød hun forsvarte læren med; på Marion Jack, udødeliggjort av Shoghi Effendi som et forbilde for bahá'í-pionerer; på Laura Dreyfus-Barney, som ga troen den uvurderlige samlingen av Mesterens bordsamtaler, *Some Answered Questions*; på Agnes Parsons, som sammen med Louis Gregory grunnla de "rasesamhørighetstiltak" som var inspirert av 'Abdu'l-Bahá; på Corinne True, Keith Ransom-Kehler, Helen Goodall, Juliet Thompson, Grace Ober, Ethel Rosenberg, Clara Dunn, Alma Knobloch og en fremstående gruppe andre, hvorav de fleste iverksatte et nytt felt av bahá'í-tjeneste.

Til denne listen må navnet til dronning Marie av Romania tilføyes, henne som ettertiden vil hylle som den første monarken som gjenkjente Guds åpenbaring for denne tidsalder. Det mot som denne ensomme kvinne utviste gjennom å erklære sin tro offentlig, gjennom de brev hun uredd skrev til redaktørene for en rekke aviser både i Europa og i Nord-Amerika, gjorde etter all sannsynlighet Sakens navn kjent for en leserkrets som talte millioner av lesere.

Til tross for den store responsen som de første av disse innsatsene utløste, ble de fordelene som tilfalt bahá'í-samfunnene i de vestlige land til å begynne med begrenset av mangelen på effektive midler for å utnytte resultatene. Fremveksten av den administrative orden endret dramatisk den sistnevnte situasjonen. Etter hvert som lokale åndelige råd oppsto, ble mål fastsatt, ressurser ble gjort tilgjengelige for å støtte individuelle undervisningsbestrebelsler, og de som erklærte sin tro fant seg selv som deltakere i de mange aktivitetene i et fengslende bahá'í-samfunnsliv. Det var nå mulig systematisk å oversette og

⁸³ *Women, Extracts from the Writings of Bahá'u'lláh, 'Abdu'l-Bahá, Shoghi Effendi and the Universal House of Justice*, utarbeidet av the Research Department of the Universal House of Justice (Thornhill: Bahá'í Canada Publications, 1986), s. 50

utgi litteratur, nyheter av allmenn interesse ble delt med jevne mellomrom, og de bånd som knyttet de troende til troens Verdenssenter ble stadig sterkere.

De to viktigste verktøy som Shoghi Effendi brukte for å starte å utvikle en større hengivenhet for undervisning både i øst og i vest, var de samme som dem Mesteren hadde satt sin lit til. En jevn strøm av brev til så vel samfunn som til enkeltpersoner, åpnet nye sider ved den tro de hadde sluttet seg til hos mottakerne. De viktigste av disse meddelelsene ble imidlertid nå dem som var stilet til de nasjonale og lokale åndelige råd. Deres virkning ble forsterket av den strømmen av tilbakevendende pilegrimer som delte forståelser de hadde mottatt gjennom direkte kontakt med Sakens Sentrum. Gjennom disse forbindelsene ble hver enkelttroende oppmuntret til å betrakte seg selv som et redskap for den kraften som fløt gjennom Pakten. Den uvurderlige samlingen som etter hvert så dages lys under tittelen *Messages to America, 1932 - 1946* gir et tilbakeblikk på de tiltak Shoghi Effendi brukte for å føre de nordamerikanske troende dypere inn i betydningen av Mesterens guddommelige plan for ”planetens åndelige seier”:

Gjennom opphøyetheten og roen i deres tro, gjennom fastheten og klarheten til deres syn, uforderveligheten i deres vesen, styrken i deres disiplin, fromheten i deres moral, og det enestående forbilde i deres samfunnsliv, kan de og må de sannelig bevise gyldigheten, i en verden besmittet av sin uheldredelige fordervelse, lammet av sin hjemmsøkende skrekk, sønderrevet av sitt ødeleggende hat, og hendøende under vekten av sine fryktelige lidelser, gyldigheten av deres krav om å bli ansett som den eneste kilde til den nåde som den fullstendige befrielse, den grunnleggende omorganisering og den enestående velsignelse for hele menneskeheten må avhenge av.⁸⁴

Beskytteren fremholdt foran øynene på det nordamerikanske bahá'í-samfunnet en visjon om deres åndelige forutbestemmelse. Han sa at dets medlemmer var ”de åndelige etterkommere etter Guds Saks helter”, deres voksende institusjoner var ”de synlige symbolene på dens [troens] ubestridte herredømme”, de lærerne og pionerene det sendte ut var ”fakkelpåbærerne for en ennå ufødt sivilisasjon”, det var deres felles utfordring å påta seg ”en overveiende del” i å legge grunnvollene for en verdensorden ”som Báb har bebudet, som Bahá'u'lláhs ånd har forestilt seg, og hvis særtrekk 'Abdu'l-Bahá, dens arkitekt, har skissert...”⁸⁵

Språket i budskapene er storslått, besnærende. Gjennom å erkjenne det mørke som omfattende gudløshet, vold og snikende umoral forårsaket, beskrev Shoghi Effendi den rolle bahá'íer overalt må spille som redskaper for den forvandlende kraft i den nye åpenbaring:

Det er deres plikt å holde den guddommelige ledelses fakkell høyt og synlig, etter hvert som nattens skygger synker ned over og til slutt innhyller hele den menneskelige rase. Det er deres oppgave, blant dens tumulter, farer og sjelekvaler, å bære vitnesbyrd om visjonen og bekjentgjøre ankomsten av det gjenskapte samfunnet, det kongerike Kristus lovet, den verdensorden hvis skapende impuls er intet ringere enn Bahá'u'lláhs egen ånd, hvis herredømme er hele planeten, hvis slagord er enhet, hvis bevegende kraft er rettferdighetens kraft, hvis overordnede hensikt er rettskaffenhetens og sannhetens styre, og hvis uforlignelige herlighet er den fullstendige, uforstyrrede og evigvarende lykksalighet for hele menneskeheten.⁸⁶

⁸⁴ Shoghi Effendi, *Messages to America* (Wilmette: Bahá'í Publishing Committee, 1947), s. 28

⁸⁵ *ibid.*, s. 9, 10, 14, 22

⁸⁶ *ibid.*, s. 28

I 1936 anslo Beskytteren at Sakens administrative struktur var tilstrekkelig vidstrakt og fast i Nord-Amerika til at han kunne starte første trinn i gjennomføringen av selve den guddommelige plan. Med en verden som gled inn i nok en verdensomspennende katastrofebrann og et svært begrenset spillerom for de persiske troendes bestrebelser, måtte fokus nødvendigvis holdes på utbredelsen og befestningen av bahá'í-samfunnet på den vestlige halvkule, som en forberedelse til de mye større foretagender som var i vente. Idet han påkalte planens utpekte "iverksettere", de troende i Nord-Amerika, la Beskytteren frem en sjuårsplan, berammet til å gjelde fra 1937 til 1944. Dens mål var å opprette minst ett lokalt åndelig råd i hver delstat av de Forente Stater og i hver provins i Canada, og til å åpne fjorten republikker i Latin-Amerika for Saken. En oppgave som var umåtelig krevende for et samfunn som ennå hadde et svært begrenset antall og strengt avgrensede økonomiske ressurser, ble føyd til disse målene, oppgaven med å fullføre den utvendige utsmykningen av "Vestens Modertempel".

Rúhíyyih Khánum har påpekt en slående parallell mellom to utviklinger i løpet av denne perioden av historien. På den ene side satte mektige nasjoner invasjonshærer i bevegelse med det mål å ta naturressursene til nabostatene i besittelse - eller ganske enkelt for å tilfredsstille sin erobringsslyst. I løpet av den samme perioden mobiliserte Shoghi Effendi den smertelig beskjedne gruppen av pionerer som sto til disposisjon for ham og sendte dem ut til undervisningsmålene for den planen han hadde utformet. I løpet av noen få korte år skulle de enorme angrepsbataljonene bli knust til det uopprettelige, deres navn og erobringer utvisket fra historien. Den lille gruppen av troende som hadde gått ut med sine liv i sine hender for å innfri den oppgave Beskytteren hadde betrodd dem, ville ha nådd eller overgått alle sine mål, mål som snart ble grunnvoller for blomstrende samfunn.⁸⁷

For å anerkjenne dette foretagende er det nyttig for bahá'íer ikke bare å forstå den rolle planlegging spiller i Sakens liv, men også den enestående karakter av dette hjelpemidlet i sin bahá'í-form. Den systematiske fastsettelsen av mål som skal nås og beslutningene om hvordan man skal nå dem innebærer ikke at bahá'í-samfunnet har påtatt seg ansvaret for å "utforme" sin egen fremtid, slik planleggingsbegrepet vanligvis forutsetter. Det bahá'í-institusjoner isteden gjør er å forsøke å tilpasse Sakens arbeid til den guddommelige tilskyndede prosessen de stadig ser utfolde seg i verden, en prosess som til slutt vil oppfylle sin hensikt, uavhengig av historiske omstendigheter og hendelser. Utfordringen for den administrative orden er å sikre, hvis Forsynet tillater, at bahá'í-bestrebelser er i harmoni med Guds store plan, fordi det er gjennom å gjøre det at de utviklingsmulighetene Bahá'u'lláh innga Saken vil bære frukt. At bidraget fra Kitáb-i-Aqdas og 'Abdu'l-Bahás Vilje og Testamente sikrer at bahá'íene lykkes i sine bestrebelser gis dramatisk til kjenne i den ubrutte rekken av seire som fullbyrdet de planene Shoghi Effendi utarbeidet.

I august 1944 kunne Shoghi Effendi feire fullbyrdelsen av den første sjuårsplanen. Beskytteren markerte øyeblikket med en gave som utgjør en av de største bragdene i hans liv til verdens bahá'íer. Utgivelsen i 1944 av *God Passes By*, hans omfattende og ettertenksomme historie om Sakens første hundre år åpnet et vindu for de troende om den åndelige prosess som Bahá'u'lláhs mål for menneskeheten blir virkeliggjort gjennom.

Historien er et mektig redskap. På sitt beste setter den fortiden i perspektiv og kaster lys over fremtiden. Den befolker den menneskelige bevissthet med helter, helgener og martyrer hvis eksempel vekker evner hos alle som blir berørt av den, evner de ikke hadde forestilt seg at de var i besittelse av. Den hjelper med å gi mening til verden - og til den menneskelige erfaring. Den inspirerer, trøster og opplyser. Den beriker livet. I den store mengden litteratur og legender den har etterlatt menneskeheten, kan man se historiens hånd i virksomhet mens den styrer mye av sivilisasjonens gang - i de legendene som har inspirert

⁸⁷ Rúhíyyih Rabbání, *The Priceless Pearl*, op. cit., s. 382

folkeslagenes idealer siden begynnelsen av historisk tid, så vel som i *Ramayana-eposet*, i de bedriftene som blir lovprist i *Odysséen* og *Aeneiden*, i de nordiske sagaene, i *Shahnameh*, og i mye av Bibelen og Koranen.

God Passes By løfter dette store åndsarbeidet til et nivå som man iherdig har etterstrebet, men aldri nådd i noen av tidligere tider. De som åpner seg for dens visjon oppdager i den en innfallspport til å forstå Guds hensikt, en vei som løper sammen med den endeløse vidde som strekker seg ut i form av Beskytterens uforlignelige oversettelser av de åpenbarte tekstene. Dens tilsynekomst ved hundreårsfeiringen av Sakens fødsel - nettopp idet bahá'í-verdenen feiret resultatet av den første felles innsats den hadde vært i stand til å påta seg - makte frem for troende overalt den fulle storslåtthet og mening av hundre år med uavlatelige ofre.

*

På et relativt tidlig tidspunkt under den andre verdenskrig satte Beskytteren denne konflikten i et perspektiv for bahá'íene som var svært ulikt det allment rådende. Han sa at krigen burde betraktes "som den direkte fortsettelsen" av den katastrofebrannen som ble tent i 1914. Den ville komme til å bli betraktet som den "nødvendige forutsetning for en forening av verden". De Forente Staters president hadde tatt initiativ til et internasjonalt ordenssystem, men nasjonen selv hadde avvist dette fremsynte initiativet. Shoghi Effendi forutså at deres inntreden i krigen ville føre til at denne nasjonen "gjennom motgang ville påta seg sin overveiende del av ansvaret for en gang for alle å legge brede, verdensomspennende, uangripelige grunnvoller for dette mistrodde, men likevel udødelige systemet"⁸⁸.

Disse utsagnene viste seg å være profetiske. Etter at fiendtlighetene var over, ble det gradvis tydelig at en grunnleggende bevissthetsendring var i gang og at nedarvede antagelser, institusjoner og prioriteringer som stadig var blitt undergravd av krefter som var i sving gjennom den første halvdel av århundret, nå smuldret bort. Om ikke forandringen ennå kunne beskrives som en gryende overbevisning om menneskehetens enhet, kunne ingen objektiv iakttaker ta feil av det faktum at barrierer som hindret en slik virkeliggjøring, og som hadde overlevd alle angrep mot dem tidligere i århundret, omsider ga etter. Tanken ledes hen mot Koranens profetiske ord: "Og du ser fjellene og betrakter dem som faste, men de skal forsvinne som skyene forsvinner." (27:88) Virkningen ble at fremskrittvennlige sinn ble fylt med en følelse av tillit til at det ville være mulig å bygge en ny type samfunn som ikke bare ville ivareta verdens langsiktige fred, men også berike livene til alle dens innvånere.

Dette gryende håpet skyldtes, som Shoghi Effendi hadde forutsett, hovedsakelig den "flammende ildåp" som til slutt endte opp i "å innpode denne ansvarsfølelse" som lederne tidligere i århundret hadde forsøkt å unngå.⁸⁹ I tillegg til denne nye bevissthet, kom virkningene av den frykt oppfinnelsen og bruken av atomvåpen forårsaket, en reaksjon som fikk bahá'íene til å tenke på Mesterens forutseende erklæringer i Nord-Amerika om at freden til slutt ville komme fordi nasjonene ville bli tvunget til å godta den. *Montreal Daily Star* hadde sitert ham idet han sa: "Den [freden] vil bli universell i det tjuende århundre. Alle nasjoner vil bli tvunget til det."⁹⁰ De påfølgende årene etter 1945 vitnet om fremskritt som langt overgikk de sterkeste håp i tidligere tiår med hensyn til utviklingen av en ny sosial orden.

Viktigst av alt var de nasjonale regjeringers vilje til å skape et nytt internasjonalt ordenssystem og å gi det den fredsbevarende myndighet det forhenværende Folkeforbundet så tragisk var blitt nektet. I San Francisco i april 1945 – i den delstaten hvor 'Abdu'l-Bahá hadde

⁸⁸ Shoghi Effendi, *Messages to America*, op. cit., s. 53

⁸⁹ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 46

⁹⁰ 'Abdu'l-Bahá in Canada, op. cit., s. 51

profetisk erklært, ”Måtte den internasjonale freds første flagg bli hevet i denne staten” – møttes delegater fra femti nasjoner og vedtok stiftelsesdokumentet til de Forente Nasjoners organisasjon, navnet var foreslått av president Franklin D. Roosevelt.⁹¹ Ratifiseringen fra det nødvendige antall medlemsnasjoner fulgte i oktober samme år, og den første generalforsamlingen i den nye organisasjonen trådte sammen 10. januar 1946 i London. I oktober 1949 ble grunnsteinen til de Forente Nasjoners faste sete lagt ned i New York City, hyllet av ’Abdu’l-Bahá trettisju år tidligere som ”Paktens By”. I løpet av sitt besøk der hadde han forutsagt: ”Det er ingen tvil om at... den internasjonale enighets fane vil folde seg ut her for å strekke seg frem og ut blant alle verdens nasjoner.”⁹²

Betegnende nok var det også på initiativ fra en politisk leder fra en av nasjonene på den vestlige halvkule og som Bahá’u’lláh hadde henvendt seg til, at hans formaninger om felles sikkerhet – først gjenspeilet i de symbolske sanksjonene vedtatt av Folkeforbundet mot det fascistiske angrep på Etiopia – langt om lenge fikk noen utøvende virkning. I november 1956 sikret Lester Bowles Pearson, daværende utenriksminister og senere statsminister i Canada, dannelsen av de Forente Nasjoners første fredsbevarende styrke, en bragd som ga dens opphavsmann Nobels Fredspris.⁹³ Den fullstendige karakter av den myndighet som rommes i et slikt mandat ville i løpet av den andre halvdel av århundret i stadig større grad fremstå som et hovedtrekk ved internasjonale forbindelser. Fra i starten å overvåke overenskomster som var utarbeidet mellom fiendtligsinnede stater, antok prinsippet om kollektiv handling for å verne om freden gradvis en form av militær intervensjon, slik som i Golfkrigen, hvor man med Sikkerhetsrådets samtykke brukte makt mot angripende fraksjoner og stater for å sette dets beslutninger ut i livet.

Sammen med opprettelsen av det nye systemet til de Forente Nasjoner og tiltak for å styrke dets sanksjoner, fant nok et avgjørende gjennombrudd sted. Selv før fiendtlighetene hadde opphørt, ble allmennheten over hele verden lamslått av filmreportasjer om befrielsen av nazi dødsleirer, som synliggjorde de gruopprekkende følgene av rasisme for alle. Det som fullt ut bare kan beskrives som en dyp skamfølelse over de dybder av ondskap menneskene hadde vist seg i stand til å begå, rystet menneskehetens samvittighet. Gjennom den kortvarige sjansen som slik åpnet seg, sikret en gruppe entusiastiske og fremsynte menn og kvinner under inspirert ledelse av skikkelser som Eleanor Roosevelt, de Forente Nasjoners godkjenning av den universelle Menneskerettighetserklæringen. Den moralske forpliktelse den utgjorde ble satt i system gjennom den påfølgende opprettelsen av de Forente Nasjoners Menneskerettskommisjon. Etter hvert skulle bahá’í-samfunnet ha god grunn til åpent å anerkjenne systemets betydning som et skjold som beskytter minoriteter mot fortidens mishandlinger.

Noe som Fremhevet betydningen av begge fremskritt, var den beslutningen om å stille ledende skikkelser i nazi-regimet for retten, som ble truffet blant de nasjonene som hadde seiret i den nylig avsluttede konflikten. For første gang i historien ble lederne av en suveren nasjon – menn som forsøkte å hevde at de politiske posisjoner de hadde innehatt var i pakt med grunnloven – stilt for en offentlig rett, deres forbrytelser ubønnhørlig gjennomgått og dokumentert. De ble rettmessig dømt, og de som ikke flyktet gjennom selvmord ble enten hengt eller dømt til langvarige fengselsstraffer. Ingen alvorlige innsigelser ble gitt mot denne

⁹¹ ’Abdu’l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace*, *op. cit.*, s. 377

⁹² ’Abdu’l-Bahá, *Foundations of World Unity*, (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1979) s. 21

⁹³ Lester Bowles Pearson (1897-1972) ble i 1957 tildelt Nobels Fredspris for sin utforming av internasjonal politikk i perioden etter 2. verdenskrig, særlig for hans plan som førte til grunnleggelsen av den første Forente Nasjoners krisestyrke ved Suez-kanalen i 1956, et svar på den krisen som var forårsaket av britiske og franske militærstyrkers invasjon av Egypt, etter en overenskomst med Israel, som en følge av Egypts overtagelse av Suez-kanalen. Den første formelle beslutning om internasjonale sanksjoner mot angrep ble truffet i 1936 av Folkeforbundet da det fascistiske Italia invaderte Etiopia, ble hyllet av Shoghi Effendi som: ”en begivenhet uten sidestykke i menneskets historie”. (Se Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá’u’lláh*, *op. cit.*, s. 191.)

fremgangsmåten som teoretisk sett utgjorde et grunnleggende avvik fra de rådende normer for internasjonal rett. Handlingen ga en historisk presedens, selv om av rettprosessens integritet ble betydelig ødelagt av at dommere utnevnt av et sovjetisk diktatur deltok, et regime hvis forbrytelser kunne måle seg med eller overgikk de til det anklagede regime. Den tilkjennega for første gang at den ”nasjonale suverenitets” avgud har påviselige og tvangskraftige grenser.

I disse samme årene begynte fullbyrdelsen av et lenge utsatt ideal som utviklet seg gjennom oppløsningen av de store imperiene som ikke bare hadde overlevd 1918, men som til og med hadde maktet å utvide sin rekkevidde gjennom å erverve ”mandatområder”, ”protektorat” og kolonier erobret fra de beseirede maktene. Nå ble disse foreldede systemene for politisk undertrykkelse oversvømt av en stigende strøm av nasjonale frigjøringsbevegelser langt utover deres svekkede motstandsevner. Overraskende hurtig ga de alle villig opp sine krav eller ble tvunget gjennom koloniopprør til å underkaste seg den samme skjebne som hadde rammet deres ottomanske og habsburgske forgjengere tidligere i århundret.

Med ett fant verdens folk seg selv på et sted de kunne stå i respekt, med et forum der de kunne gi uttrykk for de anliggender som berørte dem dypest, og i den gryende starten på en rolle der de kunne avgjøre sin egen fremtid og den til menneskeheten i sin alminnelighet. Et hjørne som etterlot seg seks tusen års historie eller mer var blitt rundet. Ut over alle vedvarende utdanningsmessige tap, den økonomiske urettferdighet og de hindringene som var skapt av politiske og diplomatiske intriger – ut over alle disse praktiske, men historisk forbigående begrensningene – var en ny myndighet i virksomhet innenfor menneskelige anliggender som alle kunne ha et rimelig håp om å henvende seg til på en eller annen måte. Representanter for tidligere undertrykte folk, hvis eksotisk kledde krigere hadde dannet baktropp i diamantjubileumsprosesjonen i London bare fem tiår tidligere, begynte nå å fremstå som delegater til Sikkerhetsrådet og innehavere av overordnede stillinger i de Forente Nasjoner og i ikke-statlige organisasjoner av alle slag. Omfanget av forandringen kommer kanskje best til uttrykk gjennom det faktum at de Forente Nasjoners generalsekretær i dag er en ghaneser, og hans to siste forgjengere har vært fra henholdsvis Egypt og Peru.⁹⁴

Denne forandringen var heller ikke bare av formell og administrativ karakter. Etter hvert som tiden gikk, skulle et økende antall fremstående skikkelser fra alle samfunnslag løsrive seg fra de velkjente grensene for rasemessig, kulturell eller religiøs identitet. På alle jordens kontinenter ble navn som Anne Frank, Martin Luther King jr., Pablo Freire, Ravi Shankar, Gabriel García Marques, Kiri Te Kanawa, Andrej Sakharov, Mor Theresa og Zhang Yimou kilder til inspirasjon og oppmuntring for et stort antall av deres medborgere.⁹⁵ På

⁹⁴ De tre nevnte generalsekretærene for de Forente Nasjoner var i kronologisk rekkefølge: Javier Pérez de Cuellar (1982-1991), Peru; Boutros Boutros-Ghali (1992-1996), Egypt; Kofi Annan (1997-inneværende), Ghana

⁹⁵ Anne Frank (1929-1945) – jødisk ungdom, offer for nazi folkemord, tatt til fange på hennes families gjemmested i Nederland i august 1944 og sendt konsentrasjonsleiren Belsen hvor hun døde et år senere. Hennes dagbok ble utgitt i 1952 under tittelen *En ung pikes dagbok* og senere dramatisert på scene og på film. Martin Luther King jr. (1929-1968) – amerikansk prest og nobelprisvinner, en av de viktigste lederne for den amerikanske borgerrettsbevegelsen, som ble myrdet 4. april 1968 i Memphis, Tennessee. Han blir minnet i de forente Stater under en nasjonal helligdag den tredje mandagen i januar. Pablo Freire (1921-1997) – nyskapende brasiliansk pedagog, hvis pionerarbeid innen voksenopplæring ga ham internasjonal anerkjennelse, men som førte til to perioder av fangenskap i hans eget land. Kiri Te Kanawa (1944-) – født i New Zealand av maorislekt, og i dag en av verdens ledende operadivaer. Tildelt ordenen Dame Commander of the British Empire av H. M. dronning Elizabeth II, 1982. Gabriel García Marques (1928-) – columbiansk skribent og romanforfatter, vinner av Nobelprisen i litteratur I 1982, som var tvunget til å tilbringe seksti- og syttiårene i frivillig eksil i Mexico og Spania for å unnsnippe forfølgelse i sitt hjemland. Ravi Shankar (1920-) – indisk komponist og sitarspiller, hvis imponerende talent og turneer i Europa og Nord-Amerika bidro til den økende interesse for indisk musikk over hele Vesten. Andrej Dmitrijevitsj Sakharov (1921-1989) – russisk kjernefysiker som forlot vitenskapelig forskning for å bli den ledende talsmann for sivil frihet i Sovjetunionen, som han mottok Nobels Fredspris for i 1975, mens han satt i indre eksil i sitt eget land. ”Mor Teresa” (Agnes Gonxha Borjaxhiu, 1910-1997) – albanskfødt romersk katolsk nonne, grunnlegger av Missionaries of Charity, hvis selvoppofrende arbeid for de fattige, de hjemløse og de døende i Calcutta ga henne Nobels Fredspris i 1979. Zhang Yimou (1951-) – en

ethvert område av livet ville heltemot, faglig dyktighet og moralsk utmerkelse i økende grad være i stand til å tale for seg selv og bli mottatt av størstedelen av menneskeheten. Det verdensomspennende utløp for hengivenhet og glede som møtte løslatelsen av Nelson Mandela og hans påfølgende utvelgelse til president i hans land ga uttrykk for en oppfatning blant folk av alle raser og nasjoner om at disse historiske begivenhetene utgjorde seire for selve den menneskelige familie.

Det ble også klart at førkrigsoppfatninger om bruk og fordeling av velstand måtte gjennomgå nøye. I tillegg til sosiale rettferdighetsprinsipper som utvilsomt ansjoret et betydelig antall av dem som forpliktet seg til denne oppgaven, hadde den økonomiske uorden forårsaket av de tre foregående tiårs begivenheter, gjort det klart at de rådende ordninger var foreldede og virkningsløse. Eksperimenter for å ta tak i slike problemer på nasjonalt nivå var blitt gjennomført i en rekke land som svar på depresjonen i 1930-årene. Nå ble et sammenknyttet system av institusjoner, i tråd med erkjennelsen om at nasjonaløkonomien utgjør en del av en global helhet, gradvis planlagt og brakt på plass. Det Internasjonale Pengefondet, rammeavtalen for toll og handel, Verdensbanken og ulike underordnede organer begynte i seneste laget å streve med følgene av en sammensmeltende verden og med spørsmål knyttet til den fordelingen av velstand som ligger i denne utviklingen. Tenkere i utviklingslandene var ikke sene med å påpeke at slike tiltak først og fremst tjente behovene til den vestlige verden. Ikke desto mindre markerte deres tilsynekomst en grunnleggende retningsendring som i økende grad ville åpne for medvirkning fra en lang rekke stater og institusjoner.

Et humanitært tiltak av en art som aldri før var uttenkt synliggjorde nok en side av den globale sammensmeltningen som fant sted. Etter at det begynte med "Marshall-planen", utarbeidet av de Forente Staters regjering for å gjenreise krigsherjede europeiske nasjoner, overveide de nasjoner som var i stand til det, alvorlig hvilke programmer som kunne fremme den sosiale og økonomiske utviklingen i fremvoksende nasjoner. En utbredt oppmerksomhet vekket en solidaritetsfølelse med resten av verden hos folkene i de landene som hadde et akseptabelt nivå av utdanning, helsevesen og teknologianvendelse. Med tiden ble dette ærgjerrige tiltaket angrepet på grunn av de blandede motivene det var tillagt. Og man kan heller ikke nekte for at de langsiktige resultatene av utviklingsprosjektene har vært forvilt skuffende i sin manglende evne til å lukke det store gapet mellom rik og fattig. Ingen omstendighet kan imidlertid legge skjul på den felles følelse av medmenneskelighet som lå i dets mål og som kanskje best kom til uttrykk i den respons det fremkalte hos en hærskare av idealistiske ungdommer fra mange land.

Paradoksalt nok hadde til og med krigen en frigjørende virkning på bevisstheten, særlig i det fjerne Østen. Så tidlig som i 1904 ble den russisk-japanske konflikten i deler av Orienten ansett som et oppmuntrende bevis på at ikke-vestlige folk kunne motsette seg den tilsynelatende uovervinnelige Vestens makt. Virkningen var blitt forsterket av begivenhetene under første verdenskrig og økte kraftig ved at den japanske hær så lenge lyktes i å motstå de massive vestlige anstrengelsene for å beseire dem i perioden 1941-1945. I andre halvdel av århundret så man at denne nye teknologiske ekspertisen var opphav til en moderne økonomi i et halvt dusin nasjoner i regionen, hvis nyskapende produkter og industriinnsats, særlig innenfor transport og informasjonsteknologi, hevdet seg bra i forhold til det beste av det verden for øvrig kunne tilby.

*

I 1946 hadde slutten på fiendtlighetene åpnet veien for at Shoghi Effendi kunne sette i

ledende regissør blant Kinas "femte generasjons" filmskapere og vinner av mange fagpriser for hans følsomme og visuelt betagende arbeid.

gang en annen sjuårsplan som dro fordel av den nye mottagelighet overfor troens budskap forårsaket av den bevissthetsendring som da allerede var åpenbar. Enda en gang ble det nordamerikanske bahá'í-samfunnet oppfordret til å påta seg et krevende ansvar, et som i hovedsak bygget på og videreutviklet resultatene fra den tidligere planen. Den store forskjellen var imidlertid at en rekke andre bahá'í-samfunn nå var i stand til å delta. Allerede i 1938 hadde bahá'íene i India, Pakistan og Burma satt i gang med en egen plan. Etter hvert som internasjonale krigshandlinger gradvis tok slutt, ga de nasjonale åndelige råd i Persia, på de britiske øyer, i Australia og på New Zealand, i Tyskland og Østerrike, i Egypt og Sudan, og i Irak - befridd for de begrensningene krigen hadde påtvunget dem - seg i kast med prosjekter av ulik varighet for å utvide grunnlaget for den administrative orden, anbringe pionerer både hjemme og utenlands, og mangedoble den tilgjengelige bahá'í-litteraturen.

I 1953 var alle disse foretagender fullstendig avsluttet. Tre nye nasjonale åndelige råd var blitt opprettet og hadde også påtatt seg ekstra undervisningsplaner, en rekke nye lokale åndelige råd var blitt dannet i Europa, initiativ fra fem ulike nasjonale samfunn koordinert av det lokale åndelige råd på de britiske øyer hadde munnet ut i utplasseringen av pionerer i Øst- og Vest-Afrika, og det store prosjektet som ble satt i sving ved Mesterens nedleggelse av grunnsteinen til Modertemplet i vest, var omsider avsluttet.⁹⁶

Før de troende kunne feire disse resultatene, ble en ny utfordring av overveldende omfang bekjentgjort av Shoghi Effendi. Drevet frem av historiske krefter som bare han var i stand til å forstå, kunngjorde Beskytteren ved den forestående Ridván en tiårig verdensomspennende plan som han betegnet som et "åndelig korstog". Settende inn energien til de tolv nasjonale åndelige råd som da fantes - det tolvte hørte til det italiensk-sveitsiske samfunnet - mente den til å etablere troen i ytterligere etthundreogtrettien land og landområder, sammen med dannelsen av førtifire nye nasjonale åndelige råd, juridisk anerkjennelse av trettitre av disse, en enorm økning i bahá'í-litteraturen, oppføringen av tilbedelseshus i Iran og Tyskland (det førstnevnte ble erstattet av tempel både i Afrika og Australia da Teheran-prosjektet ble hindret), og økningen av antall lokale åndelige råd verden rundt til fire tusen, hvorav trehundreogfemti må anerkjennes juridisk. Ingenting i deres felles erfaring hadde forberedt verdens bahá'ier på et slikt kolossalt foretagende. Omfanget av oppgaven ble beskrevet av Shoghi Effendi i et kabeltelegram 8. oktober 1952:

Føler timen gunstig til å kunngjøre til hele bahá'í-verdenen den planlagte oppstarten... det skjebnetunge, gripende, tiårige, verdensomspennende åndelige korstoget som innebærer... den felles fra alle nasjonale åndelige råd i bahá'í-verdenen med sikte på den umiddelbare utvidelsen av Bahá'u'lláhs åndelige herredømme.. i alle gjenstående suverene stater, hovedbesittelser inklusive fyrstedømmer, sultandømmer, emirater, sjeikdømmer, protektorater, forvaltningsområder og kronkolonier spredt ut over hele planeten. Hele forsamlingen av de erklærte tilhengere av Bahá'u'lláhs altovervinnende tro er nå oppfordret til i løpet av ti år å utrette bragder som overstråler summen av de prestasjonene som i løpet av de elleve forutgående tiår opplyste bahá'í-pioneringens annaler.⁹⁷

Seier i et så ærgjerrig foretagende ville innebære at troens favntak ville rekke ut over hele kloden, at de institusjonelle grunnvollene til dens administrative orden ville vokse til minst det femdobbelte, og at dens samfunnsliv ville bli beriket gjennom de troendes deltakelse fra umåtelig mange hittil uberørte kulturer, nasjoner og stammer.

Faktisk krevde planen at Saken skulle gjøre et kjempesprang frem over det som elles ville ha vært en rekke stadier i dens utvikling. Det som Shoghi Effendi så klart - og som bare

⁹⁶ De tre nye nasjonale åndelige råd var Canada, som grunnla et nasjonalt råd uavhengig av de Forente Stater i 1948, og de regionale rådene i Sentral-Amerika og Antillene (1953) og Sør-Amerika (1953).

⁹⁷ Shoghi Effendi, *Messages to the Bahá'í World, 1950-1957* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1995), s. 41.

beskytterembedets iboende evner til fremsyn gjorde det mulig å se - var at et historisk sammentreff av omstendigheter ga bahá'í-samfunnet en mulighet som ikke ville komme igjen og som resultatet av fremtidige stadier i gjennomføringen av den guddommelige plan fullt og helt avhang av. Det som han ikke nølte med å kalle "formaning fra herskarenes Herre", var en del av et budskap som fanget forestillingsevnen hos bahá'íer i alle deler av verden:

Uansett hvor lang den perioden er som skiller dem fra den endelige seier; samme hvor krevende oppgaven er; hvor overveldende de anstrengelsene som er krevd av dem enn er; hvor mørke de dagene enn er som menneskeheten, rådløs og hardt prøvet må gjennomgå i sin smertetime; hvor harde de prøvelsene enn er som de som skal innfri dens lykke vil bli stilt overfor... Jeg bønnfaller dem, ved det dyrebare blod som fløt i slik rikelig mengde, ved livene til de talløse hellige og helter som ble ofret, ved det strålende offer av vår tros budbringer-profet, ved de trengsler som dens grunnlegger selv frivillig gjennomgikk, slik at hans Sak kunne leve, hans Orden kunne frelse en splittet verden og dens herlighet kunne bre seg ut over hele planeten - jeg bønnfaller dem, mens denne alvorstunge timen nærmer seg, om å bestemme seg for aldri å vike tilbake, aldri å nøle, aldri å slappe av, inntil hvert eneste mål i de planene som skal kunngjøres på et senere tidspunkt er blitt fullstendig fullbyrdet.⁹⁸

Responser var umiddelbar. I løpet av noen få måneder begynte budskap fra Verdenssenteret å meddele nyheter om en rekke seirer i land etter land. Disse pionerene som lyktes i å etablere troens første fotfeste i et land eller landområde ble benevnt "Riddere av Bahá'u'lláh", og deres navn innskrevet på en æresliste som med tiden er bestemt til å bli plassert under terskelen til inngangen til Bahá'u'lláhs gravmæle, slik Beskytteren ba om. Ingenting vitnet mer dramatisk om det fremsyn som lå i Shoghi Effendis påfølgende planer enn det faktum at i hver av de nye nasjonalstatene som ble dannet etter den andre verdenskrig, var bahá'í-samfunn og åndelige råd allerede en del av strukturen i nasjonens liv.

En strålende rekke med prestasjoner fulgte disse første. I oktober 1957, på den tiden da troen var blitt etablert i over tohundreogfemti land og landområder, kunne Shoghi Effendi kunngjøre kjøp av grunn til ti nye tempeltomter, og innledningen av arbeidet på tilbedelseshusene i Kampala, Sydney og Frankfurt; ervervelsen av eiendom til førtiseks av de nødvendige nasjonale Hazíratu'l-Quds; en veldig økning i produksjonen av bahá'í-litteratur; nye rådsinkorporasjoner (anerkjennelse som juridisk enhet) som hadde økt antallet til etthundreogtjue; økende anerkjennelse av bahá'í-ekteskap og bahá'í-helligdager; og det fremadskridende arbeidet de internasjonale bahá'í-arkivene, den første bygningen som skulle føres opp på den brede buen som Beskytteren hadde trukket opp i Karmelfjellets skråning. Ingen som ser tilbake på disse dagers hendelser kan unngå å bli dypt rørt av den faderlige omsorg som Shoghi Effendi sikret gjennomføringen av disse storslåtte resultatene med, som det gjenspeiles i hans omhyggelige navneopplisting, i det siste allmenne budskap han skrev under Korstoget i april 1957, av hver av de sekstire regionale undervisningskonferanser og -institutter som det året ble avholdt rundt omkring i bahá'í-verdenen.

Et slikt tilbakeblikk ville være ufullstendig uten en forståelse av de parallelle utviklingene av den administrative orden på internasjonalt plan som Beskytteren satte i gang i disse årene. Disse tiltakene viste seg å være avgjørende ikke bare for å vinne Korstoget, men også for å befeste og beskytte Sakens fremtid. Ved siden av den besluttende myndighet som er overlatt til troens valgte institusjoner, er en parallell funksjon for den administrative orden å utøve en åndelig, moralsk og intellektuell innflytelse både på disse institusjonene og livene til enkeltmedlemmene i samfunnet. Uttenkt av Bahá'u'lláh selv, hviler dette ansvaret for "å spre

⁹⁸ *ibid.*, s. 38-39.

de guddommelige dufter, å opplære menneskesjelene, å fremme læring, å styrke karakteren hos alle mennesker..." ifølge Mesterens Vilje og Testamente særlig hos guds Saks Hender.⁹⁹

I løpet av Bahá'u'lláhs og 'Abdu'l-Bahás gjerningstid hadde de troende som var gitt denne høye stilling spilt avgjørende roller I å fremme undervisningsarbeidet i Østen. Etter hvert som forestillingen om Tiårskorstoget tok form i hans sinn, satte Shoghi Effendi i gang med å mobilisere den åndelige støtte denne institusjonen kunne bidra med for å utføre Planens oppgaver. I et kabeltelegram 24. desember 1951 kunngjorde han utnevnelsen av den første gruppen av tolv Guds Saks Hender, fordelt likt på arbeidet i det Hellige Land, i Asia, i Amerika og Europa. Disse fremstående tjenere for Saken ble anmodet om å rette oppmerksomheten mot å mobilisere vennenes energi og gi oppmuntring og råd til de valgte organer. Like etter ble antall Sakens Hender økt fra tolv til nitten.

De tilgjengelige ressursene for å ivareta dette ansvaret ble økt i stor grad ved Beskytterens beslutning i oktober 1952, der han anmodet Sakens Hender om å danne fem hjelperåd, ett for hvert kontinent: de i Amerika, Europa og Afrika besto av medlemmer hver, mens de i Asia og Austral-Asia henholdsvis hadde sju og to. Deretter ble egne hjelperåd dannet for å bistå med beskyttelse av troen, den andre av de to hovedfunksjonene for Sakens Hender.

Et budskap 3. juni 1957 lovpriste den israelske regjeringens tiltak med å iverksette den endelige beslutning ved landets appelldomstol hvor den gjenværende gruppen av paktbrytere til sist ble kastet ut fra den Haram-i-Aqdas som omga bahá'í-verdenens fokuspunkt i Bahjí.¹⁰⁰ Bare en dag senere kom imidlertid nok et kabeltelegram med en illevarslende formaning om at det var tvingende nødvendig for troens overordnede institusjoner å handle i fellesskap for å beskytte den mot nye farer som Beskytteren så samle seg i horisonten. Dette ble etterfulgt i oktober av et budskap som kunngjorde at antall Guds Saks Hender var blitt økt fra nitten til tjuesju, der disse høye tjenestemennene ble betegnet som "Hovedforvaltere for Bahá'u'lláhs embryoniske Verdensstat", og der han betrodde dem ansvaret med å rådslå med nasjonale åndelige råd om tvingende nødvendige tiltak for å beskytte troen.

Mindre enn en måned etterpå ble bahá'í-verdenen sønderknust av nyheten om Shoghi Effendis død den 4. november 1957 på grunn av komplikasjoner som fulgte et angrep av Asia-influenza som han pådro seg i løpet av et besøk i London. Sakens Midtpunkt som I trettiseks år dag for dag hadde veiledet dens utvikling, hvis klarsyn både omfattet den strøm av hendelser og de handlinger bahá'í-samfunnet må gjøre, og hvis oppmuntrende budskap hadde vært den åndelige livline for utallige bahá'ier over hele planeten, var med ett borte, og etterlot det store Korstoget halvferdig og fremtiden til den administrative orden i krise.

*

Den sorg og overveldende følelse av forlatthet som tapet av Beskytteren frembrakte, gir desto større betydning til seieren for den Plan han hadde tenkt ut og besjelet. I april 1963

⁹⁹ *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá, op. cit., s. 13.*

¹⁰⁰ Under ledelse av to av 'Abdu'l-Bahás halvbrødre, Muhammad 'Alí og Badí'u'lláh, sammen med en fetter, Majdi'd-Dín, holdt den gruppen av paktbrytere som lenge hadde okkupert boligen ved Bahjí etter Bahá'u'lláhs død frem med en uopphørlig kampanje med angrep og intriger både mot Mesteren og Beskytteren. Under det britiske mandatstyret var de blitt tvunget til å forlate herskapshuset på grunn av den vanskjøtsel de hadde latt det bli offer for, for slik å gi Beskytteren mulighet til å restaurere bygningen og befeste dens status i den sivile myndighets øyne som et hellig sted. Deretter sikret Shoghi Effendi en anerkjennelse fra den nyopprettede israelske regjeringen om at hele eiendommen hadde denne særskilte egenart, og en offisiell kjennelse ble utstedt, som krevde at de gjenværende paktbryterne skulle forlate den stygge bygningen som de fremdeles bodde i ved siden av herskapshuset. Da deres appell til Høyesterett mot denne domsavsigelsen ble avslått, ble utkastelsesordren utført, bygningen ble revet etter Beskytterens instruksjoner, og den siste hindringen for forskjønnelsen av eiendommen ble overvunnet med hell.

sørget stemmene fra delegater fra femtiseks nasjonale åndelige råd, inklusive førtifire nye organer som var oppfordret til og som med hell ble dannet i løpet av Tiårskorstoget, for at det Universelle Rettferdighetens Hus ble dannet, Sakens styrende organ, unnfanget av Bahá'u'lláh og entydig sikret guddommelig ledelse i utøvelsen av sine funksjoner av ham:

Det påhviler medlemmene av Rettferdighetens Hus å rådslå sammen om de ting som i det ytre ikke er blitt åpenbart i Boken, og å underbygge det som er akseptabelt for dem. Gud vil sannelig inspirere dem med hva han enn vil, og han er sannelig Forsørgeren, den Allvitende.¹⁰¹

Det virket særlig passende at valget - gjennomført av de tilstedeværende delegatene og de som stemte per post - skulle finne sted i Mesterens hjem, hvis Vilje og Testamente nesten seksti år tidligere hadde beskrevet formålet med og grunnen til den myndighet som var gitt gjennom Bahá'u'lláhs ord:

Hver og en må vende seg mot den Helligste Bok og alt som ikke er uttrykkelig nedtegnet der må henvises til det Universelle Rettferdighetens Hus. Det som dette organ, enten enstemmig eller ved et flertall bringer frem, det er sannelig Guds egen sannhet og hensikt. Den som avviker fra det er sannelig av dem som elsker splid, har utvist ondskap og vendt seg bort fra Paktens Herre.¹⁰²

Et viktig forberedende tiltak før valget var blitt truffet av Shoghi Effendi i 1951, gjennom hans utnevnelse av medlemmer til det Internasjonale Råd for å bistå ham i dette arbeidet. I 1961, som han hadde forklart ville være tilfelle, ble det neste trinn i prosessen tatt da denne institusjonen utviklet seg til et råd med ni medlemmer, valgt av medlemmene i de nasjonale åndelige rådene. Følgelig, da Tiårskorstoget nådde sin seierrike avslutning i 1963, hadde bahá'í-verdenen opparbeidet seg viktig erfaring for den krevende handlingen det da var forpliktet til å utføre.

Historikere vil uten å nøle anerkjenne den mobilisering av innsats som hadde gjort dette øyeblikket mulig for Sakens Hender, som sørget for den koordinering som tapet av Beskytterens lederskap hadde frarøvet bahá'í-verdenen. Mens de utrettelig krysset jorden for å fremme Shoghi Effendis Plan, mens de kom sammen i årlige rådslagninger for å gi oppmuntring og informasjon, mens de ga inspirasjon til sine nylig opprettede stedfortrederes innsats, og mens de avverget en ny gruppe paktbryteres forsøk på å undergrave troens enhet, lyktes denne lille gruppen av sorgtunge menn og kvinner i å sikre at korstogets ærgjerrige mål ble oppnådd i tide og at det nødvendige grunnlag var på plass for oppføringen av den administrative ordens fullbyrdende enhet. Gjennom å be om at deres egne medlemmer var fritatt for valg til det Universelle Rettferdighetens Hus, for på den måten å utføre de tjenestene som Beskytteren hadde tildelt dem, skjenket Hendene også bahá'í-verdenen, som enda en stor arv, en åndelig utmerkelse som er uten sidestykke i menneskehetens historie. Aldri før hadde personer med den suverene makt over en stor religion i sine hender, og som nøt en uovertruffen respekt hos alle i sitt samfunn, anmodet om ikke å bli tatt i betraktning i utøvelsen av en suveren myndighet, idet de satte seg selv fullt og helt til tjeneste for det organet deres medtroendes samfunn valgte for denne funksjonen.¹⁰³

¹⁰¹ *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas, op. cit., s. 68.*

¹⁰² *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá, op. cit., s. 19-20.*

¹⁰³ En fullstendig redegjørelse av den rolle Sakens Hender spilte i disse kritiske årene er gitt av Amatu'l-Bahá Rúhíyyih Khánúm, *Ministry of the Custodians* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1997).

VII

HVOR STOR AVSTANDEN ENN ER mellom Beskytterembetet og Paktens Sentrums unike stilling, er den rollen Shoghi Effendi spilte etter Mesterens bortgang enestående i Sakens historie. Den vil fortsette å inneha denne sentrale plass i troens liv gjennom de kommende århundrene. I vesentlige henseender kan Shoghi Effendi sies å ha forlenget innflytelsen fra Mesterens ledende hånd i byggingen av den administrative orden og utbredelsen og befestningen av Bahá'u'lláhs tro gjennom trettiseks kritiske tilleggsår. En trenger bare gjøre det gruoppvekkende forsøk på å forestille seg skjebnen til Guds gryende Sak, hvis den gjennom sin mest sårbare periode ikke var blitt holdt fast i grepet til en som var blitt forberedt på denne oppgaven av 'Abdu'l-Bahá og som godtok å tjene – i ordets dypeste mening – som dets Beskytter.

Selv om han understreket for størstedelen av sine medtroende at Mesterens to etterfølgere var "uatskillelige" og "utfyllende" i de funksjonene de hver for seg var skapt for å utføre, er det klart at Shoghi Effendi tidlig aksepterte følgene av det faktum at det Universelle Rettferdighetens Hus ikke kunne opprettes før en lengre administrativ utviklingsprosess hadde skapt den støttestruktur av nasjonale og lokale åndelige råd som det krevde. Han var fullstendig oppriktig overfor bahá'í-samfunnet om følgene av det faktum at han alene var anmodet om å ivareta dette enestående ansvaret. Som han selv sier:

Uten den ikke mindre viktige institusjonen som det Universelle Rettferdighetens Hus er, ville dette samme system av 'Abdu'l-Bahás Vilje bli lammet i sin handling og ville være maktesløst i å fylle de gap som Forfatteren av Kitáb-i-Aqdas med overlegg har etterlatt i samlingen av sine lovgivende og administrative forordninger.¹⁰⁴

Bevisst denne sannheten holdt Shoghi Effendi frem med omhyggelig hensyn til de hindringene som omstendighetene hadde påført ham, en pålitelighet som vil være Bahá'u'lláhs tilhengers stolthet gjennom kommende tidsaldrer. Opptegnelsen av hans trettiseksårige tjeneste for troen – en opptegnelse som, i likhet med hans bestefars, er åpen slik at ettertiden kan undersøke og bedømme den – inneholder, som han forsikret bahá'í-samfunnet ville være tilfelle, ingen handlinger fra hans side som på noen måte ville "krenke det hellige og foreskrevne domene" til det Universelle Rettferdighetens Hus. Ikke nok med at Shoghi Effendi avsto fra lovgivning; han var i stand til å oppfylle sine fullmakter gjennom å bare innføre midlertidige forordninger, idet han helt og holdent overlot avgjørelsene i slike anliggender til det Universelle Rettferdighetens Hus.

Ingen steder er denne tilbaketrukketheten mer slående enn i det sentrale spørsmålet om en etterfølger til Beskytterembetet. Shoghi Effendi hadde ingen egne arvinger, og de andre grenene av den Hellige familie hadde forbrutt seg mot Pakten. Bahá'í-skriftene inneholder ingen veiledning for et slikt tilfelle, men Mesterens Vilje og Testamente er tydelig på hvordan alle anliggender som er uklare skal løses:

Det påhviler disse medlemmene (av det Universelle Rettferdighetens Hus) å samles på et bestemt sted og rådslå om alle problemer som har forårsaket uenighet, spørsmål som er uklare og saker som ikke er uttrykkelig nedtegnet i Boken. Hva de enn bestemmer har samme virkning som Teksten selv.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Shoghi Effendi, *The World Order of Baha'u'lláh*, op. cit., s. 148.

¹⁰⁵ *Will and Testament of Abdu'l-Bahá*, op. cit., s. 20.

I samsvar med denne veiledningen fra Paktens Sentrums penn, forble Shoghi Effendi taus og overlot spørsmålet om hans etterfølger eller etterfølgere i hendene på det organet som alene hadde myndighet til å avgjøre saken. Fem måneder etter at det ble opprettet klargjorde det Universelle Rettferdighetens Hus spørsmålet i et budskap datert 6. oktober 1963 til alle nasjonale åndelige råd:

Etter andaktsfullt og omhyggelig stadium av de Hellige Tekstene... og etter langvarig overveielse... finner det Universelle Rettferdighetens Hus at det ikke er mulig å utpeke eller vedta lover som gjør det mulig å utpeke en annen Beskytter som skal etterfølge Shoghi Effendi.¹⁰⁶

Gjennom å gi seg i kast med et oppdrag uten sidestykke i historien, kunne ikke Shoghi Effendi lete andre steder enn i troens Grunnleggers skrifter og i Mesterens eksempel etter den ledelse hans arbeid fordret. Ingen forsamling av rådgivere kunne hjelpe ham å fastslå meningen med de Tekstene han var kalt til å fortolke for et bahá'í-samfunn som hadde festet hele sin lit til ham. Selv om han i stor grad leste de utgitte verkene av historikere, økonomer og politiske tenkere, kunne en slik granskning ikke gjøre mer enn å gi råmaterialer som hans inspirerte visjon om Saken deretter måtte sette i system. Den fortrøstning og det mot som var påkrevd for å mobilisere et uensartet samfunn av troende til å påta seg oppgaver som på ethvert saklig grunnlag langt overskred deres evner, kunne bare bli funnet i de åndelige ressursene i hans eget hjerte. Ingen saklig iaktaker av det tjuende århundre, hvor skeptisk han eller hun enn måtte være til religionens påstander, kan la være å anerkjenne at den ukrenkelighet som en ung mann tidlig i tjuetårene godtok et slikt fryktinngytende ansvar med – og omfanget av den seieren han vant – er bevis på en umåtelig iboende åndelig kraft i den Saken han kjempet for.

Å anerkjenne alt dette er å erkjenne at de evnene som Pakten hadde inngitt Beskytterembetet ikke var en form for magi. Deres vellykkede utøvelse medførte, som Rúhíyyih Khanum så rørende har beskrevet, en endeløs prosess av prøving, vurdering og forbedring. En blir imponert av den presisjon som Shoghi Effendi analyserte politiske og sosiale prosesser med i tidlige stadier av deres utvikling, og med hvilken dyktighet hans sinn rommet et kaleidoskop av begivenheter, både samtidige og historiske, idet han knyttet deres betydning til åpenbaringen av Forsynets Vilje. At dette forstandsarbeidet ble utført på et langt høyere nivå enn det som menneskesinnet vanligvis opererer på, gjorde ikke innsatsen mindre virkelig eller anstrengende. Snarere, gitt den innsikt i menneskenaturen og menneskelige beveggrunner som var et uatskillelig trekk ved den institusjon Shoghi Effendi representerte, var det motsatte tilfelle.¹⁰⁷

Sett i perspektiv av de mer enn førti år som er gått siden Shoghi Effendis bortgang, har den langsiktige betydningen av hans arbeid med utviklingen av den administrative orden begynt å fremstå med strålende klarhet. Hadde omstendighetene vært annerledes, hadde Mesterens Vilje og Testamente gitt mulighet for at en eller flere etterfølgere kunne ha fulgt i den institusjonen Shoghi Effendi legemliggjorde. Vi kan åpenbart ikke forstå Guds sinn. Det som er klart og ubestridelig er imidlertid at gjennom hans fortolkende myndighet er den administrative ordens struktur, så vel som den retning dens fremtidige utvikling vil følge, blitt fastsatt for alltid gjennom Shoghi Effendis fullbyrdelse – i hvert minste henseende og i størst tenkelig grad – av den fullmakt som Mesteren påla ham. Like klart og ubestridelig er det faktum at både struktur og retning representerer Guds Vilje.

¹⁰⁶ Det Universelle Rettferdighetens Hus, *Messages from the Universal House of Justice, 1963-1986: The Third Epoch of the Formative Age* (Wilmette: Baha'i Publishing Trust, 1996), s.14.

¹⁰⁷ Emnet er drøftet en rekke steder i *The Priceless Pearl*, *op. cit.* Se særlig sidene 79, 85, 90, 128 og 159.

VIII

SOM SHOGHI EFFENDI PROFETISK HADDE ADVART MOT, fortsatte krefter som undergravde alle slags nedarvede systemer og overbevisninger å rykke frem, side om side med de forenende prosessene som var i gang i verden. Det er derfor ikke overraskende at det velbefinnende som skyldtes gjenoppsettelse av fred både i Europa og i Østen viste seg å være svært kortvarig. Ikke før hadde fiendtlighetene tatt slutt før den ideologiske splittelse mellom marxisme og liberalt demokrati brøt ut i forsøk på å sikre innflytelse blant de respektive nasjonsblokker de gjennomsyret. Fenomenet ”kald krig”, der kampen for overtaket bare ble stoppet av mangelen på militær konflikt, fremsto som det rådende politiske mønster i en rekke påfølgende tiår.

Den trusselen som ble forårsaket av en ny krise i den internasjonale orden ble skjerpet av gjennombrudd i kjernefysisk teknologi og begge nasjonsblokkenes fremgang i å utstyre seg med et stadig økende oppbud av masseødeleggelsesvåpen. De gruoppvekkende bildene av Hiroshima og Nagasaki hadde vekket opp menneskeheten til den forferdende muligheten at en rekke forholdsvis små uheldige episoder, like uoverveid som den prosessen som ble satt i sving i 1914 ved hendelsen i Sarajevo, denne gang kunne føre til utslettelsen av en betydelig del av verdens befolkning og etterlate store deler av kloden ubeboelig. For bahá'íene kunne fremtidsperspektivet bare kalle den dystre advarsel Bahá'u'lláh hadde gitt flere tiår tidligere frem i minnet: ”Fremmede og forbløffende ting finnes i jorden, men de er skjult for menneskenes sinn og forståelse. Disse tingene er i stand til å forandre hele jordens atmosfære, og deres forurensning ville vise seg å være dødbringende.”¹⁰⁸

Den absolutt største tragedie som ble følgen av denne seneste kampen om verdensherredømmet, var den skygge den kastet over håpene til tidligere undertrykte folk som hadde hilst velkommen den mulighet de trodde de var gitt til å skape et nytt liv ut fra sine egne planer. Den stivsinne besluttsomhet som noen av de overlevende kolonimaktene viste for å undertrykke slike håp, selv om de var dømt til å mislykkes, sett med enhver saklig iakttagers øyne, hadde etterlatt seg en frigjøringsstrang i mange land uten annen utvei enn en revolusjonskamp. I 1960 begynte slike bevegelser, som allerede hadde vært et kjennetegn i det politiske landskap gjennom de tidligere tiårene i århundret, å utgjøre hovedformen for indre politisk aktivitet i de fleste undertrykte nasjoner.

Siden drivkraften i selve kolonialismen var økonomisk utbytting, var det kanskje uunngåelig at de fleste frigjøringsbevegelsene i hovedsak antok en sosialistisk ideologisk form. I løpet av bare noen få år hadde disse omstendighetene skapt en grobunn for utbytting fra verdens supermakter. For Sovjetunionen lot situasjonen til å gi en mulighet for å skape en forandring i den eksisterende fordelingen av nasjoner ved å oppnå en stadig mer tungtveiende innflytelse i det man nå begynte å kalle den ”tredje verden”. Vestens gjenmæle – enhver utviklingshjelp var nytteløs i å beholde lojaliteten til mottakerbefolkningene – var å gripe til oppmuntring og opprusting av et bredt utvalg av autoritære regimer.

Mens ytre krefter manipulerte nye regjeringer, ble oppmerksomheten i økende grad avledet fra en saklig vurdering av utviklingsmessige behov for ideologiske og politiske kamper som i liten eller ingen grad sto i forhold til den sosiale eller økonomiske virkelighet. Resultatene var entydig ødeleggende. Økonomisk ruin, grove brudd på menneskerettighetene, sammenbrudd i den sivile administrasjon og fremveksten av politiske eliter som bare så muligheter for selvberikelse i sine lands lidelse – slik var den hjerteskjærende skjebnen som omsluttet den ene etter den andre av de nye nasjonene som bare noen få år tidligere hadde påbegynt en slik løfterik tilværelse.

¹⁰⁸ *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas, op. cit., s. 69.*

Det som vekket disse politiske, sosiale og økonomiske krisene til live var den ubønhørlige vekst og befestning av en sykdom i menneskesjelen som er uendelig mer ødeleggende enn noen av dens enkeltuttrykk. Dens seier markerte et nytt og illevarslende stadium i den prosessen av sosialt og åndelig forfall som Shoghi Effendi hadde gjenkjent. Avlet av det nittende århundres europeiske tankegang, med en enorm økning i innflytelsen gjennom den amerikanske kapitalistkulturens resultater, og gitt en forfalsket troverdighet som er karakteristisk for det marxistiske systemet, slo materialismen ut i full blomst i andre halvdel av det tjuende århundre som en slags universalreligion som påberopte seg absolutt myndighet både i menneskehetens personlige og sosiale liv. Dens trobekjennelse var selve enkelheten. Virkeligheten – inklusive menneskelig virkelighet og den prosessen den utvikler seg gjennom – er i hovedsak materiell i sin natur. Målet for menneskelivet er, eller burde være, tilfredsstillelsen av materielle behov og ønsker. Samfunnet eksisterer for å legge til rette for denne søken, og menneskehetens fellesinteresser burde være en pågående foredling av systemet, med det mål å gjøre det enda mer effektivt i å gjennomføre sin fastsatte oppgave.

Med Sovjetunionens sammenbrudd forsvant impulser for å tenke ut og fremme noe formelt materialistisk trossystem. Og ingen nyttige formål ville heller være tjent med slike anstrengelser, siden materialismen i de fleste delene av verden snart ikke møtte noen særlig utfordring. Religionen, der den ganske enkelt ikke ble drevet tilbake til fanatisme og tankeløs avvisning av fremskritt, ble i økende grad redusert til en slags personlig forkjærlighet, en tilbøyelighet, en aktivitet som hadde til hensikt å tilfredsstille individets åndelige og følelsesmessige behov. Den oppfatningen av historisk misjon som hadde preget de store trosretningene, gikk over til å slå seg til tåls med å gi religiøs støtte til kampanjer for sosiale forandringer som ble ført av verdslige bevegelser. Den akademiske verden, en gang en arena for sinnets og åndens store bragder, slo seg til ro i rollen som en slags skolemessig industri som var opptatt av å pleie sitt maskineri av avhandlinger, symposier og anerkjennelse og støtte til utgivelser.

Enten det er i form av verdensanskuelse eller rent begjær, er materialismens virkning å vaske de åndelige impulsene som kjennetegner den fornuftige sjel ut av menneskelig motivasjon – og sågar interesse. "For egenkjærligheten," har 'Abdu'l-Bahá sagt, er knadd inn i hele menneskets leire, og det er ikke mulig at han, uten noe håp om en betydelig belønning, skulle glemme sine egne tilstedeværende materielle goder."¹⁰⁹

Av fravær av overbevisning om virkelighetens åndelige natur og den fullbyrdelse den alene kan gi, er det ikke overraskende å finne en individualistisk kult som i økende grad ikke tillater noen begrensninger og som opphøyer ervervelse og personlig fremgang til kulturelle hovedverdier. Den påfølgende pulveriseringen av samfunnet kjennetegner et nytt stadium i den oppløsningsprosessen som Shoghi Effendis skrifter taler så inntrengende om.

Å frivillig godta at den ene etter den andre trådråden ryker i den moralske vev som veileder og oppdrar det personlige liv i ethvert sosialt system, er en tilnærming til virkeligheten som virker mot sin hensikt. Hvis tankens ledere skulle være oppriktige i sin vurdering av de bevis som er lett tilgjengelige, er det her man ville finne den dypeste årsak til slike tilsynelatende ubeslektede problemer som forurensning av miljøet, økonomisk uorden, etnisk vold, økende allmenn likegyldighet, kraftig økning i kriminaliteten, og epidemier som herjer hele befolkningsgrupper. Selv om anvendelsen av lovmessig, samfunnsmessig og teknologisk ekspertise på slike problemer uten tvil er viktig, ville det være urealistisk å forestille seg at en slik type innsats vi gi noen merkbar forbedring uten en grunnleggende endring i moralsk bevissthet og atferd.

*

¹⁰⁹ 'Abdu'l-Bahá, *The Secret of Divine Civilization*, op. cit., s. 96-97.

Det som bahá'í-verdenen oppnådde i løpet av de samme årene, fremtrer i en særegen glans mot bakgrunnen av denne formørkede horisont. En kan ikke legge for stor vekt på betydningen av den prestasjonen som frembrakte det Universelle Rettferdighetens Hus. I om lag seks tusen år har menneskeheten eksperimentert med et nesten ubegrenset mangfold av metoder for felles beslutningstaking. Sett fra en fordelaktig side av det tjuende århundre, byr verdens politiske historie på en stadig skiftende scene der enhver mulighet som meldte seg ble utnyttet gjennom menneskelig snarrådighet. Systemer som var bygd på så forskjellige prinsipper som teokrati, monarki, aristokrati, oligarki, republikker, demokrati og tilnærmet anarki har spredt seg uhemmet, sammen med en endeløs rekke nyskapinger som har forsøkt å kombinere ulike ønskede trekk ved disse mulighetene. Selv om de fleste valgmulighetene har innbudt til en eller annen form for misbruk, har det store flertallet utvilsomt i ulik grad bidratt til å innfri håpene til dem de skulle tjene interessene til.

Etter hvert som stadig større og mer sammensatte befolkningsgrupper kom under kontroll av ett eller annet system eller en regjering gjennom denne lange utviklingsprosessen, dukket fristelsen om verdensherredømme gjentatte ganger opp i fantasien til de Cæsarer og Napoleonere som styrte en slik utvidelse. Den påfølgende rekken av katastrofale sammenbrudd som har gitt historien så mye av sin evne både til å fortrylle og forferde, lot til å gi troverdige bevis på at oppfyllelsen av ambisjonene ligger utenfor menneskelig makt, samme hvor store ressurser som er tilgjengelige eller hvor sterk tiltro den har til sin bestemte kulturs genialitet.

Likevel er foreningen av menneskeheten under et regjeringssystem som kan frigjøre hele det potensial som ligger gjemt i menneskenaturen og la dem komme til uttrykk i programmer til beste for alle, klart det neste stadium i sivilisasjonens utvikling. Den fysiske foreningen av planeten i vår tid og de gryende forhåpningene i massene av dens beboere har omsider frembrakt de betingelsene som tillater at idealet oppnås, om enn på en helt annen måte enn fortidens imperiedrømmere forestilte seg. Verdens regjeringer har bidratt til denne innsatsen gjennom grunnleggelsen av de Forente Nasjoners organisasjon, med alle sine store velsignelser, alle sine beklagelige svakheter.

Et eller annet sted foran ligger de enda større forandringene som til slutt vil tvinge frem en anerkjennelse av selve prinsippet om verdensregjering. De Forente Nasjoners innehar ikke en slik myndighet, og det er heller ikke noe i de politiske lederes løpende drøftinger som for alvor tilsier en så gjennomgripende omstrukturering av forvaltningen av planetens anliggender. At det vil inntreffe når tiden er inne, har Bahá'u'lláh gjort umiskjennelig klart. At enda større lidelse og skuffelser må til for å tvinge menneskeheten til å ta dette store spranget forover, fortøner seg dessverre like klart. Dens opprettelse krever at nasjonalregjeringer og andre maktsentra overgir seg til internasjonale bestemmelser, betingelsesløst og ugjenkallelig, hvor en fullstendig dominerende myndighet er innbefattet i ordet "regjering".

I denne sammenheng må bahá'íene forsøke å verdsette den enestående seieren som Saken vant i 1963, og som har befestet seg i årene siden den gang. En fullstendig forståelse av dens betydning er utenfor rekkevidde for den nåværende og kanskje også for en rekke kommende generasjoner troende. I den grad en bahá'í fatter det, vil han eller hun ikke holde noe tilbake i sin besluttsomhet på å tjene dens gradvis åpenbarte formål.

Den prosessen som førte til valget av det Universelle Rettferdighetens Hus – gjort mulig gjennom den vellykkede fullførelsen av de tre innledende stadiene i Mesterens guddommelig plan under Shoghi Effendis lederskap – utgjorde høyst sannsynlig historiens første globale demokratiske valg. Hvert av de påfølgende valgene siden da har blitt gjennomført av en stadig bredere og mer mangfoldig gruppe av samfunnets valgte delegater, en utvikling som nå har nådd det punkt der den utvilsomt representerer viljen til et tverrsnitt

av hele menneskeheten. Det er ingenting i tilværelsen – virkelig ingenting som noen folkegrupper forestiller seg – som på noen måte minner om denne oppnåelsen.

Når en videre betrakter den åndelige atmosfæren som gjennomsyrer bahá'í-valg og den prinsippfaste holdning det manes til, selv i deres enkleste virksomhet, blir en ydmyk over en mye større bevissthet. Ved å oppløfte troens høyeste styrende institusjon, er en vitne til en anstrengelse til det ytterste av menneskelig yteevne for å oppnå Guds velbehag, en forent og iherdig besluttsomhet om at overhodet ingenting, verken i form av kulturelle krav eller utslag av personlig lyst, bør få lov å tilsmusse denne største felles handlings renhet. Ingenting utover dette står i menneskelig makt. Gjennom denne handlingen har menneskeheten bokstavelig talt gjort alt det er i stand til, og ved å godta denne helligede innsats på vegne av dem som har favnet hans Sak, gir Gud den institusjonen som på denne måten er opprettet de evner den er blitt lovet i Kitáb-i-Aqdas og 'Abdu'l-Bahás Vilje og Testamente. Det er ikke å undres over at 'Abdu'l-Bahá i den prosessen som førte til det historiske høydepunkt som ble nådd i 1963, på hundreårsdagen for Bahá'u'lláhs erklæring av sin misjon, forutså oppfyllelsen av profeten Daniels syn, "Velsignet er han som venter og kommer til de ett tusen tre hundre og trettifem dager." Mesteren sier det slik:

For i følge denne beregningen vil et århundre ha gått fra Sannhetens Sols daggry, så vil Guds lære bli fast grunnlagt på jorden, og det guddommelige lys skal flomme over verden fra Østen og helt til Vesten. Da, på denne dagen, vil den trofaste fryde seg!¹¹⁰

Med opprettelsen av det Universelle Rettferdighetens Hus hadde den andre av de to etterfølgende institusjonene omtalt av 'Abdu'l-Bahá som garantister for Sakens ukrenkelighet trådt frem. Den enorme mengden skrifter fra Beskytteren og det mønsteret av administrativt liv han hadde skapt og som for alltid var innprentet i bahá'íenes bevissthet, hadde gitt bahá'í-verdenen midler til å sikre allmenn enighet om hensikten med guds åpenbaring. Gjennom det Universelle Rettferdighetens Hus var den nå også i besittelse av den endelige myndighet uttrykt av Bahá'u'lláh for utøvelse av de oppgavene i den administrative orden som fordrer beslutningstaking. Som Viljen og Testamentet forklarer, deler de to institusjonene i fellesskap det guddommelige løfte om usvikelig ledelse:

Den hellige og ungdommelige gren, beskytteren av Guds Sak så vel som det Universelle Rettferdighetens Hus, som skal velges og opprettes for hele verden, er begge under Abhá skjønnhetens varetekt og beskyttelse, under hans Hellighets tilflukt og ufeilbarlige ledelse, den Opphøyde (må mitt liv være et offer for dem begge). Hva de enn bestemmer er av Gud.¹¹¹

Forholdet mellom disse to maktsentrene er gjensidig utfyllende, forklarte Shoghi Effendi videre, hvor noen av oppgavene er felles og andre spesialisert for den ene eller den andre av de to institusjonene. Likevel anstrengte han seg for å understreke:

Det må være... klart forstått av enhver troende at Beskytterinstitusjonen ikke under noen omstendigheter opphever eller i den minste grad forringer den makt som er gitt det Universelle Rettferdighetens Hus av Bahá'u'lláh i Kitáb-i-Aqdas, og gjentatte ganger og høytidelig bekreftet av 'Abdu'l-Bahá i hans Testamente. Det utgjør ikke på

¹¹⁰ J. E. Esslemont, *Bahá'u'lláh and the New Era: An Introduction to the Bahá'í Faith*, 5th rev. ed. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1998), s. 250.

¹¹¹ *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá*, op. cit., s. 11.

noen måte en motsigelse til Bahá'u'lláhs Testamente og skrifter, og det opphever heller ikke noen av hans åpenbarte forordninger.¹¹²

Når en forstår hvor enestående det er, det som Bahá'u'lláh har skapt, åpnes forestillingsevnen for den medvirkning Saken kan bidra med til foreningen av menneskeheten og byggingen av et globalt samfunn. Det umiddelbare ansvaret for å grunnlegge en verdensregjering hviler på nasjonalstatenes skuldre. Det som bahá'í-samfunnet er formant om å gjøre på dette stadium i menneskehetens sosiale og politiske utvikling er å bidra med alt som står i dets makt til å skape vilkår som vil oppmuntre til og legge til rette for dette enormt krevende foretakende. På samme måte som Bahá'u'lláh forsikret monarkene på hans tid at "Det er ikke vårt ønske å legge hånd på deres kongeriker",¹¹³ så har ikke bahá'í-samfunnet noe politisk program, avstår fra all innblanding i partisanvirksomhet og godtar uforbeholdent den sivile regjerings myndighet i offentlige spørsmål. Ethvert anliggende bahá'íer måtte ha om de rådende forhold eller sine egne medlemmers behov blir uttrykt gjennom forfatningsmessige kanaler.

Den evnen Saken innehar for å påvirke historiens gang ligger således ikke bare i den åndelige kraft i dens budskap, men også i det eksemplet den danner. "Så mektig er enhetens lys," forsikrer Bahá'u'lláh, "at det kan opplyse hele jorden."¹¹⁴ Den menneskehetens enhet som ligger i troen er "ikke bare et utbrudd av uvitende føleri eller et uttrykk for et ubestemmelig og fromt håp," som Shoghi Effendi understreket. Den organiske enheten blant massen av de troende – og den administrative orden som gjør et mulig – er bevis på det som Shoghi Effendi betegnet som "den samfunnsbyggende kraft som troen innehar."¹¹⁵ Etter hvert som Saken vokser og de egenskapene som ligger skjult i dens administrative orden stadig blir mer tydelige, vil det i økende grad fange oppmerksomheten hos de tenkende ledere, og inngi fremskrittssvennlige sinn en visshet om at deres idealer endelig er innen rekkevidde. Shoghi Effendi sier det slik:

Religiøse ledere, talsmenn for politiske teorier, ledere for menneskeinstusjoner som for øyeblikket med forvirring og bekymring opplever ødeleggelsen av sine ideer, oppløsningen av sitt håndverk, ville gjøre vel i å vende blikket mot Bahá'u'lláhs åpenbaring og å meditere over den verdensorden som ligger bevart i hans lære og som langsomt og umerkelig reiser seg midt i nåtidens sivilisasjons forvirring og kaos.¹¹⁶

En slik undersøkelse vil rette oppmerksomheten mot den kraften som har gjort det mulig å oppnå, styrke og opprettholde bahá'í enhet. "Menneskenes lys," sier Bahá'u'lláh, "er rettferdighet." Dens formål, tilføyer han, "er tilsynekomsten av enhet blant menneskene. Den guddommelige visdoms osean bølger i dette opphøyede ord".¹¹⁷ Betegnelsen "Rettferdighetens Hus" gitt til de institusjonene som vil styre den verdensorden han ga uttrykk for, på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå, gjenspeiler den sentrale stilling dette prinsippet har i åpenbaringslære og i Sakens liv. Etter hvert som bahá'í-samfunnet blir en stadig mer velkjent deltaker i samfunnslivet, vil dets erfaringer gi stadig mer oppmuntrende bevis på at denne avgjørende loven helbreder de talløse lidelsene som når alt kommer til alt er følgene av den uenighet som hjemsøker den menneskelige familie. "Vit du, i sannhet," forklarer

¹¹² Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 8.

¹¹³ Bahá'u'lláh, *The Kitáb-i-Aqdas*, op. cit., avsnitt 83.

¹¹⁴ Bahá'u'lláh, *Epistle to the Son of the Wolf* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1988), s.14.

¹¹⁵ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 43, 195.

¹¹⁶ *ibid.*, s. 24.

¹¹⁷ *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, op. cit., s. 66-67.

Bahá'u'lláh, ”disse store undertrykkelsene som har rammet verden gjør den klar for den største rettferdighets komme.”¹¹⁸ Det er klart at det kulminerende stadium i det menneskelige samfunns utvikling vil finne sted i en verden som er svært forskjellig fra den vi kjenner i dag.

¹¹⁸ Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice*, *op. cit.*, s. 27.

IX

DEN UMIDDELBARE EFFEKTEN av å vinne Tiårskorstoget og av grunnleggelsen av det Universelle Rettferdighetens Hus var å gi stimulans til Sakens fremme. Denne gangen tok utviklingen – som påvirket praktisk talt alle sider ved bahá'í-livet – form av langsiktige utviklinger som er lettest å forstå når hele perioden etter 1963 betraktes som et hele. I løpet av disse avgjørende trettisju årene gikk arbeidet raskt fremover langs to parallelle spor: Utbredelsen og befestningen av selve bahá'í-samfunnet, og sammen med det en dramatisk økning i den påvirkningen troen skulle øve på det øvrige samfunnslivet. Samtidig med at spekteret av bahá'í-aktiviteter ble mye bredere, bidro de fleste slike anstrengelser direkte til den ene eller den andre av de to hovedutviklingene.

En bestemmelse som ble tatt av Rettferdighetens Hus på et tidlig tidspunkt i perioden viste seg å være avgjørende for alle sider av både undervisning og administrativ utvikling. Erkjennelsen av at det ikke var noen etterfølger etter Shoghi Effendi brakte med seg en forståelse om at utnevnelsen av nye Sakens Hender heller ikke ville være mulig lenger. Hvor vesentlig denne institusjonens oppgaver er for troens utvikling er blitt tilkjennegitt med uforglemmelig styrke i løpet av de seks urolige årene mellom 1957 og 1963. Siden Rettferdighetens Hus hadde myndighet til å opprette nye bahá'í-institusjoner¹¹⁹ når saken krevde det, opprettet det derfor den Kontinentale Rådgivernevnd i juni 1968. Med myndighet til å føre Sakens Henders funksjoner for beskyttelse og utbredelse av troen inn i fremtiden, påtok den nye institusjonen seg ansvar for å veilede arbeidet til de hjelperådene som fantes og gikk sammen med de nasjonale råd i å ivareta ansvaret for utbredelsen av troen. De store seire man kunne feire ved utgangen av niårsplanen i 1973, og som i seg selv var storartet, gjenspeilet hvor usedvanlig lett det nye administrative organet hadde tatt fatt på sine plikter og med hvilken iver det var blitt ønsket velkommen av både troende og av råd. Øyeblikket ble markert av en annen viktig utvikling av den administrative orden, dannelsen av det internasjonale undervisningssenteret, det organ som i fremtiden skulle utføre visse av oppgavene som ble utført av "Sakens Hender som bodde i det Hellige Land", og fra nå av koordinere arbeidet til rådgivningsnevndene rundt om i verden.

Idet han forutså den retning Sakens vekst ville følge, hadde Shoghi Effendi skrevet om "den sjøsetting av de verdensomspennende foretak som det Universelle Rettferdighetens Hus er forutbestemt til å påta seg, i fremtidige epoker av den samme (formings)tid, og som vil symbolisere enheten og forene aktivitetene til ... nasjonale råd."¹²⁰ Disse globale foretagender begynte i 1964 med niårsplanen, etterfulgt av en femårsplan (1974), en sjuårsplan (1979), en seksårsplan (1986), en treårsplan (1993), en fireårsplan (1996), og en tolv månedersplan som avsluttet århundret. Den forandring i vektlegging som skilte disse påfølgende bestrebelse fra hverandre, gir en brukbar pekepinn på den vekst som troen opplevde i disse tiårene og de nye mulighetene og utfordringene som denne veksten medførte. Langt viktigere enn forskjellen mellom dem er imidlertid det faktum at de aktivitetene som det ble oppfordret til i hver plan, var videreføring av initiativ som ble satt i gang av Shoghi Effendi, som på sin side hadde grepet og bearbeidet tråder som var flettet sammen av troens grunnleggere – opplæringen av åndelige råd; oversettelsen, fremstillingen og fordelingen av litteratur; oppmuntringen til vennenes altomfattende deltakelse; oppmerksomhet på den åndelige berikelse av bahá'í-livet; forsøk på å engasjere bahá'í-samfunnet i samfunnslivet; styrkingen av bahá'í familieliv; og opplæringen av barn og unge. Mens disse ulike prosessene i det uendelige vil fortsette å åpenbare nye muligheter, gir de en forenende kraft til alt bahá'í-samfunnet gjør, basert på det

¹¹⁹ *The Establishment of the Universal House of Justice*, utarbeidet av det Universelle Rettferdighetens Hus' forskningsavdeling (Oakham: Bahá'í Publishing Trust, 1984), s. 17.

¹²⁰ Det Universelle Rettferdighetens Hus, *Messages from the Universal House of Justice, 1963-1986: The Third Epoch of the Formative Age*, op. cit., s. 52.

faktum at hver av dem sprang ut fra skaperkraften i Åpenbaringen selv, noe som både er hemmeligheten ved og garantien for dets endelige suksess.

De første to tiårene av prosessen var en av de mest berikende periodene som bahá'í-samfunnet har opplevd. I løpet av en bemerkelsesverdig kort tidsperiode ble antall lokale åndelige råd mangedoblet, og det etniske og kulturelle mangfoldet blant medlemmene ble et stadig tydeligere trekk ved bahá'í-livet. Selv om forfallet i samfunnet skapte problemer for bahá'í administrative institusjoner, forårsaket en sideeffekt en kraftig økende interesse for Sakens budskap. I starten ble samfunnet presentert for utfordringen med å "undervise massene". I 1967 ble det oppfordret til "å sette i gang, i global målestokk og til alle sjikt av menneskesamfunnet, en vedvarende og intensiv proklamasjon av det helbredende budskap om at den Lovede er kommet..."¹²¹

Etter hvert som troende fra bysentrene la i vei på lange kampanjer for å nå de massene av verdens folk som bor i landsbyer og landområder, møtte de en mottagelighet for Bahá'u'lláhs budskap som langt overgikk alt de hadde forestilt seg muligheten av. Selv om responsen vanligvis antok helt andre former enn de som lærerne hadde vært fortrolige med, ble de nyerklaerte tatt hjertelig imot. Titusener nye bahá'íer strømmet inn i Saken over hele Afrika, Asia og Latin-Amerika, og utgjorde ofte størstedelen av hele landsbyer. Seksti- og syttiårene var en berusende tid for et bahá'ísamfunn hvor veksten utenfor Iran hadde vært langsom og avmålt. Vennene i Stillehavsområdet opplevde den ære å tiltrekke det første statsoverhode, Hans Høyhet Malietoa Tanumafili II av Samoa til Saken, en ære som bare fremtidige begivenheter vil danne en fullgod ramme om.

I hjertet av utviklingen var engasjementet til den individuelle troende, slik det hadde vært i Sakens liv helt fra begynnelsen av. Allerede i løpet av Shoghi Effendis embetstid hadde fremsynte personer tatt initiativ til å nå innfødte befolkninger i land som Uganda, Bolivia og Indonesia. I løpet av niårsplanen ble stadig flere slike lærere trukket inn i arbeidet, særlig i India, en rekke land i Afrika, og de fleste områdene i Latin-Amerika, så vel som øyer i Stillehavet, Alaska og blant de innfødte i Canada og den svarte befolkningen på landsbygda i de sydlige Forente Stater. Pionering ga viktig støtte til arbeidet og stimulerte til fremvekst av grupper av lærere blant de innfødte troende selv.

Likevel ble det snart klart at individuelt initiativ i seg selv, samme hvor inspirert og energisk det var, ikke kunne komme de anledningene som bød seg i møte i tilstrekkelig grad. Resultatet ble å sette bahá'ísamfunn inn i et vidt spekter av felles undervisnings- og proklamasjonskampanjer med de heroiske dagene til morgengryets fortropper i minne. Grupper med ivrige undervisere oppdaget at det nå ikke bare var mulig å legge frem troens budskap til en rekke søkende, men til hele grupper og sågar til hele samfunn. De titusener ble til hundretusener. Troens vekst innebar at medlemmer av åndelige råd, hvis erfaring hadde vært begrenset til å styrke forståelsen av troen hos individuelle søkere som var oppdratt i kulturer med tvil eller religiøs fanatisme, måtte tilpasse seg trosuttrykk fra hele folkegrupper hvor religiøs bevissthet og respons var normale trekk ved dagliglivet.

Ingen deler av bahá'ísamfunnet gjorde et mer energisk eller betydelig bidrag til denne dramatiske vekstprosessen enn bahá'íungdommen. Gjennom sine bragder i disse avgjørende tiårene – i likhet med de forgangne ett hundre og femti års hele historie – blir en minnet om at det store flertallet av den helteflokk som satte i gang Saken i midten av det nittende århundre alle var unge mennesker. Báb selv erklærte sin misjon da han var tjuetolv år gammel, og Anís som nådde den uforgjengelige ære i å dø sammen med sin Herre, var bare en ungdom. Quddús tok i mot Åpenbaringen i en alder av tjueto. Zaynab, hvis alder aldri ble nedtegnet, var en svært ung kvinne. Shaykh 'Alí, så høyt verdsatt av både Quddús og Mullá

¹²¹ *ibid.*, s. 104

Husayn, led martyrdøden i en alder av tjue, mens Muhammad-i-Báqir-Naqsh endte sitt liv da han bare var fjorten år. Tahirih var i tjuetårene da hun sluttet seg til Bábs Sak.

Idet de fulgte den stien som disse usedvanlige skikkelsene hadde gått opp, reiste tusener unge bahá'íer seg i de påfølgende årene for å kunngjøre troens budskap over alle de fem kontinentene og de spredte øyene på kloden. etter hvert som en internasjonal ungdomskultur begynte å vokse frem i storsamfunnet i løpet av slutten av sekstitallet og syttitallet, tilkjennega troende med talenter innen musikk, drama og kunst noe av de Shoghi Effendi hadde ment da han påpekte: "Den dagen vil Saken spre seg som ild i tørt gress når den ånd og lære presenteres på scenen eller i kunst og litteratur..."¹²² Den ånd av glød og entusiasme som kjennetegner ungdommen, har også sørget for at hoveddelen av samfunnet hele tiden er stilt overfor utfordringen i å utforske den revolusjonerende sosiale rekkevidden av Bahá'u'lláhs lære med stadig større dristighet.

Bølgen av nyerklæringer brakte imidlertid på samme måte med seg store problemer. I første omgang ble ressursene i de bahá'í-samfunnene som deltok i arbeidet overmannet av den oppgaven med varig fordypning som massene av nye troende krevde og befestningen av de resulterende samfunn og åndelige råd. Videre gjentok kulturelle utfordringer seg over hele verden, utfordringer lik dem de tidlige persiske troende støtte på da de forsøkte å presentere troen i de vestlige land. Teologiske og administrative prinsipper som kunne være av største interesse for pionerer og undervisere var sjelden de samme som sto sentralt i bevisstheten til nyerklærte fra svært forskjellig sosial og kulturell bakgrunn. Ofte oppsto gap mellom oppfatningene på grunn av meningsforskjeller om slike grunnleggende ting som tidsbruk eller enkle sosiale normer, og det gjorde kommunikasjonen svært vanskelig.

I begynnelsen viste slike problemer seg faktisk å stimulere, idet både bahá'í-institusjoner og individuelle troende forsøkte å finne nye måter å betrakte situasjonene på – nye måter å forstå viktige sitater i selve bahá'í-skriftene. Det ble gjort målbevisste anstrengelser for å imøtekomme rettledningen fra Verdenssenteret om at utbredelse og befestning er tvillingprosesser som må gå hånd i hånd. Der hvor forventede resultater ikke raskt kom til syne, satte imidlertid ofte en betydelig motløshet inn. Den raske økningen av erklæringer som var i begynnelsen, slakket merkbart av i mange land, noe som forledet noen bahá'í-institusjoner og samfunn til å vende tilbake til mer velkjente aktiviteter og en mer lettilgjengelig allmennhet.

Den vesentligste virkningen av tilbakeslagene var imidlertid at de fikk samfunnene til å erkjenne at de høye forventningene i de første årene i noen henseender var ganske urealistiske. Selv om den ubesværede fremgangen i de innledende undervisningsaktivitetene var oppmuntrende, bygget de ikke i seg selv et bahá'í samfunnsnivå som kunne møte behovene til sine nye medlemmer og være selvforsterkende. I stedet støtte pionerer og nye troende på spørsmål som bahá'í-erfaringen i vestlige land – eller for den saks skyld Iran – ga få svar. Hvordan skulle lokale åndelige råd etableres – og når de var etablert, hvordan skulle de fungere – i områder hvor et stort antall nye troende hadde sluttet seg til Saken over natten, rett og slett på grunn av styrken i deres åndelige forståelse av dens sannhet? Hvordan skulle kvinner gis en likeverdig medbestemmelsesrett i samfunn som hadde vært dominert av menn siden tidens begynnelse? Hvordan skulle opplæringen av et stort antall barn systematisk utføres under kulturelle forhold hvor fattigdom og analfabetisme rådet? Hvilken prioritering burde styre bahá'íenes moralske opplæring, og hvordan kunne disse målene best knyttes til de rådende lokale skikker? Hvordan kunne et livfullt samfunnsnivå som ville stimulere den åndelige veksten til sine medlemmer bli utviklet? Og hvilke prioriteringer burde gjøres med hensyn til utgivelsen av bahá'í-litteratur, særlig med tanke på den plutselige eksplosjonen som hadde funnet sted i antall språk som var representert i samfunnet? Hvordan kunne

¹²² *Bahá'í News*, nr. 73, mai 1933 (Wilmette: Nasjonalt åndelig råd for bahá'íer i de Forente Stater), s. 7.

ukrenkeligheten til bahá'í-institusjonen nittendagsfesten ivaretas, samtidig med at denne viktige aktiviteten ble åpnet for den berikende innflytelsen fra ulike kulturer? Og på alle områder av betydning, hvor var de nødvendige ressursene som skulle rekrutteres, finansieres og koordineres?

Presset fra disse viktige og gjensidig avhengige utfordringene ledet bahá'í-verdenen inn i en læringsprosess som har vist seg å være like viktig som utbredelsen i seg selv. Man kan trygt si at det i løpet av disse årene praktisk talt ikke var noen form for undervisningsaktivitet, ingen kombinasjon av utbredelse, befestning og proklamasjon, ingen administrative løsninger, ingen forsøk på kulturell tilpasning som ikke ble energisk prøvd ut ett eller annet sted i bahá'í-verdenen. Sluttresultatet av erfaringene var en sterk lærdom innenfor store deler av bahá'í-samfunnet om betydningene av masseundervisningsarbeidet, en lærdom som ikke kunne vært høstet på noen annen måte. Gjennom hele sin natur hadde prosessen i stor grad lokalt og regionalt fokus, med snarere kvalitative enn kvantitative fremskritt, og en fremgang som var snarere trinnvis enn storstilt. Hadde det ikke vært for det omhyggelige, alltid vanskelige og ofte frustrerende befestningsarbeidet som ble gjort i disse årene, ville den påfølgende strategien hatt lite å gripe fatt i, nemlig å systematisere arbeidet med å fremme inntreden i skarer.

Det faktum at bahá'í-budskapet ikke bare gjennomsyret livene til en liten gruppe individer, men hele samfunn, virket også til å blåse nytt liv i et viktig element ved et tidligere stadium i Sakens fremgang. For første gang på flere tiår fant troen seg på nytt i en situasjon hvor undervisning og befestning var uatskillelig sammenbundet med en sosial og økonomisk utvikling. I århundrets første år, under veiledning av Mesteren og Beskytteren, hadde de iranske troende – som var nektet muligheten til i likt monn å ta del i ethvert begrenset gode datidens samfunn kunne gi – reist seg for omhyggelig å bygge et utstrakt samfunnsliv som gikk ut over både behovet og rekkevidden til de relativt isolerte bahá'í-gruppene i Nord-Amerika og Vest-Europa. I Iran hadde åndelig og moralsk fremgang, undervisningsaktiviteter, opprettelse av skoler og klinikker, oppbyggingen av administrative institusjoner, og oppmuntringen av initiativ rettet mot økonomisk selvstendighet og velstand – alle fra et tidlig stadium vært uatskillelige trekk ved en samlet organisk utviklingsprosess. Nå har de samme utfordringene og mulighetene på nytt dukket opp – i Afrika, i Latin-Amerika og deler av Asia.

Selv om sosiale og økonomiske utviklingsaktiviteter lenge har vært i gang, særlig i Latin-Amerika og Asia, har disse vært enkeltstående prosjekter utført av troende under ledelse av særskilte nasjonale råd, og ikke tilknyttet noen planer. I oktober 1983 ble imidlertid bahá'í-samfunn over hele verden oppfordret til å begynne å innlemme slike bestrebelser i sine ordinære arbeidsprogrammer. Et organ for sosial og økonomisk utvikling ble dannet ved Verdenssenteret for å koordinere undervisningen og hjelpe med å søke om økonomisk støtte.

Det påfølgende tiår så en omfattende eksperimentering på et arbeidsområde de fleste bahá'í-institusjonene var lite forberedt på. Mens de prøvde å dra fordel av de modellene som ble testet av de mange utviklingsorganisasjonene som virket rundt om i verden, møtte bahá'í-samfunnene utfordringene med å knytte det de fant innenfor ulike interesseområder – utdanning, helse, lese- og skriveferdigheter, jordbruk og kommunikasjonsteknologi – til sin forståelse av bahá'í-prinsippene. Fristelsen var stor, med tanke på omfanget av de ressursene regjeringer og stiftelser gikk inn med, og den sikkerhet denne virksomheten ble gjennomført med, til rett å slett å låne metoder som var i bruk i øyeblikket eller å tilpasse bahá'í-aktiviteter til gjeldende teorier. Etter hvert som arbeidet skred frem, begynte imidlertid bahá'í-institusjonene å sette seg det mål å planlegge utviklingsmønstre som kunne sammenlikne det de observerte i storsamfunnet med troens enestående oppfatning av menneskelige utviklingsmuligheter.

Ingen steder ble strategien med påfølgende planer mer ettertrykkelig ivaretatt enn i India. Samfunnet der er i dag blitt en av Sakens giganter og teller mer enn en million sjeler.

Dets arbeid strekker seg ut over hele overflaten på et veldig subkontinent som er hjemsted for et umåtelig mangfold av kulturer, språk, etniske grupper og religiøse skikker. I mange henseender sammenfatter erfaringene til den høyt velsignede gruppe troende bahá'í-verdens besværligheter, eksperimenter, tilbakeslag og seire gjennom disse tre kritiske tiårene. Den dramatiske økningen i nyerklæringer har brakt med seg alle de problemene som man har støtt på ellers i verden, men i en svært stor skala. Den lange veien som førte det indiske bahá'í-samfunnet til dets nåværende anseelse, var dekket med de mest smertelige vanskeligheter, hvorav noen til tider truet med å overmanne de tilgjengelige administrative ressursene. De seirene som ble vunnet, gir imidlertid en forsmak på de bekræftelsene som med tiden vil velsigne innsatsen til bahá'í-samfunn som strir med de samme utfordringene på andre kontinent. I 1985 hadde veksten i India nådd det punkt der behovene og mulighetene til så mange ulike regioner krevde mer klart fokusert oppmerksomhet enn nasjonalt åndelig råd alene kunne gi. Derfor ble den nye institusjonen regionalt åndelig råd dannet, for slik å sette i gang den prosessen med administrativ desentralisering som siden har vist seg virkningsfull i mange andre land.

I 1986 ble den utbredelse og befestning som fant sted i India behørig kronet med innvielsen av det vakre "Lotus-templet". Selv om prosjektet ga optimistiske forventninger om den virkningen ferdigstillingen ville ha på offentlig anerkjennelse av troen, har virkeligheten langt overgått de villeste fantasier. I dag er Indias tilbedelseshus blitt den fremste turistattraksjonen på subkontinentet og ønsker mer enn ti tusen besøkende velkommen hver dag, og er et fremstående kjennetegn i trykksaker, filmer og fjernsynsproduksjoner. Den interessen som er blitt vekket for en tro som kan inspirere og uttrykke seg gjennom et slikt storslått verk har gitt ny mening til 'Abdu'l-Bahás beskrivelse av bahá'í-templene som troens "tause undervisere".

Det indiske bahá'í-samfunns fremgang, både i sin indre utvikling og dets forhold til storsamfunnet, ble anskueliggjort gjennom et pionertiltak som ble satt i gang i november 2000 på det sosiale og økonomiske utviklingsområdet. Idet det dro fordel av det omdømme det med rette hadde vunnet i stadig større kretser i landet, inviterte nasjonalt åndelig råd, i samarbeid med det internasjonale bahá'í-samfunnets nyopprettede Institutt for studier av global velstand,¹²³ til et symposium over emnet "Religion, vitenskap og utvikling". Mer enn ett hundre av de mest innflytelsesrike utviklingsorganisasjonene i landet deltok i prosjektet, som oppnådde nasjonal mediedekning. Gjennom å markere et utpreget bahá'í-bidrag til fremme av sosial utvikling, beredte begivenheten grunnen for samme slags symposier i Afrika, Latin-Amerika og andre områder hvor kreative bahá'í-samfunn kan hjelpe til med å forme det som godt kan komme til å bli en av troens viktigste suksessfortellinger.

I løpet av disse samme årene så de asiatiske kontinent også en plutselig fremvekst at det malaysiske bahá'í-samfunnet som et redskap for utbredelsesarbeidet og som nådde sine mål med slående hurtighet og som sendte pionerer og reiseundervisere til nabolandene. En utvikling som hadde gjort denne dramatiske fremgangen mulig var båndene av åndelig partnerskap som var blitt vevd mellom troende med indisk og kinesisk bakgrunn. Besøkende til Malaysia talte med noe som minnet om ærefrykt om hvordan det malaysiske samfunnet, som alltid arbeidet med mange hindringer og begrensninger, lot til å være selve legemliggjørelsen av de militære bildene Shoghi Effendis skrifter forsøker å fremstille ånden av bahá'í undervisningsaktiviteter med.

Verken bahá'í-samfunnets verdensomspennende vekst eller den læreprosessen det gjennomgikk, forteller den fulle og hele historien om disse voldsomme og skapende tiårene.

¹²³ Instituttet ble dannet av det Universelle Rettferdighetens Hus i 1998 som et kontor for det Internasjonale Bahá'í-samfunn, og rapporterte til Rettferdighetens Hus gjennom det Offentlige Informasjonskontor. Dets mandat beskriver det som et kontor "viet til å undersøke både de åndelige og materielle fundament for menneskelig kunnskap og prosessen med sosial utvikling."

Når historien om denne perioden omsider blir skrevet, vil et av de mest strålende kapitlene berette om de åndelige seire bahá'í-samfunnene vant, særlig i Afrika, og som overlevde krig, terror, politisk undertrykkelse og de største forsakelser, og som trådte frem fra disse prøvelsene med troen i god behold, fast bestemt på å gjenoppta det avbrutte arbeidet med å bygge et levedyktig felles bahá'í-liv. Samfunnet i Etiopia, hjemlandet til en verdens eldste og rikeste kulturtradisjoner, lyktes både i å opprettholde moralen hos sine medlemmer og forbindelsene innen dets administrative struktur under det nådeløse presset av et brutalt diktatur. Om vennene i andre land på kontinentet, kan det virkelig sies at deres sti av trofasthet til Saken ledet gjennom et helvete av lidelse som sjelden finner sin like i nyere historie. Troens nedtegnelser inneholder få vitnesbyrd om den rene åndskraft som er mer rørende enn beretningene om mot og renhet i hjertet som fremtrådte ut av det infernoet som innhyllet vennene i det som da var Zaire, beretninger som vil inspirere kommende generasjoner og som utgjør uvurderlige tilskudd til dannelsen av en global bahá'í-kultur. Slike land som Uganda og Rwanda bidro selv med uforglemmelige prestasjoner i denne oppteignelsen av heroisk kamp.

En annen inspirerende ting var beviset for den fornyelsesevnen som er rotfestet i Saken og som kom til syne i form av kambodsjanske flyktningleire langs grensen til Thailand. Gjennom en håndfull underviseres heroiske innsats, ble det dannet lokale åndelige råd blant mennesker som hadde overlevd en folkemord-kampanje som nesten overgikk menneskelig fatteevne, som hadde mistet talløse kjære så vel som alt de eide som kunne gi dem materiell trygghet, men hvor menneskesjelens lengsel etter åndelig sannhet fremdeles brant. En usedvanlig bragd av et beslektet slag fant sted i det liberianske bahá'í-samfunnet. Etter å ha blitt drevet fra sine hjem i eksil i nabolandene, brakte mange av disse fryktløse troende med seg hele sitt samfunnsliv og opprettet lokale åndelige råd, fortsatte undervisningsarbeidet, fortsatte opplæringen av barna, brukte tiden til å lære nye ferdigheter, og fant åndskrefter i musikk, dans og drama som hjalp dem å holde håpet i live inntil de kunne vende tilbake til sitt hjemland.

Etter hvert som prosessen med opplæring i masseundervisningsmetoder fant sted, ble medlemsmassen forvandlet. I 1992 feiret bahá'í-verdenen sitt andre hellige år, og markerte denne gang hundreårsdagen for Bahá'u'lláhs bortgang og bekjentgjøringen av hans Pakt. Mer uttrykksfullt enn ord ga det etniske, kulturelle og nasjonale mangfoldet blant de 27 000 troende som var samlet ved Javits Konferansesenter i New York City – sammen med de tusener som var til stede ved ni tilleggskonferanser i Bucuresti, Buenos Aires, Moskva, Nairobi, New Dehli, Panama City, Singapore, Sydney og Vest-Samoa – et slående bevis på fremgangen i bahá'í undervisningsarbeid over hele verden. Et bevegende øyeblikk fant sted da nettverket av satellittkringkasting knyttet begivenheten i Moskva sammen med den som fant sted i New York City, og bahá'íer overalt glødet av begeistring over de russiske hilsningene – et fellesspråk for om lag 280 millioner mennesker fra minst femten land – som tilkjennega en ny fase i menneskehetens respons på Bahá'u'lláh.

På Moskva- og Bucuresti-konferansene skimtet man gjenopplivingen av bahá'í-samfunn som nær var blitt utslettet under undertrykkelsen fra sovjetregimet og dets medløpere. En av de siste tre overlevende Sakens Hender, 'Alí-Akbar Furútan, som hadde levd i Russland, hadde den store glede å vende tilbake til Moskva i en alder av åttiseks til det innledende valget av nasjonalt råd i dette landet. Lokale åndelige råd dukket opp i alle de nyåpnede landene, og seks nye nasjonale åndelige råd ble valgt. I en kort tidsperiode brakte pionering og undervisningsaktiviteter langs sydgrensen av det tidligere Sovjet-imperiet – hvor troen på samme måte var blitt fordømt – frem enda flere lokale råd og enda åtte nasjonale åndelige råd. Bahá'í-litteraturen ble oversatt til en rekke nye språk, iherdige tiltak ble truffet for å sikre sivil anerkjennelse av bahá'í-institusjonene, og representanter fra Øst-Europa og

landene i det nå forsvunne Sovjetsamveldet begynte å delta sammen med sine trosfeller i troens arbeid med ytre anliggender på internasjonalt nivå.

Gradvis begynte troens budskap også å få en mottakelse i mange deler av Kina og blant den kinesiske befolkningen i utlandet. Bahá'í-litteratur ble oversatt til mandarin, universitetsfolk i mange kinesiske byer sendte invitasjoner til skolerte bahá'ier, et senter for bahá'í-studier ble opprettet ved det velrenommerte Institutt for verdensreligioner i Beijing,¹²⁴ som fungerer innenfor Akademiet for sosialvitenskap, og mange kinesiske rangspersoner har verdsatt høyt de prinsippene de oppdager i skriftene. I lys av Mesterens høye lovprisning av kinesisk sivilisasjon og dens rolle i menneskehetens fremtid, begynner en å ane hvilket skapende bidrag de troende fra denne bakgrunn vil gi til Sakens intellektuelle og moralske liv i årene som kommer.¹²⁵

Betydningen av disse tre tiårene med strid, lærdom og offer ble åpenbar da øyeblikket kom for å utarbeide en verdensomspennende plan som ville dra fordel av den forståelsen som var ervervet og de ressursene som var utviklet. Det bahá'í-samfunnet som gikk løs på fireårsplanen i 1996 var svært forskjellig fra den ivrige, men nye og ennå uerfarne gruppen av troende som i 1964 hadde våget seg ut på det første av slike foretagender som ikke lenger ble støttet av Shoghi Effendis rettleidende hånd. I 1996 var det mulig å se alle de atskilte delene av virksomheten som integrerte deler i en sammenhengende helhet.

Med denne opplæringen fulgte også et sårt tiltrengt perspektiv på hva som var blitt oppnådd. Sakens utbredelse over de foregående tre tiårene hadde representert responsen til mange millioner mennesker som var blitt påvirket av sitt møte med Bahá'u'lláhs budskap i en slik grad at de ble beveget til å identifisere seg selv i større eller mindre grad med Guds Sak. De ble seg bevisst at en ny budbringer fra forsynet var kommet til syne, hadde grepet noe av troens ånd, og var blitt sterkt berørt av bahá'í-læren om menneskehetens enhet. En liten gruppe blant dem var i stand til å fortsette utover dette punktet. For det meste var disse vennene imidlertid mottakere av undervisningsprogrammer ledet av undervisere og pionerer utenfra. En av de store styrkene blant de menneskemassene som disse nyerklaerte troende kom fra, ligger i en åpenhet i hjertet som har potensial til å fremkalle vedvarende sosial forandring. Den største hemskoen blant disse samme befolkningsgruppene har så langt vært en passivitet som er tillært gjennom generasjoners påvirkning fra ytre hold som uansett hvor store materielle fortrinn de hadde, har fulgt programmer som ofte bare var løst tilknyttet – om i det hele tatt – til virkeligheten rundt behovene og dagliglivet til innfødte folk.

Fireårsplanen, som var en stor forbedring av de foregående, var utformet for å dra fordel av de muligheter og innblikk som var gitt på denne måten. Målet med å fremme prosessen med inntreden i skarer ble virksomhetens planmessige siktemål. Den lærdommen som var høstet gjennom tidligere planer gjorde at det ble lagt vekt på å utvikle de troendes evner – hvor de enn måtte være – slik at alle kunne reise seg som fortrøstningsfulle forkjempere for troens misjon. Midlet for å gjennomføre dette målet hadde vært under stadig forbedring i løpet av de tidligere planene og hadde vist sin effektivitet.

Som med de fleste andre metoder og aktiviteter som gjorde at troen gikk fremover, var også dette virkemidlet tenkt ut mange tiår tidligere av Mesteren, som i Den guddommelige plans tavler påkaller fordypede troende til å "samle Guds kjærlighets ungdommer i veiledningsskoler og lære dem alle guddommelige bevis og ugjendrivelige argumenter, forklare og kaste lys over Sakens historie, og også fortolke de profetier og bevis som er nedtegnet og som finnes i de hellige bøker og epistler angående den Lovedes legemliggjørelse..."¹²⁶ Pionerarbeid og organisert opplæring av denne karakter har allerede

¹²⁴ Sentrets formål er beskrevet som å iverksette "undersøkelser på en systematisk måte om bahá'í-troen, inkludert dens religiøse kultur, humanitære ånd og religiøse etikk."

¹²⁵ Sitert i *Star of the West*, bind 13, nr. 7 (oktober 1922), s. 184-186.

¹²⁶ 'Abdu'l-Bahá, *Tablets of the Divine Plan*, op. cit., s. 54.

blitt gjort i Iran i de første årene av århundret ved den høyt elskede Sadru's-Sudúr.¹²⁷ Etter hvert som årene gikk, hadde antall vinter- og sommerskoler blitt mangedoblet, og påfølgende planer oppmuntret også til eksperimentering i utviklingen av bahá'í-institutter.

En av de mest betydelige fremskritt i sistnevnte henseende fant sted over en periode på mer enn to tiår, og startet i syttiåra i Colombia, hvor et systematisk og vedvarende undervisningsprogram om skriftene ble utviklet og snart tatt i bruk i nabolandene. Under påvirkning av det colombianske samfunnets parallelle innsats innenfor sosial og økonomisk utvikling, ble gjennombruddet desto mer imponerende, på bakgrunn av at det ble oppnådd mot et bakteppe av vold og lovløshet som forstyrret livet i det øvrige samfunnet. Det colombianske resultatet viste seg å bli en stor inspirasjonskilde og et eksempel for bahá'í-samfunn andre steder i verden. På den tiden da fireårsplanen løp ut, var mer enn ett hundretusen troende over hele verden engasjert i programmene til mer enn tre hundre varige opplæringsinstitutter. For å oppnå dette målet, hadde et flertall regionale institutter ført prosessen et steg videre ved å danne nettverk av "studiesirkler" som utnytter de troendes talenter for å gjenta instituttets arbeid på lokalplanet. Det er allerede åpenbart at suksessen med instituttarbeidet i betydelig grad har styrket den langsiktige prosessen hvor et enerådende system med bahá'í-utdannelse vil ta form.¹²⁸

Selv om disse tiårenes anstrengelser var relativt beskjedne – i det minste sammenliknet med den heroiske tidsalder – gir de dagens bahá'í-generasjon et innblikk i det som Shoghi Effendi beskriver som troens histories tilbakevendende natur: "en rekke indre og ytre kriser, noen hardere enn andre, med en umiddelbar ødeleggende virkning, men hver av dem frigjør på mystisk vis en tilsvarende mengde guddommelig kraft, og gir dermed en ny impuls til dens utvikling."¹²⁹ Disse ordene ga perspektiv til rekken av tiltak, eksperimenter, smerter og seire som hadde kjennetegnet begynnelsen av storstilt undervisning, og forberedt bahá'í-samfunnet på de mye større utfordringene som ligger forut.

Gjennom historien har menneskehetens masser i beste fall vært tilskuere til sivilisasjonens utvikling. Deres rolle har vært å bistå planene til hvilken elite det enn var som for en stund hadde kontroll over prosessen. Til og med påfølgende Guds åpenbaringer, hvis mål var frigjøringen av menneskeånden, ble med tiden fanget inn av "det hardnakkede selvet", frøs fast i menneskeskapte læresetninger, ritualer, geistlige privilegier og sekteriske stridigheter, og nådde sin ende ved at deres grunnleggende hensikt ble gjort virkningsløs.

Bahá'u'lláh har kommet for å befri menneskeheten fra denne lange trelldommen, og de avsluttende tiårene av de tjuende århundre ble av hans følgesvenners samfunn viet til kreativ eksperimentering med de midlene som kan brukes får å virkeliggjøre hans mål. Gjennomføringen av den guddommelige plan innebærer intet mindre enn at hele menneskeheten involveres i arbeidet for dens egen åndelige, sosiale og intellektuelle utvikling. De prøvelsene bahá'í-samfunnet har møtt etter 1963 er slike som er nødvendige og som foredler bestrebelsene og rengjør motivasjonene for å gjøre dem som deltar verdige til en så stor tillit. Slike prøvelser er de sikreste bevisene på den modningsprosessen som 'Abdu'l-Bahá så tillitsfullt beskrev:

¹²⁷ Med oppstart rundt 1904 grunnla en lærd iransk troende kjent som Sadru's-Sudúr den første læreropplæringsklasse for bahá'í-ungdommer i Teheran, oppmuntret av 'Abdu'l-Bahá. Klassene møttes daglig, og de ferdig utlærte, som var blitt opplært i livssynet til andre religioner så vel som ulike sider ved bahá'í-troen, bidro i stor grad til utbredelsen og befestningen av Saken i deres hjemland.

¹²⁸ Den aktuelle modellen er "Ruhí Instituttet", hvis materiale og metoder har blitt tatt i bruk av mange bahá'í-samfunn over hele verden. Dets grunntanke er en integrering av tjenesteaktiviteter i fokusert studium av selve bahá'í-skriftene. Systemet er organisert som en rekke studienivå som danner en sentral "stamme" av grunnleggende forståelse av de åndelige nødvendigheter som Bahá'u'lláh lærte om, og gir mulighet for nærmest ubegrenset utvikling for ulike brukersamfunn av greinkurs som tjener spesielle behov.

¹²⁹ Shoghi Effendi, *God Passes By*, *op. cit.*, s. xiii

Noen bevegelser viser seg, tilkjennegir en kort aktivitetsperiode, og opphører deretter. Andre legger for dagen en større grad av vekst og styrke, men før de er ferdigutviklet, svekkes de, går i oppløsning og ender i glemselen... Det er ennå en annen type bevegelse eller sak som fra en svært liten, uanselig begynnelse skrider frem med fast og sikker utvikling, og utvider og brer seg gradvis inntil den har antatt altomfattende dimensjoner. Bahá'í-bevegelsen har denne karakteren.¹³⁰

¹³⁰ 'Abdu'l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace*, op. cit., s. 43-44.

BAHÁ'U'LLÁHS MISJON ER IKKE BEGRENSET til oppbyggingen av bahá'í-samfunnet. Guds åpenbaring er kommet til hele menneskeheten, og den vil vinne støtte hos samfunnsinstitusjonene i den grad at de gjennom dens eksempel finner oppmuntring og inspirasjon til sine bestrebelser for å legge grunnvollene for et rettferdig samfunn. For å forstå viktigheten av dette parallelle anliggendet, behøver en bare erindre den tid og omhu Bahá'u'lláh selv brukte til å pleie forholdet til statstjenestemenn, ledende tenkere, fremtredende skikkelser i ulike minoritetsgrupper, og de diplomatiske representantene fra fremmede regjeringer i tjeneste i det ottomanske imperium. Den åndelige virkningen av denne innsatsen kommer til syne i den anerkjennelse hans karakter og prinsipper oppnådde til og med blant slike bitre fiender som 'ÁlÍ Páshá og den persiske ambassadøren i Konstantinopel, Mírzá Husayn Khán. Den førstnevnte, som dømte sin fange til landsforvisning i straffekolonien i 'Akká, ble ikke desto mindre beveget til å beskrive ham som "en mann med høy rang, med eksemplarisk opptreden, stort måtehold, og en mest fornem skikkelse", hvis lære etter ministerens mening var "verd å holdes høyt i akt".¹³¹ Den sistnevnte, hvis intriger hadde vært hovedgrunnen til at 'ÁlÍ Páshás og hans medarbeideres sinn ble fordervet, vedgikk åpent i senere år den store kontrasten mellom hans fiendes moralske og intellektuelle betydning og den skade som ble gjort mot persisk-tyrkiske forhold ved at de fleste av hans landsmenn som oppholdt seg i Konstantinopel var beryktet for å være grådige og uredelige.

Fra begynnelsen av viste 'Abdu'l-Bahá stor interesse for å opprette en ny internasjonal orden. Det er for eksempel betydningsfullt at han tidlig i sin offentlige omtale av hensikten med sitt besøk i Nord-Amerika la særlig vekt på den invitasjonen han mottok fra arrangementskomiteen for Lake Mohonk Fredskonferanse om å tale til denne internasjonale forsamlingen. Han hadde også gitt mye oppmuntring til Hovedorganisasjonen for en varig fred i Haag. Han var imidlertid helt åpenhertig i de råd han ga. Brev som hovedstyret i Haag-organisasjonen hadde skrevet til ham i løpet av krigen ga mulighet til et svar som rettet arrangørens oppmerksomhet mot Bahá'u'lláhs ytringer om åndelige sannheter som alene kan danne grunnlag for gjennomføringen av deres mål:

O dere høyt aktede som er pionerene blant menneskehetens verdens venner!... I øyeblikket er altomfattende fred en svært viktig sak, men samvittighetens enhet er vesentlig, slik at grunnlaget for dette spørsmålet kan bli sikkert, dets etablering fast og dets overbygning sterk... I dag kan intet annet enn kraften av Guds Ord, som omslutter tingenes virkelighet, bringe tankene, sinnene, hjertene og åndene i skyggen av ett tre. Han er den mektige i alle ting, sjelenes livgiver, beskytteren og vokteren av menneskehetens verden.¹³²

Utover dette gjenspeiler listen over innflytelsesrike personer som Mesteren tilbrakte tålmodige timer sammen med både i Nord-Amerika og Europa – især personer som kjempet for å fremme målet med verdensfred og humanitære ideer – hans bevissthet om det ansvaret Saken har for menneskeheten i sin alminnelighet. Som den usedvanlige responsen fremkalt ved hans bortgang vitner om, fortsatte han med dette arbeidet resten av sitt liv.

Shoghi Effendi tok opp denne arven nesten umiddelbart etter at han begynte sin gjerning. Så tidlig som i 1925 vakte han interessen hos en amerikansk troende, Jean Stannard, for å grunnlegge et "Internasjonalt bahá'í-byrå", og ledet henne til Genève, setet for Folkeforbundet. Selv om byrået ikke utøvde noen administrativ myndighet, fungerte det ifølge

¹³¹ Moojan Momen, *The Babí and Bahá'í Religions, 1844-1944: Some Contemporary Western Accounts*, op. cit., s. 186-187

¹³² *The Bahá'í World*, bind XV, op. cit., s. 29, 36.

Beskytterens ord ”som et mellomledd mellom Haifa og andre bahá’í-sentra” og tjente som et ”informasjonsformidlingssenter” i hjertet av Europa, hvor dets rolle ble formelt anerkjent da Folkeforbundets forlagshus ba om og utga en redegjørelse om byråets aktiviteter.¹³³

Som så ofte før i Sakens historie, bidro en uventet krise i stor grad til å øke bahá’í-engasjementet i storsamfunnet på et internasjonalt nivå. I 1928 oppfordret Shoghi Effendi det åndelige rådet i Bagdad til å appellere til Folkeforbundets faste mandatkomité angående shiamotstandernes overtakelse av Bahá’u’lláhs hus i denne byen. Folkeforbundet forsto hvilken urett som var begått og oppfordret enstemmig den britiske mandatmyndigheten i mars 1929 til å øve press på den irakiske regjeringen ”med sikte på en umiddelbar oppreisning av den urett anklagerne har lidd”. Stadige unnvikelser fra den irakiske regjerings side, inkludert brudd på et høytidelig løfte fra monarkens egen side, medførte at saken trakk ut i årevis gjennom påfølgende samlinger i mandatkomiteen, mens huset forble på hendene til dem som hadde tatt det i besittelse, en situasjon som hittil ikke er rettet på.¹³⁴ Uten å la seg skremme av denne fiaskoen, rettet Shoghi Effendi bahá’í-samfunnets oppmerksomhet mot den historiske nytten som kampanjen hadde vært for Saken. Som tidligere hadde vært tilfelle med den sunnimuslimske retts avvisning av appellen fra et egyptisk bahá’í-samfunn angående ekteskap, påpekte Beskytteren:

La det være nok å si at til tross for disse endeløse forsinkelsene, innsigelsene og unndragelsene ... har den oppmerksomhet troen har fått gjennom denne minneverdige prosessen, og forsvaret av dens sak – sannhetens og rettferdighetens sak – ved verdens høyeste domstol, har vært slik at det har grepet dens venner med undring og fylt dens fiender med bestyrtelse.¹³⁵

Opprettelsen av de Forente Nasjoner ga troen et mye bredere og mer virkningsfullt forum for dens bestrebelser på å øve en åndelig innflytelse på samfunnslivet. So tidlig som i 1947 anmodet en spesiell ”Palestina-komité” i de Forente Nasjoner om Beskytterens syn på mandatrådets fremtid. Hans svar på forespørselen ga ham en mulighet for å gi en offisiell fremstilling av Sakens egen historie og lære. Samme år fremla nasjonalt åndelig råd i de Forente Stater og Canada på oppfordring fra Shoghi Effendi et dokument kalt ”En bahá’í-erklæring om menneskelige forpliktelser og rettigheter” til den internasjonale organisasjonen, noe som skulle inspirere arbeidet til bahá’í-skrivere og talsmenn i de følgende tiårene.¹³⁶ Ett år senere sikret de daværende åtte nasjonale åndelige rådene anerkjennelse fra de Forente Nasjoners ansvarlige organ av ”det internasjonale bahá’í-samfunn” som en internasjonal ikke-statlig organisasjon.

Det var ikke bare troens gradvis fremvoksende forhold til den nye internasjonale orden som frembrakte denne type støtte fra Beskytteren. Sidene i *God Passes By* og *Amatu’l-Bahás* memoarer om Beskytteren er fylt med henvisninger til svar som innflytelsesfulle personer og organisasjoner ga på initiativ som Shoghi Effendi tok og til de begivenhetene rundt om i verden hvor bahá’í-representanter ble invitert til å delta. I historisk perspektiv blir en slått av den veldige forskjellen mellom mange av disse relativt uviktige hendelsene og den oppmerksomhet de ble gitt av en skikkelse hvis arbeid ikke bare var av enorm betydning for menneskehetens fremtid, men som fullt ut forsto den relative betydningen av begivenheter

¹³³ *The Bahá’í World*, bind IV (New York City: Bahá’í Publishing Committee, 1933), s. 257-261. Gir en kort beretning om kontorets grunnleggelse og virksomhet.

¹³⁴ *The Bahá’í World*, bind III (New York City: Bahá’í Publishing Committee, 1930), s. 198-206. Inneholder teksten til en formell anmodning den Faste Mandatkommisjonen i Forbundet fra Iraks bahá’í-er, som oppsummerer hendelseshistorien.

¹³⁵ Shoghi Effendi, *God Passes By*, *op. cit.*, s. 360.

¹³⁶ Deklarasjonens fullstendige tekst kan bli funnet i *World Order Magazine*, april 1947, bind XIII, nr. 1.

som utfoldet seg rundt ham. Det som bahá'í-samfunnet har fått gjennom denne omhyggelige nedtegnelsen er en veiviser for hvordan det må gripe de voksende mulighetene som har sitt utspring i en beskjeden start.

Fra det øyeblikk det ble anerkjent, begynte det internasjonale bahá'í-samfunnet å spille en energisk rolle i de Forente Nasjoners forhold. En aktivitet som ble høyt verdsatt var et program som ble gjennomført gjennom det voksende nettverket av bahá'í-råd for å gi allmennheten informasjon om de Forente Nasjoner selv, og som ga rikelig støtte til FN-organisasjoner som strevde over hele verden. I 1970 hadde samfunnet sikret rådgivende status med the United Nations Economic and Social Council (ECOSOC). Dette ble etterfulgt i 1974 av tildelingen av formell tilknytning til the United Nations Environmental Programme (UNEP) og i 1976 gjennom tilegnelsen av rådgivende status med the United Nations Children's Fund (UNICEF). Den innflytelsen og ekspertisen som ble utviklet i løpet av disse årene viste deres kapasitet, i 1955 og 1962, da samfunnet lyktes i å sikre de Forente Nasjoners inngripen på vegne av de troende som led under forfølgelse i henholdsvis Iran og Marokko.

*

I 1980 ble de nasjonale åndelige råds og bahá'í-samfunnets FN-kontors tålmodige ytre aktiviteter plutselig drevet inn i et nytt utviklingsstadium. Katalysatoren var det iranske shiapresteskapets forsøk på å utrydde Saken i dens fødeland. Følgene var like uventede blant troens forfølgere som de var blant dens forsvarere.

Gjennom de lange tiårene hvor de troende ved troens vugge led under stadig tilbakevendende forfølgelse for sin tro, handlet mullaene, som fremkalte og ledet disse angrepene, i samråd med landets kongerekke. De sistnevnte, som tilsynelatende hadde absolutt myndighet, var i virkeligheten begrenset av politiske beregninger som gjorde dem sårbare for ytre press, særlig fra vestlige regjeringer. Slik var det at de overgrepene som russiske, britiske og andre diplomatiske utsendinger tok til orde mot, hadde tvunget Nasiri'd-Dín Sháh til mot sin vilje å gjøre slutt på en voldsorgie som tok så mange troendes liv tidlig i 1850-åra og truet Bahá'u'lláhs eget liv. Gjennom det tjuende århundre hadde hans Qájár-etterfølgere vært like opptatte av å berolige fremmede regjeringer. Mønsteret ble gjentatt i 1955 da den andre av Pahlaví-sjahene, som var blitt lokket av mullaene til å bifalle en voldsbølge mot bahá'íene, ble tvunget gjennom de Forente Nasjoners protest og gjennom innvendinger fra den amerikanske regjeringen om umiddelbart å stanse kampanjen – begge mellomkomstene var forvarsel om kommende ting.

Slike stoppere for presteskapets atferd lot til å bli feid til side ved den islamske revolusjonen i 1979. Med ett satt mullaene selv ved makten og utpekte sine egne kandidater til de høyeste posisjonene i den nye republikken, for så etter hvert direkte å ta over disse postene. "Revolusjonsdomstoler" som kun sto til ansvar for det høyere presteskapet ble opprettet. En hær av "revolusjonsvoktere", mye mer effektive enn sjahens hemmelige politi, og like brutale, tok kontroll over hver side ved samfunnslivet.

Samtidig med at den nye herskerklassens oppmerksomhet stort sett var rettet mot det den trodde var trusler fra fremmede regjeringer, øynet innflytelsesrike elementer innenfor den en mulighet til omsider å ødelegge det iranske bahá'í-samfunnet.¹³⁷ De rystende detaljene ved den kampanjen som fulgte trenger ikke gjennomgås her. Betydningen ligger snarere i det gjensvar tusenvis av individuelle bahá'íer ga til disse angrepene – menn, kvinner og barn – over hele landet. Det at de nektet å gå på akkord med sin tro, selv om det skulle koste dem livet, ansprete deres medtroende over hele verden til et økt engasjement for den Sak disse ofre

¹³⁷ *The Bahá'í Question, Iran's Secret Blueprint for the Destruction of a Religious Community, An Examination of the Persecution of the Bahá'ís of Iran* (New York: Bahá'í International Community, 1999), laget av det Internasjonale Bahá'í-samfunns Forente Nasjoners kontor for utdeling blant medlemmene av de Forente Nasjoners Menneskerettighetskommisjon.

ble gjort for. Det var imidlertid ikke bare torens medlemmer som ble beveget av disse hendelsene. Flere tiår tidligere, i 1889, hadde en fremtredende vestlig kommentator over troens første skikkelsers heltomot skrevet profetisk om de tidlige troendes lidelser:

Det er livet og døden til disse, deres håp som ikke kjenner noen fortvilelse, deres kjærlighet som ikke kjenner noen kulde, deres standhaftighet som ikke kjenner noen vakling, som preger denne usedvanlige bevegelsen med en helt særegen karakter... Det er ingen liten eller enkel ting å holde ut det som disse har utholdt, og det er virkelig verdt å forsøke å forstå det de anså like mye verd som livet selv. Jeg sier ingenting om den mektige innflytelsen som, slik jeg tror, Bábí-troen vil øve i fremtiden, eller om det nye livet den kanskje vil puste inn i døde mennesker; for enten den lykkes eller mislykkes, er det enestående heltomotet til Bábí-martyrene en evig og uforgjengelig sak... Men det jeg ikke kan ha håp om å ha formidlet til dere er disse menns voldsomme målbevissthet og den ubeskrivelige innflytelsen som denne målbevisstheten sammen med andre egenskaper øver på enhver som faktisk har vært i kontakt med dem.¹³⁸

Disse ordene bebudet fremveksten av en liknende stemning blant iakttakere som ikke er bahá'íer gjennom de islamske revolusjonsårene; og dette skulle bli en av de sterkeste kreftene som drev Saken frem fra mørket. Gjemt i disse tidlige ordene var også den grunnleggende åndelige natur av det som alltid har stått på spill ved troens vugge. Ut over en ren motvilje mot forfølgelsens meningsløse brutalitet, har omverdenens syn i økende grad blitt dypt beveget av de iranske bahá'íenes respons.

Det tjuende århundre er dessverre blitt overveldet av lidelsen til talløse ofre for undertrykkelse. Det som gjorde bahá'íenes situasjon enestående, var holdningen hos dem som utholdt lidelsen. De iranske troende nektet å falle inn i den altfor velkjente offerrollen. Likesom troens grunnleggere før dem, tok de moralsk ansvar for det store stridsspørsmålet mellom dem og deres motstandere. Det var dem, ikke revolusjonsdomstolene eller revolusjonsvokterne, som raskt satte vilkår for møtet, og dette usedvanlige resultatet påvirket ikke bare hjertene, men sinnene til dem som iakttok situasjonen utenfor bahá'í-troen. Det forfulgte samfunnet verken angrep sine undertrykkere eller søkte politisk gevinst ved krisen. Dets bahá'í-forsvarere i andre land krevde heller ikke en opphevelse av den iranske forfatning, og slett ikke hev. Alle krevde bare rettferdighet – anerkjennelsen av de rettighetene som er sikret gjennom de allmenne menneskerettighetserklæringene, godkjent av nasjonenes fellesskap, anerkjent av den iranske regjeringen, og mange av dem til og med en del av den islamske grunnlovs bestemmelser.

Krisen sporet bahá'í-verdenen til usedvanlige prestasjoner. Nasjonale åndelige råd som hadde liten eller ingen erfaring i å etablere et arbeidsforhold til tjenestemenn i sine lands regjeringer, ble oppfordret til å be om regjeringens støtte til resolusjoner på ulike nivåer i det internasjonale menneskerettssystemet, og gjennomførte det med enestående resultat. År etter år, uavbrutt i tjue år, ble de iranske bahá'íenes sak behandlet i det internasjonale menneskerettssystemet og samlet støtte i en rekke resolusjoner, og de utsendingene som var utnevnt av de Forente Nasjoners Menneskerettskommisjon sørget gjennom sine oppdrag for å rette oppmerksomheten mot bahá'íenes klagemål, og beslutningene som ble fattet av de Forente Nasjoners Generalforsamlings tredje komité styrket disse fremskrittene. Ethvert forsøk mislyktes fra det iranske regime på å unngå en internasjonal fordømmelse av dets behandling av sine bahá'í innbyggere. Det mislyktes i å svekke den støtten bahá'í-spørsmålet oppnådde fra et vedvarende flertall av velvillige nasjoner som var representert i komiteen. Resultatet var desto mer oppsiktsvekkende i lys av komiteens stadig skiftende sammensetning

¹³⁸ Utdrag fra en tale av Edward Granville Browne, utgitt i *Religious Systems of the World: A Contribution to the Study of Comparative Religion*, 3. utgave (New York: Macmillan, 1892), s. 352-353.

og en utfordrende dagsorden som omfattet brudd på menneskerettene i andre land, brudd som rammet millioner av ofre.

Samtidig med at et direkte press ble øvd mot den iranske regjeringen, tiltrakk saken seg en enestående oppmerksomhet over hele verden i aviser, ukeblader og kringkastingsmedia. Aviser som *The New York Times*, *Le Monde* og *Frankfurter Allgemeine Zeitung* og som hadde en internasjonal lesekrete, ga en bred dekning av forfølgelsene, og sendernett i Østerrike, Canada, de Forente Stater og en rekke europeiske land laget dyptgående presentasjoner i magasinformat. Mishandlingene ble fordømt i ofte vektige lederartikler. Bortsett fra den støtten som slik ble gitt til arbeidet med å sikre en virkningsfull inn gripen fra Menneskerettskommisjonen, bidro slik publisitet til at det ble presentert nøyaktig og anerkjennende informasjon om bahá'í-skriftene og troen, vanligvis for første gang og til en tilhørerskare på flere titalls millioner mennesker. Både publisiteten og den kampanjen som er blitt ført i de Forente Nasjoners system ga innflytelsesrike tjenestemenn over hele verden en uavbrutt mulighet til selv å dømme om både Sakens lære og bahá'í-samfunnets egenart.

Som et resultat av forfølgelsen dukket det opp et problem som flere tusen iranske bahá'íer sto overfor, og som enten fant seg selv strandet uten gyldige pass i land der de tjente som pionerer, eller som ble tvunget til å flykte fra Iran fordi de selv eller deres familier var blitt utpekt som skyteskiver for pogromen. I 1983 ble et internasjonalt bahá'í flyktningkontor opprettet i Canada,¹³⁹ hvor regjeringen hadde vært særlig lydhør overfor de henvendelser det nasjonale åndelige rådet i dette landet gjorde. I løpet av de påfølgende årene, med bistand fra de Forente Nasjoners høykommissær for flyktninger, åpnet en rekke andre land likeledes sine dører for mer enn ti tusen iranske bahá'íer, hvorav mange utførte pionermål på sine nye oppholdssteder.

*

Ikke bare bahá'ísamfunnet, men også de Forente Nasjoners menneskerettssystem selv dro fordel av denne lange kampen. I begynnelsen, etter den islamske revolusjonen, sto de troendes samfunn i Iran overfor en trussel mot selve dets eksistens. Med tiden lyktes de forente Nasjoners menneskerettskommisjon i å tvinge det iranske regimet til å stanse de verste forfølgelsene, hvor langsomme og forholdsvis besværlige dens operasjoner enn måtte fortone seg for utenforstående. På denne måten utpreget "saken med de iranske bahá'íene" seg som en betydelig seier for kommisjonen, i likhet med bahá'í-troen. Den tjente som en forbløffende demonstrasjon av makten hos nasjonenes fellesskap, som handlet gjennom et apparat som var skapt med det formål for øye å få kontroll over typiske tilfelle av undertrykkelse som hadde formørket sidene i den nedtegnede historien opp gjennom tidene.

Dette forholdet kaster lys over betydningen av troens aktiviteter for livet i storsamfunnet hvor disse anstrengelsene finner sted. Sammen med verdensfreden, er behovet for at det internasjonale samfunnet må gjøre effektive tiltak for å virkeliggjøre idealene i den universelle menneskerettighetserklæringen og de avtaler som er knyttet til den, en viktig utfordring som menneskeheten står overfor på det nåværende tidspunkt i dens historie. Det er relativt svært få steder i verden hvor minoritetsbefolkninger på grunn av religiøse, etniske eller nasjonale fordommer fortsatt ikke blir nektet grunnleggende menneskelige behov av ett eller annet slag. Ingen folkegruppe på planeten er mer klar over dette spørsmålet enn bahá'ísamfunnet. Det har utholdt – og fortsetter å utholde i noen land – mishandling som ikke kan rettferdiggjøres på noen tenkelig måte; det har gitt sine martyrer og felt sine tårer, mens det har forblitt trofast mot sin overbevisning om at hat og gjengjeldelse er skadelig for sjelen;

¹³⁹ I løpet av de ni årene det eksisterte, var kontoret ansvarlig for å hjelpe anslagsvis 10 000 iranske bahá'í-flyktninger til å bosette seg i tjuesju land.

og det har lært som få andre samfunn har gjort å utnytte de Forente Nasjoners menneskerettssystem slik det var tiltenkt av systemets opphavsmenn, uten å ty til politisk partisanvirksomhet av noe slag, og langt mindre vold. Idet det drar nytte av denne erfaringen, gir det seg i dag i kast med et program for å oppmuntre regjeringene i mange land om å opprette offentlige opplæringsprogrammer over temaet menneskerettigheter, og yter hvilken praktisk bistand det selv enn er i stand til.¹⁴⁰ Over hele verden er det særlig aktivt i å fremme rettighetene til kvinner og barn. Viktigst av alt, det gir et levende eksempel på brorskap som talløse mennesker utenfor dets favn henter mot og håp fra.

*

Mens den iranske krisen utfoldet seg, ble arbeidet med de ytre anliggender i bahá'ísamfunnet brakt opp på et helt nytt nivå på grunn av et initiativ fra det Universelle Rettferdighetens Hus. I 1985 ble erklæringen *The Promise of World Peace*, som var rettet mot størstedelen av menneskeheten, offentliggjort gjennom nasjonale åndelige råd. I den ga Rettferdighetens Hus uttrykk for bahá'íenes tillit til at den internasjonale fred fremtrer som neste trinn i samfunnsutviklingen, i uprovoserende, men kompromissløse vendinger. Momenter om den form denne sårt etterlengtede utvikling må anta ble dessuten fremsatt, og mange av disse gikk langt utenfor de politiske uttrykk som normalt sett ble anvendt i drøftingen av emnet. Det ble konkludert:

Bahá'í-samfunnets erfaringer kan bli betraktet som et eksempel på denne voksende [menneskehetens] enhet... Hvis bahá'íenes erfaringer på hvilken som helst måte kan bidra til å styrke håpet om menneskerasens enhet, er vi glade for å tilby dem som et studieobjekt.

Samtidig som den umiddelbare hensikten med utgivelsen var å gi bahá'í-institusjonene og de individuelle troende en samstemt retning i drøftingene om deres samhandlinger med styresmaktene, organisasjoner i det sivile samfunn, media og innflytelsesrike personer, ble det å sette i gang en intensiv og vedvarende opplæring av bahá'í-samfunnet selv i en rekke viktige bahá'í-skrifter en bieffekt. Virkningene av ideene og perspektivene i dokumentet gjorde seg snart i stor grad gjeldende på konferanser, publikasjoner, sommer- og vinterskoler, og i de vanlige drøftingene blant troende over alt.

I mange henseender kan *The Promise of World Peace* sies å ha satt dagsorden for bahá'íenes samspill med de Forente Nasjoner og dets datterorganisasjoner i årene etter 1985. Grunnlagt på den anseelse det allerede hadde oppnådd, ble det internasjonale bahá'í-samfunnet på noen få år en av de mest innflytelsesrike ikke-statlige organisasjoner. Fordi det er og har vist seg å være fullstendig upartisk, har det i økende grad blitt betrodd en meklerrolle i sammensatte og ofte stressende diskusjoner i internasjonale kretser om grunnleggende spørsmål vedrørende sosial utvikling. Denne anseelsen er blitt styrket gjennom forståelse av det faktum at dette samfunnet av prinsipp avstår fra å utnytte en slik tillit til å presse gjennom sitt eget partiprogram. I 1968 ble en bahá'í-representant valgt som medlem av de ikke-statlige organisasjoners hovedstyre, for deretter å inneha posisjonen som formann og nestformann. Fra nå av ble representanter for dette samfunnet i økende grad spurt om å virke som møteinnkallere eller møteledere for en lang rekke organer: komiteer, ekspertgrupper, arbeidsgrupper og veiledende råd. I løpet av de fire siste årene har samfunnets hovedrepresentant tjent som hovedsekretær for de ikke-statlige organisasjoners konferanse, det sentrale koordineringsorganet for ikke-statlige grupper med tilknytning til de Forente Stater.

¹⁴⁰ Hittil har nittini nasjonale åndelige råd fått intensiv opplæring i programmet.

Strukturen til det internasjonale bahá'í-samfunnet gjenspeiler de prinsippene som styrer dets arbeid. Det har unngått å bli stemplet som en annen lobbygruppe med særinteresser. Gjennom å utnytte fullt ut ekspertisen og de administrative ressursene ved dets Forente Nasjoners kontor og kontoret for offentlig informasjon, er samfunnet blant de andre ikke-statlige organisasjonene i det vesentlige blitt ansett som en "sammenslutning" av demokratisk valgte nasjonale "råd" som representerer et tverrsnitt av menneskeheten. Bahá'í-utsendinger til internasjonale begivenheter omfatter vanligvis medlemmer utnevnt av ulike nasjonale åndelige råd, medlemmer som har erfaring innenfor de emner som blir drøftet og som kan gi et regionalt perspektiv.

Dette kjennetegnet ved troens engasjement i samfunnslivet – hvor grunnleggende prinsipp og arbeidsmetode utgjør to sider av en forent spørsmålstilnærming – tilkjennega dets styrke ved en rekke verdenskonferanser og beslektede konferanser som ble organisert av de Forente Nasjoner og avholdt mellom 1990 og 1996. I denne perioden som varte i nesten seks år kom verdens politiske ledere gjentatte ganger sammen under beskyttelse av de Forente Nasjoners generalsekretær for å drøfte de viktigste utfordringene menneskeheten sto overfor mens det tjuende århundret gikk mot slutten. Ingen bahá'í se tilbake på temaene i disse historiske sammenkomstene uten å bli slått av hvor nært dagsordenen gjenspeilte Bahá'u'lláhs viktigste læresetninger. Det passet bra at hundreårsdagen for hans bortgang inntraff midt i prosessen, for derved å gi møtene en åndelig mening for bahá'íene utover deres fastsatte mål.

Blant disse sammenkomstene fremstår verdenskonferansen om undervisning for alle i Thailand (1990), de Forente Nasjoners miljøkonferanse i Rio de Janeiro (1992), en smertefyllt og kaotisk verdenskonferanse om menneskerettigheter i Wien (1993), den internasjonale befolkningskonferansen i Kairo (1994), verdenstoppmøtet om sosial utvikling i København (1995), og den særdeles livfulle fjerde verdenskonferansen om kvinner i Beijing (1995)¹⁴¹ som høydepunkter i denne prosessen med verdensomspennende drøftinger av de problemer som rammer verdens folk. I de samtidige ikke-statlige konferansene hadde bahá'í delegasjoner satt sammen av medlemmer fra en lang rekke nasjoner muligheten til å sette spørsmålene i et åndelig så vel som et sosialt perspektiv. Et bevis på den tillit samfunnet nyter blant hundrevis av dets andre ikke-statlige organisasjoner er det faktum at bahá'í delegasjoner gjentatte ganger ble valgt av sine likeverdige til å innlemmes blant den håndfull av medlemsgrupper som ble gitt den verdifulle mulighet til å tale til konferansene fra podiet, i stedet for bare å distribuere trykte kopier av presentasjoner.

*

I løpet av århundrets siste år vant mange nasjonale åndelige råd sine egne imponerende seirer innenfor ytre spørsmål. To fremragende eksempler viser karakteren og viktigheten av disse fremskrittene. Det første ble oppnådd av nasjonalt åndelig råd i Tyskland, der de valgte bahá'í-organers egenart ble bestridt av lokale myndigheter og ansett som formelt uforenlig med vilkårene i tysk sivil lov. Ved å opprettholde appellen fra det lokale åndelige råd for bahá'íene i Tübingen mot denne kjennelsen, fastslo Tysklands høyesterett at bahá'íenes administrative orden er et vesentlig trekk ved troen og som sådan uatskillelig fra bahá'í-troen. Høyesterett forsvarte sin dom i saken ved å føre bevis for at bahá'í-troen selv er en religion, en vurdering med langtrekkende konsekvenser i et samfunn hvor motstandere fra kirken lenge har forsøkt å gi et vrengebilde av Saken som en "kult" eller "sekt". Det uttrykkelige språket i

¹⁴¹ Beijing-konferansen om kvinner ville ha tillatt femti av de to tusen ikke-statlige involverte organisasjonene å gi sine muntlige presentasjoner. Siden det Internasjonale Bahá'í-samfunnet var blitt gitt dette privilegiet ved tidligere konferanser, det er særlig verdt å merke seg miljøkonferansen i Rio de Janeiro og konferansen om sosial og økonomisk utvikling i København, sa Samfunnets representanter fra seg den plass som var gitt dem, til fordel for Moskvas Senter for kjønnsstudier.

dommen fortjener å gjentas:

... bahá'í-troens karakter som en religion og bahá'í-samfunnet som et religiøst samfunn er åpenbar, i selve hverdagslivet, i kulturell tradisjon, og i den alminnelige offentlighets oppfatning så vel som i sammenlignende religionsvitenskap.¹⁴²

Det brasilianske bahá'í-samfunnet skulle få vinne en seier innenfor ytre spørsmål som så langt er enestående i bahá'í-historien. 28. mai 1992 avholdt dets høyeste lovgivende organ, representantenes hus, en spesiell samling for å gi sin hyllest til Bahá'u'lláh på hundreårsdagen for hans bortgang. Formannen leste et budskap fra det Universelle Rettferdighetens Hus, og representanter fra alle partier reiste seg, en etter en, for å anerkjenne troens og dens grunnleggers bidrag til menneskelig forbedring. En rørende uttalelse fra en fremstående representant beskrev bahá'í-læren som "det mest kolossale religiøse arbeid som noensinne er skrevet av en eneste manns penn".¹⁴³

Slike verdsettelse av Sakens natur og det arbeid den forsøker å utrette – slik de utgikk fra de høyeste rettslige og lovgivende nivå i to av verdens viktigste nasjoner – var åndelige seirer som på sin måte var like viktige som dem som ble vunnet på undervisningsfeltet. De hjelper til å åpne de dørene som Bahá'u'lláhs legende innvirkning begynner å berøre selve samfunnslivet gjennom.

¹⁴² En fullstendig redegjørelse, inkludert beslutningsteksten fra den tyske forbundsforfatningsrett, finnes i *The Bahá'í World*, bind XX (Haifa: Bahá'í World Centre, 1998), s. 571-606.

¹⁴³ *Sessão Solene da Câmara Federal*, Brasília, 28. mai 1992, (trykt opp igjen, med engelsk oversettelse av nasjonalt åndelig råd for bahá'í'ere i Brasil, 1992).

DET BILDET 'ABDU'L-BAHÁ BRUKTE for å anskueliggjøre den kommende forvandlingen av samfunnet var lys. Han erklærte at enhet er den kraften som opplyser og fremmer alle former for menneskelig streben. Den tidsalderen som åpnet seg ville i fremtiden bli betraktet som "lysets århundre", fordi en allmenn forståelse an menneskehetens enhet ville bli oppnådd i det. Med dette grunnlaget på plass vil prosessen med å bygge et globalt samfunn som inneholder prinsipper om rettferdighet begynne.

Visjonen ble forkynt av Mesteren i en rekke tavler og taler. Dens dypeste uttrykk fremkommer i en tavle hvor 'Abdu'l-Bahá henvender seg til Jane Elizabeth Whyte, kona til den forhenværende forstanderen i Skottlands frikirke. Fru Whyte var en iherdig tilhenger av bahá'í-læren, hadde besøkt Mesteren i 'Akká og skulle senere stille i stand en særdeles varm mottakelse som møtte ham i Edinburgh. Idet han brukte det velkjente bildet på "lys", skrev 'Abdu'l-Bahá til fru Whyte:

O høystærede frue!... Se hvordan dens [enhetens] lys nå gryr over verdens formørkede horisont. Det første lys er enhet i den politiske verden, hvor de første glimtene nå kan skimtes. Det andre lys er tankens enhet i verdens foretagender, hvor fullbyrdelsen om ikke lenge vil vise seg. Det tredje lys er enhet i frihet som snart vil finne sted. Det fjerde lys er religionenes enhet som er grunnsteinen i selve fundamentet og som gjennom Guds kraft vil bli åpenbart i all sin herlighet. Det femte lys er nasjonenes enhet – en enhet som vil bli fast etablert i dette århundret, og som vil bringe alle verdens folk til å betrakte seg som innbyggere av ett felles fedreland. Det sjette lys er rasenes enhet, som gjør alle som lever på jorden til folk og slekter av en rase. Det sjuende lys er språkernes enhet, det vil si valget av ett universelt språk som alle mennesker vil bli opplært i og samtale gjennom. Hvert og ett av disse vil uvegerlig finne sted, siden Guds kongerikes kraft vil hjelpe og støtte deres oppfyllelse.¹⁴⁴

Mens det vil ta tiår – eller kanskje en god del lenger – før den visjonen som ligger i dette bemerkelsesverdige dokumentet vil bli fullt ut virkeliggjort, er de grunnleggende elementene i det den bebudet nå sikre kjensgjerninger over hele verden. I flere av de store endringene som er forutsett – rasenes enhet og religionenes enhet – er hensikten med Mesterens ord klare og de angjeldende prosessene langt fremskredet, hvor stor motstanden enn må være på noen hold. I stor grad er dette også tilfelle når det gjelder språkernes enhet. Behovet for det er anerkjent på alle sider, slik det gjenspeiles i de omstendighetene som har tvunget de Forente Nasjoner og store deler av det ikke-statlige samfunnet til å ta i bruk en rekke "offisielle språk". Inntil en beslutning blir tatt gjennom en internasjonal overenskomst, vil virkningen av slike nyvinninger som Internet, kontrollen av flytrafikk, utviklingen av ulike typer tekniske ordlister, og allmenn opplæring i seg selv, være å gjøre det mulig for engelsk å fylle gapet i en viss grad.

"Tankens enhet i verdens foretagender", en forestilling som de mest idealistiske forhåpninger i begynnelsen av det tjuende århundret endog manglet referansepunkter til, er også i stor grad til stede overalt i veldige programmer for sosial og økonomisk utvikling, humanitær hjelp og interesse for å beskytte miljøet på planeten og i dens havområder. Når det gjelder "enhet i den politiske verden", har Shoghi Effendi forklart at det henvises til den enhet som suverene stater oppnår blant hverandre, en utviklingsprosess hvor det nåværende stadium er opprettelsen av de Forente Nasjoner. Mesterens løfte om "nasjonenes enhet" så

¹⁴⁴ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá, op. cit., s. 34-36, (del 15).*

hen på dagens utbredte oppfatning blant verdens folk om at hvor store forskjellene mellom dem enn måtte være, er de faktisk alle innbyggere av ett eneste verdensomspennende hjemland.

”Enhet i frihet” har i dag naturligvis blitt et allment håp blant jordens innbyggere. Blant de viktigste utviklingene som gir det holdfasthet, kan Mesteren meget godt ha hatt i tankene den dramatiske avskaffelsen av kolonialismen og den påfølgende voksende selvbestemmelsesretten som et dominerende trekk i nasjonalidentiteten ved århundrets utgang.

Hvilke trusler som enn henger over menneskehetens fremtid, har verden blitt forvandlet gjennom det tjuende århundres begivenheter. At prosessens kjennetegn også skulle bli beskrevet av den Røst som forutså den med slik visshet, burde mane til alvorlig ettertanke blant seriøse sjeler overalt.

*

De endringene som tok form i menneskehetens sosiale og moralske liv mottok mektig støtte ved en rekke internasjonale sammenkomster sammenkalt av de Forente Nasjoners myndighet for å markere den nært forestående slutten på ett ”millennium” og begynnelsen på et nytt. Fra 22. til 26. mai 2000 var representanter fra mer enn ett tusen ikke-statlige organisasjoner samlet i New York, invitert av Kofi Annan, de Forente Nasjoners generalsekretær. I den erklæringen som utgikk fra dette møtet, forpliktet talsmenn fra det sivile samfunn sine organisasjoner til idealet om at: ”... vi er en menneskelig familie som lever i ett felles hjemland og deler en rettferdig, bærekraftig og fredfylt verden, ledet av alminnelige demokratiske prinsipper...”¹⁴⁵

Kort tid etter, fra 28. til 31. august 2000, brakte neste sammenkomst ledere fra de fleste av verdens religiøse samfunn sammen, på samme måte samlet ved de Forente Nasjoners hovedkvarter. Det internasjonale bahá’í-samfunnet var representert ved sin generalsekretær som talte under en av plenumsessjonene. Ingen iaktaker kunne unngå å bli slått av verdens religiøse lederes høytidelige kall til sine samfunn ”om å respektere retten til religiøs frihet, om å søke forsoning, og om å engasjere seg i gjensidig tilgivelse og helbredelse...”¹⁴⁶

Disse to innledende begivenhetene banet veien for det som ble betegnet som selve millenniumskonferansen, som kom sammen ved de Forente Nasjoners hovedkvarter fra 6. til 8. september 2000. Gjennom å bringe sammen 149 stats- og regjeringsoverhoder, forsøkte drøftingene å gi håp og fortrøstning til befolkningene i de nasjonene som var representert. Konferansen ønsket velkommen gjennom å invitere en talsmann fra de ikke-statlige organisasjoners forum for å dele de saker som var blitt fastsatt under denne forberedende sammenkomsten. Det syntes like viktig for bahá’íene som det var oppløftende at den person som ble gitt denne høye ære var det internasjonale bahá’í-samfunns hovedrepresentant ved de Forente Nasjoner, i egenskap av hans stilling som nestleder ved dette forum. Ingenting illustrerer mer tydelig forskjellen mellom verden av år 1900 og av år 2000 enn konferansens resolusjonstekst, signert av alle deltakerne, og rettet til de Forente Nasjoners generalforsamling:

Vi erklærer høytidelig, ved denne historiske begivenhet, at de Forente Nasjoner er

¹⁴⁵ Forente Nasjoners generalforsamling, *femtifjerde sesjon, programpost 49 (b) Forente Nasjoners reformtiltak og -fremlegg: De Forente Nasjoners millenniumsmøte*, 8. august 2000 (Dokument nr. A/54/959), s. 2.

¹⁴⁶ Se *Commitment to Global Peace*, erklæring fra millenniumsmøtet for verdensfred for religiøse og åndelige ledere, lagt frem for FNs generalsekretær Kofi Annan 29. august 2000 under et møte i FNs generalforsamling.

det nødvendige felles kammer for hele den menneskelige familie, som vi vil forsøke å virkeliggjøre vår felles streben etter fred, samarbeid og utvikling gjennom. Vi forplikter oss derfor til vår uforbeholdne støtte til disse felles målene, og vår besluttsomhet for å nå dem.¹⁴⁷

Da han avrundet denne rekken av historiske møter, henvendte herr Annan seg til de samlede verdensledere i overraskende oppriktige vendinger – vendinger som for mange bahá'íer var et ekko av Bahá'u'lláhs strenge formaninger til de nå forgangne konger og herskere som hadde vært disse lederes forgjengere: ”Det ligger i *deres* makt, og derfor er det deres ansvar å nå de målene dere har satt dere. Bare *dere* kan avgjøre hvorvidt de Forente Nasjoner mestrer utfordringen.”¹⁴⁸

*

Til tross for møtenes historiske betydning og det faktum at størstedelen av menneskehetens politiske, sivile og religiøse lederskap deltok, gjorde millenniumkonferansen lite inntrykk på den allmenne holdning i de fleste land. Fylldig mediedekning ble gitt visse hendelser, men få lesere eller lyttere kunne unngå å merke seg den skepsis som kjennetegnet den redaksjonelle behandlingen av emnet eller den holdning av tvil – sågar av kynisme – som snek seg inn i mange av nyhetsreportasjene. Dette skarpe skille mellom på den ene side en begivenhet som med rette kan hevdes å være et viktig vendepunkt i menneskehetens historie og på den annen side den mangel på entusiasme og til og med interesse blant befolkninger som var ventet å støtte den, var kanskje det mest slående særtrekk man kunne iaktta ved millenniumskiftet. Det synliggjorde dybden i den krisen verden opplever ved århundrets utgang, hvor både prosessene med sammensmeltning og oppløsning, som begge hadde skutt fart i løpet av de foregående hundre år, later til å fremskyndes hver eneste dag.

De som lengter etter å tro på de visjonære uttalelsene til verdens ledere holdes samtidig fast i grepet av to forhold som undergraver en slik tillit. Det første er allerede overveid ganske grundig i disse sidene. Sammenbruddet av samfunnets moralske grunnvoller har fått størstedelen av menneskeheten til å famle rundt uten holdepunkter i en verden som hver dag blir mer truende og uforutsigbar. Å antyde at prosessen nesten er endt vil bare være å skape falsk forhåpning. Man kan verdsette at store politiske anstrengelser blir gjort, at imponerende vitenskapelig fremskritt fortsetter eller at de økonomiske forholdene blir bedre for en del av menneskeheten – alt uten å se noe i slike utviklinger som ligner på håp om et trygt liv for en selv, eller enda viktigere, for ens barn. Følelsen av skuffelse som omfanget av politisk forfall ville fremkalle i menneskemassenes sinn, slik Shoghi Effendi gjorde oppmerksom på, er nå utbredt. Utbrudd av lovløsheter blitt alminnelig i både byliv og landliv i mange land. Mangelen på sosial styring, forsøkene på å rettfærdiggjøre de mest ytterliggående formene for avvikende adferd som grunnleggende borgerrettssaker, og en nesten altomfattende forherligelse i kunst og media av forfall og vold – disse og lignende uttrykk for en tilstand som nærmer seg moralsk anarki tyder på en fremtid som lammer fantasien. Mot dette øde landskaps bakgrunn, har tidens intellektuelle mote som en dyd av nødvendighet selv tatt i bruk betegnelsen og oppgaven med ”avfortolkning”.

Den andre av de to utviklingene som undergraver troen på fremtiden var brennpunktet for noen av millenniumkonferansens mest opphetede debatter. Den informasjonsrevolusjonen

¹⁴⁷ Forente Nasjoners generalforsamling, *femtifjerde sesjon, programpost 61 (b) De Forente Nasjoners millenniumsmøte*, 8. september 2000 (Dokument nr. A/55/L.2), del 32.

¹⁴⁸ De respektive formålene med de tre millenniumsmøtene, så vel som involveringen av bahá'í-samfunnet i disse møtene, ble oppsummert i et brev fra det Universelle Rettferdighetens Hus til alle nasjonale råd datert 24. september 2000.

som brøt løs i århundrets siste tiår gjennom oppfinnelsen av Verdensveven, omformet for alltid mye av den menneskelige aktivitet. Den ”globaliseringsprosessen” som hadde fulgt en lang stigende kurve over flere tiår, ble nå oppildnet av nye krefter over de fleste menneskers fatteevne. Økonomiske krefter som frigjorde seg fra tradisjonelle innskrenkninger, skapte en ny verdensorden i utformingen, utviklingen og fordelingen av rikdom. Kunnskapen selv ble en betydelig mer verdifull vare enn selv finanskapital og materielle ressurser. I løpet av et svimlende kort tidsrom ble landegrenser som allerede var truet gjennomtrengelig, med det resultat at enorme summer nå øyeblikkelig kunne krysse dem på kommando av et datasignal. Sammensatte produksjonsprosesser er dermed satt sammen på nytt for å integrere og maksimere de innsparinger som er tilgjengelige gjennom bidrag fra en rekke spesialiserte deltakere, uavhengig av deres nasjonale tilholdssted. Hvis en bare senket sin horisont til rent materielle betraktninger, har allerede jorden antatt noe av formen til ”ett land” og beboerne i en rekke land status av dens forbrukerinnbyggere.

Forvandlingen er heller ikke bare rent økonomisk. I stadig økende grad antar globaliseringen politiske, sosiale og kulturelle dimensjoner. Det er blitt åpenbart at makten til nasjonalstaten, engang autoriteten over og beskytteren av menneskehetens velstand, har blitt kraftig nedslitt. Selv om nasjonale regjeringer fortsatt spiller en viktig rolle, må de nå gjøre plass til slike voksende maktsentra som multinasjonale selskaper, Forente Nasjoners kontorer, ikke-statlige organisasjoner av alle slag, og enorme mediesammenslutninger, og hvor samarbeidet med alle er avgjørende for at de fleste programmer rettet mot å oppnå betydelig økonomiske eller sosiale mål skal lykkes. På samme måte som flyttingen av penger eller selskaper møter liten hindring over landegrensene, kan heller ikke sistnevnte lenger utøve effektiv kontroll over utbredelsen av kunnskap. Internettkommunikasjon, som er i stand til å overføre hele innholdet av biblioteker som det tok århundrers studium å samle sammen på sekunder, beriker i veldig grad det intellektuelle liv for enhver som er i stand til å bruke det, så vel som å sørge for avansert opplæring på en lang rekke yrkesområder. Systemet som så profetisk ble forutsett for seksti år siden av Shoghi Effendi, utvikler en følelse av et felles samfunn blant dets brukere som har lite til overs for både geografiske og kulturelle avstander.

Fordelene for mange millioner mennesker er innlysende og imponerende. Kosteffektivitet som et resultat av samordning av tidligere konkurrerende virksomheter, viser en tendens til å bringe varer og tjenester innen rekkevidde for befolkninger som tidligere ikke hadde noe håp om å nyte dem. En enorm økning i tilgjengelige midler for forskning og utvikling utvider mangfoldet og kvaliteten av slike goder. En viss utjevningseffekt i fordelingen av arbeidsmuligheter kan iakttas gjennom hvor enkelt forretningsvirksomheter kan flytte sitt hovedkvarter fra en del av verden til en annen. En avskaffelse av hindringene for handel over landegrensene reduserer kostnadene av varer til kundene enda mer. Det er ikke vanskelig å forstå, fra et bahá’í-perspektiv, potensialet i slike forvandlinger for å legge grunnlaget for det globale samfunnet som er forutsett i Bahá’u’lláhs skrifter.

Globaliseringen gjør imidlertid alt annet enn å vekke optimisme for fremtiden og blir betraktet av et stort og voksende antall mennesker over hele verden som den største trusselen mot denne fremtiden. Voldsomheten i de opptøyene som ble utløst av møtene til Verdens Handelsorganisasjon, Verdensbanken og det Internasjonale Pengefond bærer vitnesbyrd om dybden av den frykt og det sinne som globaliseringens fremvekst har frenkalt. Mediedekningen av disse uventede utbruddene rettet den allmenne oppmerksomheten mot protester mot grove forskjeller i fordelingen av goder og muligheter, som globaliseringen bare blir ansett for å øke, og mot advarsler om at hvis ikke en effektiv kontroll raskt bli innført, vil følgene bli katastrofale for sosiale og politiske så vel som økonomiske og miljømessige vilkår.

Slike bekymringer later til å være velbegrunnede. Økonomisk statistikk alene avslører et bilde av dagens globale tilstander som er dypt rystende. Den stadig voksende kløften

mellom den ene femtedelen av verdens befolkning som lever i land med den høyeste inntekten og den femtedelen som lever i land med den laveste inntekten forteller en dystre historie. I følge menneskeutviklingsrapporten av 1999 utgitt av de Forente Nasjoners utviklingsprogram, utgjorde dette gapet i 1990 et forhold på seksti til en. Det vil si at en del av menneskeheten hadde tilgang til seksti prosent av verdens rikdom, mens en annen like stor befolkning strevde for å overleve på bare en prosent av denne rikdommen. I 1997, i kjølvannet av globaliseringens raske fremmarsj, har kløften utvidet seg på bare sju år til et forhold på syttifire til en. Selv dette sjokkerende faktum tar ikke hensyn til den jevne utarmingen av størstedelen av de gjenværende milliarder mennesker som er fanget i den nådeløst smalere forbindelsen mellom disse to ytterpunktene. I stedet for å bli brakt under kontroll, tiltar krisen åpenbart. Følgene for menneskehetens fremtid, i form av den forsakelse og håpløshet som omslutter mer enn to tredjedeler av jordens befolkning, bidro til å forklare den likegyldighet som møtte millenniumkonferansens feiring av resultater som ut fra ethvert fornuftig kriterium virkelig var historisk.

Globalisering er i seg selv et iboende trekk ved utviklingen av menneskesamfunnet. Den har frembrakt en sosioøkonomisk kultur som i praktisk forstand utgjør den verden hvor menneskerasens forhåpninger vil bli etterstrebet i det århundret som nå tar til. Ingen objektiv iaktaker vil, hvis han er rettferdig i sin dom, nekte for at begge de to motstridende reaksjonene den forårsaker i stor grad er berettiget. Foreningen av menneskesamfunnet, smidd i ilden fra det tjuende århundre, er en realitet som hver eneste dag åpner svimlende nye muligheter. En realitet som også tvinger seg frem hos alvorlige sjeler overalt, er påstanden om at rettferdigheten er det eneste midlet som er i stand til å utnytte disse store potensialene for sivilisasjonens fremme. Det kreves ikke lenger profetiske gaver for å innse at menneskehetens skjebne i det århundret som nå tar til vil bli avgjort gjennom det forholdet som er etablert mellom disse to grunnleggende kreftene i den historiske prosessen, de to uatskillelige prinsippene om enhet og rettferdighet.

*

I perspektiv av Bahá'u'lláhs lære er den største fare ved både den moralske krisen og den urettferdighet som er forbundet med globaliseringen i dens rådende form en etablert filosofisk holdning som forsøker å rettferdiggjøre og unnskyldte disse manglene. Nederlaget for det tjuende århundres totalitære systemer betyr ikke slutten på ideologien. Tvert imot. Det har ikke vært et samfunn i verdenshistorien, samme hvor geskjeftig, eksperimenterende og mangeartet det må ha vært, som ikke hentet sin drivkraft fra en grunnleggende fortolkning av virkeligheten. Et slikt tankesystem regjerer i dag praktisk talt ubestridt over hele planeten under betegnelsen "vestlig sivilisasjon". Filosofisk og politisk presenterer det seg selv som en slags liberal relativisme; økonomisk og sosialt som kapitalisme – to verdssystemer som nå er så tilpasset hverandre og har blitt så gjensidig forsterkende at de praktisk talt danner et eneste altomfattende verdenssyn.

Verdsettelse av fordelene – i form av personlig frihet, sosial velstand og vitenskapelig fremgang for en betydelig minoritet av jordens folk – kan ikke holde en tenkende person fra å innse at systemet er moralsk og intellektuelt bankerott. Det har gjort sitt beste for sivilisasjonens fremme, slik som alle dets forgjengere, og er i likhet med dem ikke i stand til å dekke behovene til en verden som var umulig å forestille seg for det attende århundres profeter som tenkte ut flesteparten av dets bestanddeler. Shoghi Effendi rettet ikke bare sin oppmerksomhet mot kongedømmer av Guds nåde, etablerte kirker og totalitære ideologier da han fremsatte det inngående spørsmålet: "Hvorfor skulle disse, i en verden som er underlagt

den ugjenkallelige loven om endring og forfall, være fritatt for den tilbakegang som nødvendigvis må innhente enhver menneskelig institusjon?”¹⁴⁹

Bahá'u'lláh anmoder dem som tror på ham om å ”se med dine egne øyne og ikke gjennom andres øyne”, å ”vite av din egen kunnskap og ikke gjennom kunnskapen til din nabo.” Det som bahá'íene tragisk nok er ser i dagens samfunn er en ubehersket utnyttelse av menneskehetens masser gjennom en grådighet som unnskylder seg selv med ”upersonlige markørstyrkers” virksomhet. Det som møter deres øyne overalt er tilintetgjørelsen av moralske grunnvoller av avgjørende betydning for menneskehetens fremtid, gjennom simpel nytelsessyke som gir seg ut for å være ”ytringsfrihet”. Det de finner seg i kamp med hver dag er presset fra en trangsynt materialisme som hevder å være ”vitenskapens” talerør, som systematisk forsøker å utelukke alle impulser som oppstår fra den menneskelige bevissthets åndelige nivå fra det intellektuelle liv.

Og for en bahá'í er de avgjørende spørsmålene åndelige. Saken er ikke et politisk parti eller en ideologi, og langt mindre et redskap for politisk agitasjon mot denne eller hin sosiale urett. Den forvandlingsprosess som den har satt i gang fremskyndes ved å forårsake en grunnleggende bevissthetsendring, og den utfordring den retter til enhver som vil tjene den er å fri seg selv fra tilknytning til nedarvede antagelser og tilbøyeligheter som er uforenlige med Guds vilje for menneskehetens modenhetsalder. Paradoksalt nok er selv den smerte som skyldes aktuelle forhold som plager ens samvittighet til hjelp i denne prosessen av åndelig frigjøring. Når alt kommer til alt driver en slik skuffelse en bahá'í til å møte en sannhet som er fremhevet om og om igjen i troens skrifter:

Han har utvalgt seg sine tjeneres hjerter og har gjort hvert av dem til et sete for åpenbaringen av hans herlighet. Helliggjør dem derfor fra enhver besmittelse, slik at de ting som de ble skapt til kan bli risset inn i dem.¹⁵⁰

¹⁴⁹ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, op. cit., s. 42.

¹⁵⁰ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, op. cit., (del CXXXVI)

ÅPNINGSORDENE I DET EVANGELIET som er tillagt Jesu disippel Johannes – ”I begynnelsen var ordet...” – har fascinert lesere i to tusen år. Avsnittet forsetter med overveldende enkelhet og likefremhet å hevde en åndelig sannhet som har vært sentral i alle åpenbarte religioner, forfektet gang på gang i en rekke sivilisasjoner gjennom tidene: ”Han var i verden, og verden ble til ved ham”. Guds lovede manifestasjon trer frem; et samfunn av troende tar form rundt dette brennpunkt for åndelig liv og autoritet; et nytt verdisystem begynner å endre både bevissthet og adferd; kunst og vitenskap blir påvirket; en omstrukturering av lover og administrasjonen av samfunnsspørsmål finner sted. Langsomt, men uimotståelig oppstår en ny sivilisasjon, en som i slik en grad innfrir idealene og tar i bruk evnene til millioner mennesker at den virkelig utgjør en ny verden, en verden langt mer virkelig for dem som ”lever, beveger seg, og har sin tilværelse”¹⁵¹ i den enn de jordiske grunnvollene den hviler på. I løpet av de påfølgende århundrene er samfunnet først og fremst avhengig av den åndelige impuls den var opphav til for at det fortsatt skal ha samhørighet og selvtillit.

Gjennom Bahá'u'lláhs tilsynekomst har fenomenet på nytt funnet sted – denne gang i en skala som omfatter alle jordens innbyggere. I det tjuende århundres begivenheter kan man se de første stadiene av den universelle forvandlingen av samfunnet som er satt i gang ved den åpenbaringen som Bahá'u'lláh skrev om:

Jeg bevitner at ikke før hadde det Første Ord utgått, gjennom kraften i Din vilje og hensikt, av Hans munn... før hele skapningen ble omskapt, og alle som er i himlene og alle som er på jorden ble dypt oppildnet. Gjennom dette ordet ble alle skapte tings virkelighet rystet, ble oppdelt, atskilt, splittet, forbundet og gjenforent, og tilkjennega en ny skapnings eksistens både i sansenes verden og i det himmelske rike, og åpenbarte tegnene og vitnesbyrdene om Din enhet og helhet i de usette kongeriker.¹⁵²

Shoghi Effendi beskriver denne prosessen av verdens forening som Guds ”store plan”, som vil fortsette å virke og vil samle kraft og fremdrift, inntil menneskeheten er blitt forent i et verdensomspennende samfunn som har avskaffet krigen og tatt ansvar for sin felles skjebne. Det som ble oppnådd gjennom det tjuende århundres strid, var den grunnleggende retningsendring som den guddommelige hensikt krevde. Forandringen er uomstøtelig. Det finnes ingen vei tilbake til forholdenes tidligere stadier, samme hvor meget noen elementer i samfunnet fra tid til annen måtte bli fristet til å søke etter en.

Betydningen av det historiske gjennombruddet som har funnet sted på denne måten er på ingen måte blitt mindre gjennom erkjennelsen av at prosessen så vidt har startet. Det må, slik Shoghi Effendi har gjort det klart, med tiden føre til en åndeliggjøring av den menneskelige bevissthet og fremveksten av en verdensomspennende sivilisasjon som vil uttrykke Guds vilje. Bare det å fastsette målet er å erkjenne den lange veien menneskerasen ennå må tilbakelegge. Det var gjennom den mest innbitte motstand fra alle samfunnslag, blant både undersåtter og herskere, at de politiske, sosiale og begrepsmessige endringer de siste hundre år ble gjennomført. Til syvende og sist ble de bare oppnådd på bekostning av fryktelige lidelser. Det ville være urealistisk å tro at de utfordringene som ligger foran oss ikke vil kreve enda større ofre hos en menneskerase som ennå forsøker gjennom alt som står i dens makt å unngå de åndelige følgene av de begivenheter den gjennomgår. Shoghi Effendis ord om følgene av denne halsstarrighet i hjerte og sinn er alvorlig lesning:

¹⁵¹ Bahá'u'lláh, *Kitáb-i-Íqán*, *op. cit.*, s. 34.

¹⁵² Bahá'u'lláh, *Prayers and Meditations* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1998), s. 295 (del CLXXVIII).

Ufattelig skremmende ulykker, kriser og omveltninger, krig, hungersnød og farsotter ingen har drømt om, kan meget vel forenes for å risse inn i sjelene til en uaktsom generasjon de sannheter og prinsipper som den har unnlatt å anerkjenne og følge.¹⁵³

*

Knappt en tredjedel av det tjuende århundre var tilbakelagt da Beskytteren samlet Bahá'u'lláhs tilhengere til en mye dypere forståelse av selve Saken enn alt hva de hittil hadde fattet. Han sa at troen hadde nådd et punkt hvor den hadde "sluttet å betegne seg selv som en bevegelse, et fellesskap eller lignende", benevnelser som selv om de kanskje var passende på den tid da budskapet først ble introdusert i Vesten, nå "gjorde alvorlig urett mot sitt stadig voksende system". Idet har til og med avviste begrepet "religion" i dets vanlige betydning, påpekte han at troen allerede hadde:

... lykkes i å synlig bevise sin rett og kan regnes som en verdensreligion, forutbestemt til i tidens fylde å nå status av et verdensomspennende samfunn som på samme tid både vil være redskapet for og beskytteren av den Største Fred som ble kunngjort av sitt Opphav.¹⁵⁴

Etter hvert som århundret skred frem, frigjorde den samme skaperkraften som vekket størstedelen av menneskeheten til sin enhet gradvis de iboende kreftene i Saken og ga den en ny rolle i samfunnssaker. I løpet av de to første tiårene av århundret, ble de åndelige og administrative grunnvollene som var nødvendige for Bahá'u'lláhs mål grunnlagt gjennom Mesterens kjærlige omsorg. På den plattform som derved var lagt, viet Shoghi Effendi seg til å foredle de administrative redskap som krevdes for å føre videre den guddommelige plan, i løpet av de trettiseks årene av hans eget embete, og de påfølgende seks årene hvor Tiårskorstoget veiledet samfunnets bestrebelser. Ved den vellykkede etableringen i 1963 av det Universelle Rettferdighetens Hus, la verdens bahá'ier ut på første stadium av et langvarig oppdrag: den åndelige myndighet for hele menneskeheten som forkjempere for deres egen utvikling. På den tid da århundret løp ut, hadde denne enorme innsatsen frembrakt et samfunn som representerte mangfoldet i menneskeheten, forent i sin tro og lojalitet, og forpliktet til å bygge et verdensomspennende samfunn som vil gjenspeile sin grunnleggers åndelige og moralske visjoner på jorden.

Denne prosessen ble umåtelig styrket i 1992 ved den sårt etterlengtede utgivelsen av den engelske oversettelsen av *Kitáb-i-Aqdas* med kommentarer, et oppkomme av guddommelig veiledning for menneskehetens felles modenhetsalder. En voksende sirkel av oversettelser ga snart troens tilhengere over hele verden direkte tilgang til en bok som Opphavet har beskrevet som: "den guddommelige kunnskaps daggry, om dere er blant dem som forstår, og demringsstedet for Guds bud, om dere er av dem som fatter."¹⁵⁵ Bortsett fra sjelens gjenkjennelse av Gudsmanifestasjonen, er det ingenting som vekker en slik følelse av tillit og livskraft i den menneskelige bevissthet – både individuelt og kollektivt – som kraften av moralsk overbevisning. I *Kitáb-i-Aqdas* er lover som er grunnleggende for både personlig liv og samfunnslivet blitt omformulert på bakgrunn av et samfunn som favner hele spekteret av menneskelig mangfold. Nye lover og begreper retter seg mot de kommende behov for en menneskehet som trer inn i sin felles modenhetsalder. "O jordens folk!" er Bahá'u'lláhs appell, "Kast vekk det som dere besitter, og svev på løsrivelsens vinger over alle skapte ting.

¹⁵³ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, *op. cit.*, s. 193.

¹⁵⁴ *ibid.*, s. 196.

¹⁵⁵ Bahá'u'lláh, *Kitáb-i-Aqdas*, *op. cit.*, avsnitt 186.

Slik befales dere av skapningens Herre, hvis Penns bevegelse har omskapt menneskehetens sjel.”¹⁵⁶

Et trekk ved bahá'í-utviklingen de siste hundre år som burde fange oppmerksomheten hos enhver iakttaker er troens evne til å overvinne de angrepene den blir utsatt for. Slik det var tilfelle i Bábs og Bahá'u'lláhs gjerningstid, forsøkte elementer i samfunnet som enten avskydde fremveksten av en ny religion eller fryktet dens prinsipper med alt som sto i deres makt å kvele den. Knappt et tiår i forrige århundre unngikk å se angrep av dette slaget – alt fra de blodige forfølgelsene ansporet av det shiah-muslimske prestskapet og de skamløse usannhetene som ble diktet sammen og spredt av deres kristne motstykker, til systematiske undertrykkelsesbestrebelse fra forskjellige totalitære regimer, og til slutt, krenkelsen blant de uoppriktige, ærgjerrige og ondsinnede blant de erklærte tilhengere av Bahá'u'lláh av deres forpliktelse overfor ham. Ut fra enhver menneskelig målestokk burde Saken ha bukket under for en vegg av motstand uten sidestykke i nyere historie. I stedet for å bukke under, blomstret den. Dens omdømme vokste, dens medlemsmasse økte veldig, dens innflytelse spredte seg langt utover det tidligere generasjoner av dens tilhengere kunne drømme om. Baktalelse tvang troende til å søke etter en mer moden forståelse av dens historie og lære. Og som både Mesteren og Beskytteren hadde varslet om, sørget brudd på Pakten for å utelukke fra dens rekke personer som med sin adferd og holdninger hadde dempet troen hos andre og hadde hemmet utviklingen. Om ikke Saken kunne bringe annet vitnesbyrd om de kreftene som opprettholder den, burde denne rekke av seire være tilstrekkelig.

*

Tre år før hans bortgang utnyttet Shoghi Effendi ervervelsen av det siste jordstykket som trengtes for å oppføre den Internasjonale Arkivbygningen til å beskrive for bahá'í-verdenen karakteren og betydningen av det byggeprosjektet i skråningene på Karmelfjellet som Mesteren hadde innledet og som han selv videreførte:

Disse byggverkene vil, i form av en vidstrakt bue, og i en samsvarende arkitektonisk stil, omgi hvilestedene til det Største Hellige Blad... til hennes bror... og til hennes mor... Den endelige fullførelsen av dette formidable foretagende vil markere høydepunktet i utviklingen av den guddommelig fastsatte administrative orden hvis begynnelse kan bli sporet så langt tilbake som til de avsluttende årene av troens heroiske tidsalder.¹⁵⁷

Det nåværende stadium av dette ambisiøse foretagendet nådde sin vellykkede avslutning i århundrets siste år. En strøm av ressurser fra troende over hele verden var et svar på Bahá'u'lláhs visjon om dette helligede sted, bekjentgjort i hans Karmels Tavle: ”Fryd deg, for Gud har på denne dag opprettet sin trone på deg, har gjort deg til demringsstedet for sine tegn og morgengryet for bevisene på hans Åpenbaring.” I komplekset av majestetiske bygninger som bredte seg ut langs Buen og trappen av terrassehager som løfter seg fra foten av fjellet til dets topp, fremsto omsider Saken hvis innflytelse uavbrutt hadde tiltatt over hele verden i løpet av lysets århundre som en synlig og beundringverdig tilstedeværelse. I flokkene av besøkende fra alle land som stimler sammen hver dag i trapper og på gangstier og i strømmen av fremstående gjester som ønskes velkommen til Verdenssenterets mottakelsesrom, fornemmer allerede innsiktsfulle sinn den gryende oppfyllelsen av den visjon som ble fremsagt av profeten Jesaja for to tusen tre hundre år siden: ”Og det skal skje i de

¹⁵⁶ *ibid.*, avsnitt 54.

¹⁵⁷ Shoghi Effendi, *Messages to the Bahá'í World, 1950-1957*, *op. cit.*, s. 74.

siste dager, at Herrens hus' fjell skal bli grunnlagt på toppen av fjellene, og skal bli opphøyet over høydene; og alle nasjoner skal strømme til det.”¹⁵⁸

Bahá'í-Saken er opphøyet over alt annet gjennom sin natur som et urokkelig organisk hele. Gjennom å legemliggjøre det prinsippet om enhet som ligger i hjertet av Bahá'u'lláhs åpenbaring, er denne naturen et tegn på tilstedeværelsen av den iboende ånd som besjeler troen. Alene blant religionene opp gjennom historien – og til tross for gjentatte forsøk på å bryte denne enheten – har Saken fremgangsrikt motstått den stadig tilbakevendende pest av splittelse og strid.

Suksessen innenfor samfunnets undervisningsområde er trygget av det faktum at de redskaper det bruker ble skapt av åpenbaringen selv, at det var troens Grunnleggere som uttrykte metodene for å gjennomføre dets guddommelige plan, og at det var dem som til minste detalj veiledet igangsettelsen av foretagendet. I løpet av det tjuende århundre har Karmelfjellet selv blitt et uttrykk for denne enheten i troens vesen, gjennom 'Abdu'l-Bahás og Beskytterens anstrengelser. I kontrast til omstendighetene i andre verdensreligioner, er Sakens åndelige og administrative sentra uløselig knyttet sammen på dette samme sted på jorden, og dens veiledende institusjoner samlet ved gravmålet til dens martyrprofet. For mange besøkende later selv harmonien som er gjennomført i de avvekslende blomster, trær og busker i de omkringliggende hagene til å tilkjenne det idealet om enhet i mangfold som de finner tiltrekkende i troens lære.

Ingenting markerte mer dramatisk utgangen av ett hundre års virkeliggjøring enn en hendelse som også voldt dyp sorg for troende over hele verden. 19. januar 2000 kunngjorde et budskap fra det Universelle Rettferdighetens Hus:

Tidlig denne morgenen ble sjelen til Amatu'l-Bahá Rúhíyyih Khánum, Shoghi Effendis elskede ektefelle og bahá'í-verdenens eneste gjenværende bindeledd til 'Abdu'l-Bahás familie, frigjort fra begrensningene av jordisk eksistens... Hennes tjuer år av inderlig forening med Shoghi Effendi fremkalte slike lovord fra hans penn som 'min medhjelper', 'mitt skjold', 'min utrettelige medarbeider i de anstrengende oppgavene jeg påtar meg'...

Etter hvert som det første sjokket av sorg begynte å gi seg, kom en anerkjennelse av enda en av Bahá'u'lláhs gaver i dets sted. Til en skikkelse hvis lange levetid spent over mesteparten av århundret – og hvis ukuelige ånd hadde utholdt bahá'í-anstrengelser og ofre gjennom dets siste halvdel – var den blitt gitt for å leve og feire de storslåtte seire som hun så praktfullt hadde bidratt til.

*

Ved å påkalle alle som har erkjent ham til å dele budskapet om Guds Dag med andre, griper Bahá'u'lláh til skapningens eget språk: "Hvert legeme roper høyt etter en sjel. Himmelske sjeler må nødvendigvis, med Guds ords ånde, vekke de døde legemer med en ny ånd.”¹⁵⁹ Abdu'l-Bahá påpeker at prinsippet gjelder like meget for menneskehetens kollektive liv som for livene til enkeltpersonene: "Materiell sivilisasjon er som legemet. Uansett hvor uendelig yndig, elegant og vakker den måtte være, er den død. Guddommelig sivilisasjon er som ånden, og legemet får sitt liv fra ånden...”¹⁶⁰

I denne fengslende sammenligningen sammenfattes forholdet mellom de to historiske utviklingene som Guds Vilje drev frem langs sammenløpende spor i løpet av lysets århundre.

¹⁵⁸ Jesaja 2.2 autorisert (King James) versjon.

¹⁵⁹ Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice*, op. cit., s. 82-83.

¹⁶⁰ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, op. cit., s. 317 (del 227.22)

Bare en person som er blind for de intellektuelle og sosiale evner som ligger skjult i menneskeheten, ville unnlate å føle dyp tilfredshet ved de fremskritt som samfunnet har gjort i løpet av de siste hundre år, og i særdeleshet de prosessene som har knyttet sammen jordens folk og nasjoner. Hvor mye høyere er ikke slike resultater verdsatt av bahá'íene, som i dem ser selve Guds hensikt. Men dette legemet av menneskets materielle sivilisasjon røper høyere, lengter mer desperat for hver dag som går, etter sin sjel. Som ved enhver stor sivilisasjon i historien, inntil den er så besjelet, og dens åndelige evner vekket, vil den verken finne fred eller rettferdighet, eller en enhet som hever seg over nivået av forhandling og kompromiss. Idet han henvendte seg til de "valgte representanter for folket i alle land", skrev Bahá'u'lláh:

Det som Herren har forordnet som det ufeilbarlige middel og mektigste redskap for hele verdens helse er foreningen av alle dens folk i en altomfattende Sak, en felles tro.¹⁶¹

Det er derfor verken i å gi støtte eller oppmuntring, og ikke engang eksempel at Sakens arbeid i hovedsak ligger. Bahá'í-samfunnet vil fortsette å bidra på alle måter til anstrengelser for global forening og sosial forbedring, men slike bidrag er underordnet dets hensikt. Dets hensikt er å hjelpe verdens folk til å åpne sine sinn og hjerter for den ene kraft som kan oppfylle deres ytterste lengsel. Det er ingen, bortsett fra dem som er vekket til Guds Åpenbaring, som kan gi denne hjelpen. Det er ingen som kan gi et troverdig vitnesbyrd om en kommende verden med fred og rettferdighet uten dem som forstår, hvor vagt det enn måtte være, de ordene hvormed Guds røst påkalte Bahá'u'lláh til å reise seg og påta seg sin gjerning:

Kan du finne noen annen enn meg, o Penn, på denne Dag? Hvordan har det gått med skapningen og dens manifestasjoner? Hva med navnene og deres rike? Hvor hen er alle skapte ting gått, enten synlige eller usynlige? Hva med de skjulte hemmeligheter i universet og dets åpenbaringer? Se, hele skapningen har svunnet hen! Ingenting blir værende bortsett fra Mitt Åsyn, det Evig-Forblivende, det Strålende, det Aller Herligste.

Dette er Dagen hvorpå intet kan bli sett bortsett fra glansen av det Lyset som skinner fra Din Herres ansikt, den Nådige, den Mest Gavmilde. Sannelig, Vi har fått enhver sjel til å utånde i kraft av Vårt uimotståelige og altbeseirende herredømme. Vi har derpå kalt til liv en ny skapning, som et tegn på Vår nåde mot menneskene. Jeg er sannelig den Mest Gavmilde, den Gamle av Dager.¹⁶²

¹⁶¹ *The Proclamation of Bahá'u'lláh to the kings and leaders of the world* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1967), s. 67.

¹⁶² *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh, op. cit.*, s. 29-30, (del XIV).